

ಸತ್ಯಾಯುಧರನ್ನ ಪೆರಾಚಯಿಸು

ಮರಿಯು

ಕುವಿವಾಡ ಕುಡಾರ ಮು

$$\begin{array}{r} 1329 \\ \hline 10059 \end{array}$$

ಅಗ್ರಂಥಮುಲ

10

ప్రకాశ

477 P. No
1920 S. No

సత్యానందస్వామి యయు కృతము

న్యాయదర్శనపరిచయము

మఱియు

కువివాదకు తాతము - FEB 1920

Edited by

A. N. MURTHY.

PRINTED AT

The Manjivani Press,
ELLORE,

1920.

0. 0. 0-10-0]

[All Rights Reserved.

కృతజ్ఞతాభివందనములు.

:0:

శ్రీమత్పరమహంస జగద్గురు శ్రీ గోచాలసచ్చిదానంద శ్రీ
హేంద్ర నరస్వతీస్వాములవారు, ఇందుకూరుపేటమతం.

|| శ్రీ రామస్వరూపదీక్షితులవారు హైదరాబాదు.

యత సుంకు గోవిందశ్రేష్ఠిగారు కదిరి.

„ రామార్యులుగారు. పేరాయపల్లె.

„ గి|| పెద్దవెంకట నుబ్బయ్యగారు „

„ లక్ష్మీం రంగప్పగారు „

„ శింగం శెట్టి వెంకటస్వామిగారు „

„ చల్లెపల్లె పెద్దరామయ్యగారు „

„ నంకదారి కొండయ్యగారు జంబులదిన్నె.

„ సూదలకుంట హనుమంతిప్పగారు. తిరుమగి.

„ సరాబు వెంకప్పగారు „

„ కొండురు వెంకటనుబ్బయ్యగారు పరిగి.

„ C. వెంకప్పగారు గోణిమాకులపల్లి

శ్రీయుత E. H. సంజీవరెడ్డి	చంద్ర
,, తాతా లక్ష్మయ్యగారు	హిందూవు
,, కట్టా విశ్వనాథగుప్తగారు	,,
,, ఆనందాశ్రమమండలి	,,
శ్రీమతి సుంకు వెంకటలక్ష్మమ్మగారు	కది
,, వంకదార పుల్లమ్మగారు	పేరాయప్ప
,, జ్ఞానాంబగారు	,,
,, వేముల సుబ్బమ్మగారు	తిరుమల
బ్రహ్మశ్రీ చూపనగుడి సాంబశివరావుగారు	ధర్మవరమ
,, సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు	,,
శ్రీయుత లక్కులప్పగారు	,,
,, వి. మాణిక్య మొదలియారుగారు	,,

ఉపర్యక్త మహాశయులయొక్క సహాయముగ
స్వీకరించుచు ధన్యవాదము లర్పించుచున్నారము.

(సంపాదకుడు)

 పాఠకమహాశయులారా ! ఈక్రింది తప్పలను మొదట
సవరించుకొని పఠించుటకు బ్రాహ్మణులు.

ఇ ద ప త్ర ము

పే.సం.	పంక్తి.	తప్పు.	బిచ్చున
16	2	నాశీ	నాణ
20	1	గాను	గాని
25	3	పర్వతి	పర్వస్
27	2	దుగ్ధా	దుగ్ధం
„	„	చున్న	చున్న
37	15	వీరి	వీరి
42	1,3	సావయన	సావయన
51	13	అంజ	అంజ
59	1	ఖండిచ	ఖండిచ
63	16	వీరు	వీరు
67	19	సూర్య	మూర్య
69	14	సాయణ	(సాయణ)
71	20	పరిచయకు	పరిచయులు

పేజి.	పంక్తి.	తప్ప.	ఒప్పు.
79	14	మహాదీయునకు	మహానీయునకు
80	3	ద్వితీయ	ద్వితీయ
86	1	నాచకుడు	వాచకుడు
95	3	వేక	లేక
96	13	పరిమో	పరమా
96	19	ద్విజో	ద్విజో
109	5	వగయం	వ్యయం
102	8	చి	చ
111	7	సూర్య	మూర్య
113	7	స్మణ	స్మరణ
113	8	మాన	మానవ
113	15	మునకు	మునగు
116	3	...చతు	సమోచతు
117	2	మానకా	మానవో
117	4	మహి	మహిమ
117	14	నాంతమై	వాంతమై
70	7	గనుగొనిన	గనుగొని
113	18	అధిష్ఠాను	అధిష్ఠానాను

స త్యో స త్య ని ర్ణ య ము .

యదార్థమనగా నేమి యను ప్రశ్న కు త్తర మున్నదున్నట్టు జరిగినది జరిగినట్టు యని చెప్పచున్నాము గాని యదార్థమిది యని ప్రత్యేకాంశమును తెలియుటలోమాత్రము కొన్నియంశము లందు సులభముగాను మఱికొన్నింటియం దతికఠినముగా నుండును. మనుష్యమాత్రునకు సాధారణ యదార్థజ్ఞానము ప్రాయశః కలిగియున్నది. మనుష్యమాత్రులందఱును జలమును జలమనుచున్నారము, నదిని నది యనుచున్నారము, పర్వతమును పర్వతమనెదము. సూర్య చంద్ర నక్షత్రము లందరికి నొక్కరీతిగ నగు పనుచున్నవి. ఒక మామిడిపండు హిందూదేశవాసి కెట్టి రుచినిఁ గలుగఁజోయునో యదేస్వాదును అమెరికావానికిఁ గలుగఁజేయును. ఒకబాలుఁ డొక వస్తువును దొంగిలించి నేను దొంగిలించలేదని బొంకుచున్నాఁడు. కారణమేమన, వాఁడా యవస్థయందుఁ దానాపదార్థమును దొంగిలించినది తప్పనియు, నాభేదము బయల్పడినచో శిక్షింతురనియు దానిఁ దప్పించుకొనుటకై బొంకవలసివచ్చెననియుఁ దెలిసియున్నాఁడు. అదేబాలునితో బాలకా! రాత్రిలో నాకాశమందుఁ గనిపించు నక్షత్రము లెంత పరిమాణముండునని ప్రశ్న వేసితిమేని మన యింటిలో వెలుగుచు

డు దీపములంత యుండునని ప్రత్యుత్తర మివ్వవచ్చును. మన
 మాబాలునకు నిజముదెల్పుటకై అవి మనయిండ్లకంటెను, మన
 గ్రామములకంటెను, నీభూమికంటెను గొప్పవియని చెప్పితిమేని
 వాడు మనలను బరిహసించును. దీనిని మన మజ్ఞానదశ యని
 పిలిచెదము. మనకు పృథ్వి గోళాకారమనియు నది చలించుచు
 తిరుగుచున్నదనియు దృష్టికై గోచరమగుచుండలేదు. ఎచ్చట
 మనుష్యుని బుద్ధి ప్రవేశింపజాలదో అచ్చట భ్రమప్రమాదము
 కలుగుచున్నది. అది మనుష్యులలో కోలాహలమున కాలవాల
 మైయున్నది. ఇది ప్రాకృతికము, నీశ్వరీయము, మానవీయమని
 మీశువిధములని చెప్పవచ్చును. ఎచ్చట మనుష్యునిబుద్ధి ప్రవేశిం
 పదో అచ్చట మానవీయ కల్పితభేద ముండును. మనుష్యు
 డజ్ఞానముచేతను స్వార్థబుద్ధిచేతను పక్షపాతి యగుచున్నాడు.
 ఒక న్యాయస్థానము దొకడు తప్పుసాక్ష్య మిచ్చినయెడల వాడు
 దండనీయుడగును. మరెవిషయముం దట్లు కాదు. తుకారాం
 సానందుడు-మహమ్మదు మొదలగువారు భౌతికశరీరములతో
 స్వర్గమునకు వెళ్ళియుండిరిని పురుషసంపర్కము లేకయే కై
 స్తువు జన్మించెనని యిత్యాది సహస్రాంశములు అన్వీక్షకీవిద్యచే
 యసత్యములని సిద్ధమైనను చెప్పినవారికి శిక్షలేదు. గనుక దేశ
 మందఃకపరంపర వృద్ధియగుచుండును. అప్రవాహమును నిలు
 వుటకు బలువురు పనిచేసినను తొలగించుట మిగుల కఠినమగు

చుండును. మన దేశమం దెప్పడేరీతి బుద్ధి పురుషార్థములు
 నశించి యిప్పటి యసంభవములు ప్రమాణరహితములునగు
 నవనైదిక మతమతాంతరములు స్థాపితములై నవోగాని యీమ
 ద్భుతమూర్ఖమును తొలగించుట మాత్ర మతికాఠిన్యమై యు
 న్నది. సత్యాసత్య విమర్శనజ్ఞానము మాత్రము మనుజునకు నై
 జమే. ప్రతివాఁడును ప్రతిపదార్థముయొక్క మంచి చెడుగులు
 విచారించి పరీక్షింపక స్వీకరింపడు. ఒక స్త్రీ మట్టిపాత్రలను
 గొనుటకు బోయి పరీక్షించికొనుచున్నది. మన మొక బంగారు
 ముక్కను నొరొప్పట్టి సాధారణ పరీక్షయు, బుటముఁబెట్టి విశేష
 పరీక్షయుఁ జేయక పుచ్చుకొనము. ఈలాగున మతసిద్ధాంతము
 ల నైదువిధములఁ బరీక్షించుటకు అన్వీక్షకీవిద్య యని పేరు,
 విచారశక్తియు లేనివారు విషయమును మూర్ఖముగ నమ్ము
 దురు. దీని నివారిణార్థమును హేతుజ్ఞానము సంపాదించుటకు
 ను సత్యా సత్య నిర్ణయసాధనములను మన ప్రాథమికములు
 మనకీచ్చియున్నవారు, వానినే షట్శాస్త్రములు అధవా షడ్
 దర్శనములని చెప్పుదురు. గౌతమముని కృతమగు న్యాయము,
 కణాదముని కృతమగు నైశేషికము, కపిలముని కృతమగు సాం
 ఖ్యము, పతంజలి కృతమగు యోగము, జైమిని కృతమగు
 మీమాంసము, వ్యాస రచితమగు వేదాంతము లాఱును, దర్శ
 నములు. సత్యా సత్యనిర్ణయ మైదువిధములతోఁ జేయఁబడు

చున్నది. 1. ఈశ్వరుడు, అతని గుణ కర్మ స్వభావములు వేదము. 2. ప్రత్యక్షాది ప్రమాణములతో గూడిన హేతువాదము. 3. సృష్టిక్రమము, ప్రకృతివిద్య, 4. ఋషి మనీశ్వరాదుల సత్యాచరణము, ఆత్మవ్యవహారము. 5. పవిత్రత్వము. ఏదీ మనకు నిస్సంశయముగను విస్పష్టముగను సత్యము తెలియదో అది మిగుల భయానకమని తత్త్వవేత్తలు చెప్పియున్నారు. యదార్థజ్ఞానము మానవునియందు దేవభావ ముత్పన్నముఁజేయును. ఆత్మయు, శరీరము, యదార్థజ్ఞానబోధ నీమూడును జేరినప్పుడు నిజమైన మనుష్యుఁ డగుచున్నాఁడు. సత్యమును నిరూపించువానికి శాస్త్రములని పేరు. “యైర్మానవేషుబహుసత్యమయీ సమీక్షాజాయేత విశ్వబలయే ఖలలోకజాతే, సత్యానురూప విషయ ప్రతిపాదనేన శాస్త్రాణితాని నిగదంతిబుధాఃసమాసాత్” అనఁగా మకుష్మలకొఱకు సత్యవిద్యయు దాని ప్రతిపాదనము చేయు గ్రంథములకు శాస్త్రములని పేరు. లోకములో మత మతాంతరులు న్నార్దులై భిన్న భిన్న స్వర్గ నరకములు, భిన్న భిన్న దేవతలు, భిన్నములగు నీశ్వరగుణములు కల్పించియున్నారు. మత మొకవైఖరి అధవామాదిరి లేక శృంగారమని చెప్పినను తగియుండును. కేవల మగుపటచుటకు మాత్రము మతమును స్వీకరించినవారును గలరు. గొప్ప గొప్ప ఘటాటోపభక్తిని జూపుచు లోకప్రసాదార్థము మత వేషధారులై యుండు

వారెందరో గలరు. కొన్ని మతములలోని రహస్యమంతయు మతస్థాపకుని స్వమంతవ్యమును వానికిపూర్వముగల మతములలోని కొన్ని నియమములును చేర్చుట యైయున్నది. బుద్ధునియొక్క జీవనమును ఆతనికి పూర్వమునగల కొన్ని మంతవ్యములును చేరి జౌద్ధమత మయ్యెను. మహమ్మదుయొక్క జీవనమును నాతని స్వకీయశిక్షను తీసివేసినయెడల క్రయిస్తువుయొక్క జీవనము నాతని స్వకీయశిక్షయును శేషించును. ఈరెంటిని తీసివై చినయెడల మూసా మంతవ్యములును మూసా సంగ్రహించిన ప్రాథమిక పద్ధతులును మిగులును. దీనిని త్రోసివేసినచో దానికి ముందుండినది శేషించును. ఇట్లు క్రమక్రమముగ నన్నియుపోను తుదకొక సత్యసిద్ధాంతము శేషించును. ఇట్లు చేయక యభిమానవాహనానూఢుడై సవో తప్పక సత్యా సత్య విచార విహీను డగుచున్నాము. తన్నవలంబించిన ప్రతివాడును స్వతంత్ర త్యాగియై సాంప్రదాయబద్ధుడై యుండవలెనని ప్రతిమతమును జెప్పచున్నది. లిథాల్ కన్నులుమూసికొని నా వెంబడి రావలసినదని మతము చెప్పచున్నది. స్వయంప్రజ్ఞలేని మానవులు దాని బోధనలు నిదోషములని సమీక్షచేయక యవలంబింతురు. ప్రజ్ఞావంతులు మత నియమములను మిక్కిలి ధ్యానముతో తర్కించెదరు. మొదట స్వకీయమతమును చర్చించి తరువాత సరమత సిద్ధాంతములను శోధించును. ఎందుకన

నొక హిందువు తాను కాశికీపోయినచో ముక్తి యని సమ్మతముగాకు మక్కాకు పోవుటవలన లాభములేదని మహమ్మదీయుని ఖండించిన లాభమేమి? ఒక మహమ్మదీయుడు రంజాను నుపవాసములు చేయుటవలన మోక్షముఁ గలుగునని సమ్మి హిందువు ఏకాదశి యుపవాసము చేయుట మూఖ్యమని ఖండించిన ప్రయోజన మేమి? ఇది రెండుసర్పము లొకటికొకటి తోకలనుండి మ్రింగిన విధమగును. సత్య మెప్పటికిని కన్నులుమూసికొని నా వెంటి రావలసినదని చెప్పదు. వాద వివాదములకు భయపడి సుసర పలుగులిడదు. మంచిబంగారము స్వర్ణకారునకు జడియదు. మాయబంగారము భయపడుచుండును. సత్యా సత్య మిశ్రితములగు మతములన్నియు కొలఁది నొప్ప మనుష్యబుద్ధిని తమ యాధీనముఁ జేసికొని యంధులవలె వెంటఁబడి సమవలయునని బోధించుచున్నది. మజ్జియు సనుమానించ కూడదనుచున్నది. తర్కము చేయరాదనుచున్నది. సత్యమునుండి యసత్యమును, ఆచారమునుండి యనాచారమును, అహింసనుండి హింసను, సన్మార్గమునుండి దుర్మార్గమును, సుజ్ఞానమునుండి యజ్ఞానమును, స్వస్థిఁబియున్నది. ఉదాహరణముగ వేదము మానవు లొకరినిజూచి మఱియొక రున్నతదశను బొంది సభ్యుడనులై ధర్మార్థకామమోక్షములు పడయుట కుద్యమపరులై దేశముయొక్క కల్యాణమునకు మూలాధారులై పరోప

కార నిరతులై స్వాధ్యాయగులై గుణకర్మస్వభావములనుబట్టి
 వర్ణా నిర్ణయపరులై కుత్సితభేదముల కవకాశములేకుండ
 మైకమత్యమున సోదరభావమున నుండవలెనని శాసించుచుండగా
 మతము లిందుకు గర్భశత్రువులై పుట్టుకతో వర్ణము వచ్చిన
 దని ఘోషించుచున్నవి. మానవులకు నానావిధములగు వేష
 ములు వేసి పరస్పరకలహములను జెచ్చియున్నవి. మానవులను
 పరదేశములకు పోనియ్యక కల్పిత శాస్త్రపద్ధతి యనెను సంకెళ్ళ
 తో బంధించినవి. ఈ మతమతాంతరి యవాంతరములెన్ని యని
 వ్రాయనగును. మానవాంగములను కాల్చునది యొకటి; కత్తి
 రించునది మఱియొకటి; బంధించునది వేఱొకటి; వారిని నిర్బ
 లులను జేయునది యింకొకటి. ఈలాగున ముఖ్యముగ మన
 భారతీయులను నిరుద్యోగులుగను, అలసులుగను, సాహసహీను
 లుగను, అల్పాయుష్కులుగను, అల్పబుద్ధులుగను, అశిక్షీతులు
 గను, మూఁఖులుగను జేసి విడిచియున్నది. విషవడ మెక్కడ?
 పట్టుకొని వేధించుచునేయున్నది. అసత్య నిశాగృహమున నీ
 మతభూతములు మానవులను బడఁద్రోసినందున వారిదృష్టి య
 దాధా పదాధామున్న (బడజాలక భయకంపితులై యేమియు
 చేయజాలక సత్యము చెప్పినను గ్రహింపక యలవాటువలన
 ససత్యమందభిమానము గలిగి పలవరించుచున్నవారు. మాన
 వునియందు స్వభావజన్యమునకంటెను అభ్యాసజన్య మధికముగ

నున్నది. ఈశ్వరీయజ్ఞానము వీని చేతిలో నున్నది. ఈశ్వర శాసనబద్ధుడు. దాని నతిక్రమించినచో శిక్షకు పాత్రుడు. తప్పచేసి దుఃఖమును నొప్పచేసి సుఖమును పొందును. ప్రకృతి దై వనియమములను తెలియగలడు. గనుక మానవుడు సత్యా సత్య విమర్శనము చేయగలడు. వాడు విచారరూపమగు దీపము ను బట్టుకొని, పరిశ్రమమును గుడ్డలితో త్రవ్వి పాతాళమునఁచేరి న సత్యరత్నమునుబై టికిఁదీసి ప్రకాశింపఁజేయఁగలడు ఇప్పుని మా నవుఁడెట్లు లేయేవిషయములందుఁ జేయవలసియున్నదో దానిని వివరముగఁ దెల్పుట సమంజసము.

ఈశ్వరుడన నేమి? అతఁడున్నాడా! నాకారుడా నిరా కారుడా? అతని గుణకర్మ స్వభావములేమి; అతఁడవతారము లెత్తునా? జీవుఁడే దేవుఁడగునా? ఈశ్వరుని యుపాసించు డెట్లు? జీవునికి జన్మాంతరములున్నవా? మోక్షమనమేమి? అదియసంత మా? సాంతమా? దేవుఁడు వేదమునిచ్చియున్నాడా? ఇచ్చియుండి నచోదానిలక్షణములేమి? ఇత్యాదులీశ్వరీయములు. అందరు వే దాధికారులగుదురా? మతమతాంతరములెక్కడివి? పుట్టుకతో వర్ణమువచ్చునా? జాతియననేమి? వివాహనయస్సంత? ధర్మ మననేమి? విద్యయననేమి? వ్రత-తీర్థ-జప-తప-హోమాదులన నేవి? మానవ జీవనోద్దేశమేమి? భక్త్యాభక్త్యములేమి! మాన

వును భవిష్యము చెప్పగలడా? గ్రహములు ఫలాఫలములిచ్చు
నా? శ్రాద్ధమువృత్తులకా జీవితములకా? ఇత్యాదులు మానవీ
యములు వృధివిని సూర్యుడు ప్రదక్షిణముచేయునా? అథవా
భూమి సూర్యునిచుట్టుట నిజమా? ఇత్యాదులు ప్రాకృతములు.
వీనినెల్ల నిరూపించుటకే మేము నైదికాంధ్ర గ్రంథమాలికను ప్ర
చురింపఁబూని పనిచేయుచున్నారము. ప్రతివాడును సత్యమెఱుం
గగోరుట, దానిని యాచరించుట, యని గెండువిధములు. అప్పు
డు వాడు సత్యముయొక్క పరమావధిని జేసినవాడగును. సత్య
పాలనాధికారము వానియందు పరిపూర్ణముగ నుండును. ఒక
మిథ్యామార్గము మఱియొక మిథ్యకు హేతువగుచుండును.
మిథ్యను ఖండించుటకు మఱియొకమిథ్య కావలసివచ్చును. దీనిని
మిథ్యాధ్యవసతి యలగకారమందురు. అవశ్యముగ కర్మఫలమును
భవించి తీరవలయునను సత్యవిశ్వాసముగల వాడెప్పుడును పాతక
మునకు జడియుచుండును. ఈసత్యమునుండి జారిపడిపోయినవాడ
కర్మసుకర్మముల భేదమునొనరు. దేవుడు న్యాయకారి నిష్పక్ష
పాతీయని తెలిసినప్పుడు, కర్మకుదగిన ఫలమునిచ్చునను విశ్వా
సము కలుగును. దేవుడు దయాభువు గనుక మన పాపములు
క్షమించునని మరియొకడు చెప్పినప్పుడు మొదటి విశ్వాసము
చలింప ప్రారంభించును. అప్పుడు సత్యప్రియుడు, న్యాయము-
దయ యీరెంటికిని భేదమేమని మీమాంసముచేయును. అట్టి

వానికి తప్పక సత్యము ప్రతితమగును, అట్టివాని యాచరణము నకు భద్రమైన బునాదియేర్పడుట కెంతమాత్ర మభ్యంతర ముండనేరదు. సత్యము వృథాచేష్టకానేరదు. కుంటివానిని కుంటివాడా! యనిపిలుచుట వృథాచేష్టయగు సత్యము. భ్రమాస్పదమైన యసత్యమును జూపి నిర్భాంతముగ జేయుటయే సత్యపాలనము. ఇది గౌతమాదులు రచించిన వడ్డర్శనముల వలన లభించును. మనమొక విషయమును తప్పగా తెలియుటకంటెను దాని నేమియు తెలియకుండుట మేలనవచ్చును. ఎందుకన తప్పగా తెలియుటవలన గలిగెను నష్టముచకంటె నేమియు దెలియకుండుటవలన గలిగెను నష్టమల్పముగా నుండును. సత్యమును ఆచరించుటకు సదాచారమని పేరు. సత్యాచరణ దీక్షగలవారు సదాచారులగుదురు. సత్యాచారేణ దేవత్వం ఋషిత్వం చతర్దై వచ, ప్రాపుష్పవంతి కుయోనిత్వం మనుష్యాస్త ద్విపర్యయే ” సత్యము ననుకరించువారు దేవతలు ఋషులగుదురు. తద్విరుద్ధులగు మిథ్యాచరణముగలవారు హీనకులమందు జన్మింతురు. ప్రతిమతములవారును తమ సిద్ధాంతములే సత్యములని చెప్పుచున్నారు. మీమంతవ్యము లెట్లు సత్యములై నవి? యని యడుగుట వినుచున్నారము. ఇట్లుతప్పక యడుగవలసినదే. ఇందుకు సదుత్తర మిచ్చుటలోనే సత్యబలము గలదు. మేమును మీమతము లెట్లు సత్యములై నవి? యని అందరినియడిగి చూ

తము. మతమతాంతరులుత్తరములు మూడువిధముల నిత్తురు.

1. మాతండ్రితాతలు యీలాగు చెప్పచూ వచ్చియున్నారు.

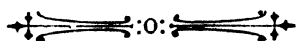
2. మామతగ్రంథములోనే - ఇవి సత్యసిద్ధాంతములని వ్రాయబడియున్నది. 3. మామత ప్రవర్తకాచార్యు లిప్పుడును చెప్పచున్నారు. మరల మనమువారినిట్లు ప్రశ్నించుచున్నాము:—

మీతండ్రితాతలు భ్రమించియుండవచ్చును గదా? దానియదార్థమును మీరెట్లు నిర్ధరింతురు? మీమతగ్రంథములందు సత్యకౌనుమానాది యస్వీక్ష కీవిద్యద్వారా విరుద్ధాంశములు ప్రతీతమై సప్పదుసయితము నవి సత్యములని నమ్మవలెనా? ఇందుకు మతాంతరుల్లిట్లు బదులుచెప్పుదురు. 1. మతధర్మముల విషయములో శంకించవలసిం యావశ్యకములేదు. 2. మతాచారములలో తర్కప్రమాణముల ద్వారా యనుసంధానము చేయకూడదు. అట్లుచేయుట పాపము. అది పాపమని మాగ్రంథములు చాటుచున్నవి. 3. మన పూర్వులునమ్మిన దానియందు మనము విశ్వాసముంచుట ధర్మము. ఈయత్తిరములు సంతృప్తికరములై యున్నవా? నితాంతముగ లేవు. ఏది యుక్తిప్రత్యక్షాదులకు విరోధమో దానినినమ్ముట కేవలమజ్ఞానము. గనుక సత్యాసత్య వివేకముకొరకు గౌతమాది ఋషులు దర్శనములను రచియించి యున్నారు. ఇప్పుడెచ్చట జూచినను దర్శనములకు విరోధముగ వాదించు వారిధికముగ నున్నారు. అట్టివారి కవకాశము లభింప

కుండ నుండుటకై మేము దర్శనపరిచయమును ప్రకటించుచు
కొందరి వితండావాదములను జూపి లోకులు భ్రమింపకుండునట్లు
చేయుచున్నారము.

(సంపాదకుడు.)

న్యాయదర్శన పరిచయము.

సత్యాసత్య నిర్ణయమందు వ్యామోహము కలుగకయుం
డుటకై న్యాయదర్శనము గౌతమమహర్షి వలన రచియింపఁబడి
నది. దీని ముఖ్యనియమములను పాఠకులకు నివేదించుట మాక
ర్తవ్యమని భావించినారము. న్యాయమన లోపల ప్రవేశించుట
న్యాయాలయ మందొకఁడు, ప్రవేశించి రాముడనువాడు తనకు
రంగు నూరు రూప్యములు ఋణమియ్యవలయునని చెప్పచు
న్నాడు. రంగుడందలకు నేనియ్యవలసింది లేదనుచున్నాడు.
న్యాయాధీశుఁడు ప్రమాణములను పుచ్చుకొని సాక్షులను విచా
రించి యనేక ప్రశ్నల మూలమున పరీక్షించి న్యవహారమందలి
మాటలలో ప్రవేశించి సత్యమును అసత్యమును వేరుచేయుచు

న్నాడు. అనగా న్యాయమనుటకు సత్యము తెలిసికొనుటయని యర్థము. అట్లు యథార్థమెఱుంగుటకుగల నియమములకు న్యాయవిద్యయని, న్యాయశాస్త్రమని, న్యాయదర్శనమని, తర్కమని, అన్వీక్షికియని, యుక్తి విద్యయని పేరు. ఇది సత్యసత్యములను వేరు వేరు చేయుచున్నది. ఈ న్యాయవిద్య అన్నివిద్యల యొక్క ప్రదీపమని, సర్వకర్మలకు సుపాయమని, సకల ధర్మములకు ఆశ్రయమని చెప్పబడుచున్నది. మఱియు నీశాస్త్రము (1) మనమెట్లు భ్రమ ప్రమాదములనుండి దప్పించుకొనగలమో (2) మనమేవిధముచేత మర పొరబాటులను తెలిసికొనగలమో (3) మనమేరీతిగ పరుల భ్రమను పట్టుకొనగలమో (4) మర మేలాగున నితరులను సత్య మవలంబింపజేయగలమో (5) పరులు స్వార్థులై వ్యర్థమగు వాద వివాదము లెట్లుచేయుదురో? యిత్యాది యంశములను పూర్ణముగ వివరించుచున్నది. న్యాయవిద్య మనుష్య కల్పితముగానేరదు అది స్వతః సిద్ధము గణిత జోతిష విద్యవలన సభశ్చరములగు గ్రహగతులయొక్క నియమములను తెలిసికొని యీదినము గ్రహణము తటస్థమగునని చెప్పుచున్నారు. ఈ నియమము నెవరు కల్పించియున్నారు? ఈ నియమములను ప్రకాశపరుచుటకు జ్యోతిర్విద్యయను శాస్త్రమును మానవుడు రచించెను. ఈప్రకారముగ న్యాయవిద్య తన నియమమువలన వస్తువుయొక్క వాస్తవమును తెలుపుచున్నది -

జ్ఞాతచే తనజ్ఞాతముయొక్క తత్త్వమును కనిపెట్టుచున్నది. అసత్యమునుండి సత్యమును ప్రత్యేకముఁ జేయుచున్నది. ఈ నియమములను గౌతమముని సూత్రములుగ రచించెను. ఈసూత్రములకు వాత్సయన వాచస్పత్యాదులు భాష్యములను వానికి యనేక పండితులు తాత్పర్యములను వ్రాసియున్నారు. విడ్డవుట్టినతోడనే చూచుటకు వినుటకు ప్రారంభించును తరువాత క్రమక్రమముగ ప్రత్యక్ష సంస్కార మభివృద్ధియై స్వానుభవమును స్మరించుకొనుచు తెలిసినదానివలన తెలియనిదానిని తెలిసికొనుచు తుదకు న్యాయానుసారముగ వాదవివాదమును ప్రారంభించుచున్నాడు. ఈలాగున సర్వసాధాణముగ ప్రతిమానవమాత్రుఁడును స్వదా తనయొక్క వ్యవహారము లనేకములను న్యాయముచేతనే సాధింప ప్రయత్నించుచున్నాడు. సారాంశమేమన ప్రతివారును కొంచెముగొప్ప యెవరును నేర్పకనే న్యాయనియమమును స్వభావముగ తెలిసికొనుచున్నారు. అయినను పరిపూర్ణ నియమములను తెలియవలయునన్న శాస్త్ర మావశ్యకము. శాస్త్రజ్ఞానము లేనియెడల పరిణామమందు దోషము సంభవించును. పదార్థము లయొక్క పరీక్షణ పరీక్షణ నియమ నిర్ధారణలయందు పూర్ణజ్ఞాన మావశ్యకమై యున్నది.

పరిభాష:—జ్ఞానము, విషయము-వ్యవహారము చేనినయి

నను తెలిసికొనుట జ్ఞానమనిపేరు. దేనిని తెలిసికొనుచున్నారమో అది విషయము అనబడును. పరులకు చూపించు దాని పేరు వ్యవహారమగుచున్నది. నేను నాయెదుట నొక పుస్తకమును జూపుచున్నాను. అట్లు చూచుటయు నొక జ్ఞానమేయగును. పుస్తకము విషయమగును. ఇప్పుడు దానిని యితరులకు చూపుచున్నాను అధవా నేను పుస్తకమును జూచుచున్నాను. యుట వ్యవహారమగుచున్నది. జ్ఞానము, విషయము, వ్యవహారము యీమూటిలో జ్ఞానముయొక్క సవిస్తార నిరూపణము న్యాయదర్శనమునకు విషయమై యున్నది.

శబ్దశక్తి:—శబ్దమువలన స్థప్రతీతి యగుచున్నది. శబ్దము అర్థమునకు సంకేతము. అర్థముగల శబ్దమే పదమనబడుచున్నది. ప్రతి శబ్దమును తనకు నియమితమైన యర్థమును చూపుచున్నది. ఇది శబ్దశక్తి యనబడుచున్నది. మొట్టమొదట శక్తిజ్ఞానము వ్యవహారమువలన గలుగుచున్నది. ఎట్లన నొక బాలుడు తన యింటియందొకరు మరియొకరితో “ పాత్రను తీసికొనిరమ్ము ” అని చెప్పగా పాత్రతీసుకొని రాబడుచున్నది. అప్పుడు బాలుడు పాత్రనుతెమ్ము అను పదముయొక్క అర్థజ్ఞానముగలవాడగుచున్నాడు. ఇట్లు వ్యవహారముచేత నారంభమై ప్రత్యేక శబ్దజ్ఞానము వృద్ధియగుచున్నది. శబ్దార్థసంబంధమునకు

వృత్తి యని పేరు. వృత్తి నాలుగు విధములు. శక్తివృత్తి, లక్షణావృత్తి, గోణీవృత్తి, వ్యంజనావృత్తి యని. పుస్తక శబ్దమువలన పుస్తకపదార్థ ప్రతీతియగుటకు శక్తివృత్తి అధవాశక్యార్థమని పేరు. ఒకడు పుస్తకములకట్టపై నీరుపోయుచున్నాడు. అది చూచి యొకడు నాపుస్తకములు తడిసినవని చెప్పుచున్నాడు. పుస్తకశబ్దమువలన (పుస్తకముల) మాట ప్రతీతి యగుచున్నది. దీనికి లక్షణావృత్తి అధవాలక్ష్యవృత్తియని పేరు. లక్ష్యవృత్తి మూడు భేదములుగలది. జహల్లక్షణము, అజహల్లక్షణము, జహదజహల్లక్షణమని వీనినే క్రమముగా త్యాగలక్షణము, భాగలక్షణము, భాగత్యాగలక్షణమని చెప్పుటకలదు.

జహల్లక్షణము:—“కాశీ గంగాతీరమునం దున్నది” ఇచ్చట గంగాప్రవాహమగు శక్యార్థము విశువబడితీర ప్రతీతి యగుచున్నది. అర్థాత్ శక్యార్థముత్యజంపబడినది. అజహల్లక్షణము:—“పిల్లిచే పెరుగు రక్షింపబడవలెను” ఇచ్చట పిల్లియను శక్యార్థమేగాక కుక్క కాశీ మొదలగువాని ప్రతీతిసయితము గలుగుచున్నది. గనుక శక్యార్థముతోగూడ అన్యాయశబ్దార్థ ప్రతీతిగలుగుటకు అజహలక్షణమని పేరు. జహదజహల్లక్షణము:—పూర్ణముగ శక్యార్థముత్యజంపబడక యొక యంశము గ్రహింపబడుటకు జహదజహల్లక్షణమని పేరు. ఉదాహరణము:—“పుస్తకమునకు

కము చినిగినది” పుస్తకమందొక పుటమున కొంచెము చినిగి పోయినను పుస్తకము చినిగిపోయినదని చెప్పబడుచున్నది. ఇచ్చట శక్యమల్పముగ స్వీకరింపబడినది. పూర్తిగ గ్రహింపఁబడను లేదు. వస్త్రములోనేభాగము కొంచెముకాలినను వస్త్రము కాలినదని చెప్పబడుచున్నది.

గౌణీవృత్తి:—ప్రసిద్ధబలముగల రామమూర్తిని భీము డని చెప్పుచున్నారము. ఒకమూర్తునిఁ జూచినప్పుడు గాడిదె యనుచున్నారము. మన బ్రతిష్ఠప్రభుత్వమును రామరాజ్యమ నెడము. ఇచ్చట శక్తిలక్షణాదులకు భిన్నమగు గుణము స్వీకరిం పఁబడినది. దీనికి గౌణార్థమని పేరు.

వ్యంజనావృత్తి:—ఒక విద్యార్థి తన యుపాధ్యాయు నితో “అయ్యా! ఐదుగంటలు కొట్టినది” అనుచున్నారు. ఇచ్చట “మేమింటికి పోయెదము” అను ప్రతీతి కలుగుచున్నది. ఉపహాసము దీవృత్తి ప్రయోగింపఁ బడుచున్నది. శబ్దములు వాని విభజనాదులనుగూర్చి వ్యాకరణమునఁ జూచుకొనవలెను. ఇచట న్యాయదర్శన సంబంధమగు సంశయములే వివరింపఁబడు చున్నవి.

ధర్మధర్మి:—మన యెదుట నొక పుష్పమున్నది. దాని ని చూచుచున్నారము. దాని రంగునుజూచెదము. అది వాయు వుచేత కదలుచున్నది. దాని నాఘ్రాగించి వాసనఁ జూచెదము.

దానిని ముట్టించో స్పర్శప్రతీతమగుచున్నది. నోటిలో వేసికొని నమలినప్పుడు రసప్రతీతి యగుచున్నది. ఇచ్చట పుష్పము ముఖ్యవస్తువు. ఈ ముఖ్యమగు పుష్పాధారమున రస, గంధ, స్పర్శ, చలనాదులు. ప్రతీతి మగుచున్నవి. వీని యన్నింటికి నాధారమగు పుష్పము ధర్మియనబడుచున్నది. రూపరసగంధాదులు ధర్మమనబడుచున్నవి. ఈలాగుననే గుట్టము ధర్మియగును. దానినింగు, సకిలింపు, నడక, మున్నగునవి ధర్మమగును. ద్రవ్యము-గుణము-కర్మ:-ముఖ్యవస్తువగు ధర్మి ద్రవ్యమనబడును. ఉపర్యుక్తమగు పుష్పము గుట్టము రెండురు ద్రవ్యములు; వానియందు ప్రతీతమగు ధర్మములు గుణకర్మములగును. ద్రవ్యగుణకర్మల మూటికిని అర్థమని పేరు.

జాతివ్యక్తి:—మానవ, పశు, పక్షి, వృక్షాదులు జాతియగును. నారాయణమూర్తి యిత్యాదులు వ్యక్తియగుదురు. మనుష్యశబ్దము జాతివాచకము, రామనాథశబ్దము వ్యక్తివాచకము. జాతికి సమాసత ముఖ్యమైనది. దీనిని యెట్లు కనిపెట్టవచ్చును. గోవు, గుట్టము, గాడిదె, యిత్యాదులు వేరువేరు జాతులు. వీని యన్నింటికిని కాళ్ళు సమాసముగ నున్నవి. ఈయాధారమున నన్నింటికి పశుశబ్దము జాతివాచక మగుచున్నది. ఈలాగుననే కాకి, చిలుక, కొంగ, గ్రద్ద, హంసాదులు వేరుజాతులు. వానిలో రెక్కలు కాళ్ళు మున్నగు సమాసత్వములను

బట్టి పక్షి శబ్దము యన్నింటికి చేరి జాతివాచక మగుచున్నది. ఇదేవిధముగ నన్నింటియందుగల వ్యాపక సమానతనుబట్టి వాడ బడు జాతివాచకము “ప్రాణి” యగుచున్నది. ఇట్లే సమస్త వస్తువులందును కొంతవరకు సమత్వ ముండుటచేత “సత్” యను శబ్దము వాచక మగుచున్నది. పశువని చెప్పినప్పుడు నాలుగుపాదములుగల ప్రాణిసముదాయము గ్రహింపబడుచున్నది. మనుష్యుడని చెప్పినప్పుడు రెండుపాదములుగల ప్రాణి సమూహము గ్రహింపబడుచున్నది. రంగునుబట్టియు కర్మను బట్టియు చెప్పినప్పుడు పరంపరా సంబంధము వచ్చుచున్నది. నల్లని మేకలు, తెల్లని గుఱ్ఱములు బండిగుఱ్ఱములు యిత్యాదులగు పరంపరా సంబంధవాచకములు. న్యాయదర్శనమందు రెండు సంబంధములు మాత్రము పనికివచ్చును. మొదటిది సంయోగ సంబంధము, రెండవది సమవాయ సంబంధము. అనేక ద్రవ్యములు తమతో తాము కలసినయెడల సంయోగ సంబంధ మగుచున్నది. గుణకర్మములు ద్రవ్యముతో సంబంధించినయెడల సమవాయ సంబంధ మగుచున్నది. సంయోగసంబంధము గల వాని యొకము రెండవదాని యాధారమును త్యజించి ప్రత్యేక మగుచుండును. సమవాయ సంబంధ మట్లుగాక పరస్పరముచేరి యుండును. కొన్ని పుస్తకము లొక్కటిగ చేర్చినప్పుడు సంయోగ సంబంధమగును గాని వానిని వేరుచేయుటకువీలండును. తెల్ల

గుట్టమునుండి తెలుపురంగుగాను శ్వేతవర్ణమునుండి గుట్టముగాని వేటుకానేరదు. ఇదేవిధమున గుట్టముయొక్క దొడాయింపును గుట్టమునుండి ప్రత్యేకింపజేయ వలనుపడదు. అనేక తింతువులచే వస్త్రము నేయబడినది. ఇచ్చట తింతువులు అవయవములు గనుక సంయోగసంబంధ మగుచున్నది. అయినను తింతువులకు సంయోగసంబంధమగును గాని వస్త్రమునకుఁ గాదు. తింతువులు తమలో తాము ప్రత్యేకమగును గాని వస్త్రము తింతువులనుండి ప్రత్యేకముకాచాలదు. గనుక తింతువులు వస్త్రముతో సమవాయసంబంధము గలవియగును. ఇదే ప్రకారముగ జాతికి జాతి సమవాయసంబంధము శాస్త్రమందు చెప్పబడి యున్నది. ధర్మము సాధారణమని అసాధారణమని దర్శనశాస్త్రమందు రెండువిధములు. ఆవును బఱ్రెయు రెండును నెమరువేయును. ఇట్లు నెమరువేయుట నెమరువేయు పశువులకు సాధారణ ధర్మమగును. గోవునకు గంగఱ్ఱలుగలదు. అంబాయను శబ్దము గలదు. ఇది కేదెయగదండదు గనుక గోవునందిది యసాధారణ ధర్మముగా నున్నది. మరల నీయసాధారణ ధర్మము సమనియతమని యసమనియతమని రెండు విధములు. ఒక సముదాయమందు ప్రతివ్యక్తికి సదా కలిగియుండునది సమనియత మగుచున్నది. ఇందుకు వ్యతిరేకముగ నొకదానియందుండుట మరియొకదానియందు లేకుండుటయు అసమనియత

మగుచున్నది. గంగదోలు ప్రతి గోహతివ్యక్తియందును కలిగి యుండును. అంబాశబ్దము గోవులందు నదా(సర్వదా) యుండదు.

లక్షణము:—అవ్యాప్తి అతివ్యాప్తి అసంభవ దోషము లులేనిది లక్షణము. అథవా శుద్ధలక్షణము. వాయువు రూపము గలదని చెప్పట అసంభవ దోషమగుచున్నది. లక్షణము లక్ష్య మందు ఘటించినను యది దేనిచేతను తొలగింపఁబడక యుండవలెను. వాయువు జలబాష్పమును యెత్తికొనివచ్చి పర్వతములపై వర్షింపఁజేయుచున్నది. ఈలక్షణము వాయువునందు ఘటించినప్పటికిని వాయువంతటికిని యిట్లు ఘటించదు. ఏవాయువు సముద్రమునుండి బాష్పమును తెచ్చుటలేదో అదియు వాయువు యగును. గనుక దీనికి అవ్యాప్తి దోషమని పేరు. వాయువునందు స్పర్శగుణము గలదు. వాయువునదంతటను గలదు. అయినను పృథివియందును గలదు. లక్ష్యమందేగాక అలక్ష్యమందును ఘటించుచున్నది. దీనికి అతివ్యాప్తి దోషమని పేరు. ఈదోషములులేనిది శుద్ధలక్షణమనఁబడుచున్నది. వాయువునందు రూప హీనమును స్పర్శమును గలవు. వాయువంతటను రూపహీనము గలదు. స్పర్శమును ఆలాగే వాయువంతటను గలదు. ఇందు అవ్యాప్తి అతివ్యాప్తి అసంభవదోషములు మూడునులేవు. గనుక శుద్ధలక్షణమగుచున్నది. అసాధారణధర్మము లక్షణమగుచున్నది. అసాధారణ ధర్మము అసమన్యమితమై నప్పటికిని లక్ష

ణమగుచున్నది. ఎట్లనగా మనుష్యుడుమాట్లాడుచున్నను, నడుచుచున్నను సదా జ్ఞుడుచుండుటగానిమాటలాడు చుండుట నుగాని లేదు. గాని యివి మనుష్యునియందు ఘటించును. మనుష్యుడుతప్ప మరేదియు నిటారుగాతలయెత్తి నడచుట భాషించుటలేదు. మనుష్యునియందు యీయోగ్యత సదాయండును. లక్షణమెప్పుడును యోగ్యతచే గలుగుచున్నది. బాలుడుసయితము సమయమువచ్చినప్పుడు మాటలాడును. తలయెత్తితిరుగును. ఈయోగ్యతకు తుల్యమగుజంతువేదియులేదు. లక్షణములితే సిత్యంపవలెను.

కార్యకారణములు:—క్రొత్తగ నుత్పన్నమగు వస్తువునకు కార్యమనిపేరు. కార్యమును కలిగించునది కారణమగును. ఎట్లన వస్తుము కార్యము. వస్తుమునుచేయు సాధనములు కారణము. వస్తుము తంతువులవలన నేర్పడుచున్నది. సాలెవాడు నేయచున్నాడు. వాడు మగ్గము మొదలగు సాధనములు లేకుండ వస్తుములను నేయజాలడు. గనుక వస్తుమునకు తంతువులు సాలెవాడు, మగ్గము మొదలగునవి యన్నియు కారణములగును. ఈకారణము సమవాయి, అసమవాయి, నిమిత్త, ఉపాదానాది భేదములు గలిగియున్నది. వస్తునిర్మాణమందు, తంతువులు, మగ్గము చాళికలు నేతగాడు యేమేమి పనులుచేసిరి? తంతువు

లు వస్త్రముయొక్క రూపమును ధరించెను. అవి వస్త్రమయ్యెను. వస్త్రమను దేహమునకు తంతువు లంగములై యున్నవి. దేహము లంగములకు ప్రత్యేకము కావేరదు. వస్త్రము తంతువులకంటె భిన్నమైనది కాదు. అసఁగా— కారణమే కార్యరూప ధారణమగునప్పుడు సమవాయి కారణమనఁబడుచున్నది. ఘటమునకు మట్టియు, దధికిపాలును, మంచుగడ్డకు నీరును సమవాయి కారణములు. ఇచ్చట నొకసంగతిగలదు. తంతువులచేత వస్త్రము కలుగుటలో తంతువులకు పరస్పర మొకవిశేష సంయోగ మావశ్యకమైయున్నది. ఇట్టి సంయోగవిశేషము సయితము కారణమగును. ఈసంయోగవిశేషము అసమవాయి కారణమనఁబడుచున్నది. చక్రములయొక్క సంయోగవిశేషము గడియారమునకు అసమవాయి కారణమగుచున్నది వస్త్రమేర్పడుటలో తంతువుల సంయోగము స్వలిఃసిద్ధముకాదు. అది యొకని వలన చేయుబడుచున్నది. అట్లు చేయువాడు సాలెవాడు గనుక వాడు నిమిత్తకారణము. సాధనములకు కరణసామగ్రియనిపేరు.

(1) కారణమున్నమాత్రమున కార్యమవశ్యమగునను నియమము లేదు. (2) కారణసామగ్రియు, వాని సంయోగముచేయువాడున్నప్పుడు కార్యమగును. (3) కారణము లేనప్పుడు కార్యము లేదు. (4) కార్యములేకున్నను కారణముగలదు. కార్యము, కారణము లేకుండ జరుగనేరదు.

అన్యథాసిద్ధి:—వస్త్రముయొక్క యత్పత్తియందు ఆ కాశము అన్యథా సిద్ధమగుచున్నది. ఆకాశము సర్వదా విద్యమానమై యున్నది. ఆకాశములేకుండ వస్త్రము సిద్ధముకానేరదు. అయినను వస్త్రము సిద్ధమగుటలో ఆకాశము అన్యథా సిద్ధమగుచున్నది.

ప్రత్యక్ష ప్రకరణము.

ఇంద్రియార్థమున యొక్క సాక్షాత్ సంబంధమువలనఁ గలిగెను జ్ఞానమునకు ప్రత్యక్షమని పేరు. సేత్ర శ్రోత్ర ఘ్రాణ రసనాత్వచ యీయైదును బాహ్యేంద్రియములు. మనస్సు అంతరింద్రియము. ఈయారింద్రియములకును ప్రత్యక్షమగు రూప, శబ్ద, గంధ, రస, స్పర్శ, సుఖ, దుఃఖాదులు ప్రత్యక్షము లగుచున్నయవి. జ్ఞాన, యిచ్ఛా, ద్వేష, ప్రయత్నములు సయితము మనస్సునకు సాక్షాత్ యగుచున్నవి. ఎట్లనః—“ఇదివృక్షము” దీనిలోవృక్షము ప్రత్యక్షము. “నేను వృక్షమును చూచుచున్నాను” ఇది వృక్షముయొక్క ప్రత్యక్షమునకు ప్రత్యక్షము. అథ్వాత్ జ్ఞాన ప్రత్యక్షము. ఈలాగున “వినుచున్నాను, అఘ్రాణించుచున్నాను, సుఖమును అనుభవించుచున్నాను” ఇత్యాదిగా ప్రత్యక్షము సేత్రాదియింద్రియము లారును అనుభవముచేసి కొనుచున్నవి. “నేను తినగోరుచున్నాను. త్రాగగోరుచున్నాను.

చేయుచున్నాను. నడచుచున్నాను” ఇత్యాదిగ జ్ఞానయిచ్చా ద్వేష యత్నములును ప్రత్యక్షానుభవము లగుచున్నవి. సూక్ష్మ షర్వత, విభాగ, పరిమాణ, పృథక్తత్వసంయోగ, అపరత్వ, ద్రవ త్వములనెను యుద్భూతరూపములు నేత్రములకు ప్రత్యక్షముగా నుండును. రూపమువలెనే స్పర్శ, రస, గంధశబ్దములును ఉద్భూత యనుద్భూతములుగ నుండును. కంటితో మనమన్నివిధము లగు రూపములను జూచుటలో రూపమును రూపముయొక్క జాతియు చేరియున్నవి గనుక సుద్భూతరూపమనుటలో ద్రవ్య ములును చేరుచున్నవి. మనము గుప్తముయొక్క నలుపుమాత్ర మును జూచెదము. నల్లని గుప్తమును జూచుచున్నారము. మఱియు నాలాగే సమానత విశేషతాదులను జూచుచున్నార ము. ఇవ్వన్నియు నేత్రమునకు విషయములయి యున్నవి. నేత్ర ముతో చూడదగినదంతయు నేత్రమునకు విషయమగుచున్నది. మనకన్ను యేపదార్థమును చూచునో అపదార్థముపై వెలు తురు పడుచుండవలెను. వస్తువుపై ప్రకాశమునడని సమయము దు కన్న యట్టివస్తువును చూడజాలదు. అద్భాత్ ప్రకాశమం దుండని పదార్థము కంటికి ప్రత్యక్షము కానేరదు. మనము బైట పోయి ప్రకాశమందు నిలుచుండి లోపల యంధకారమందును వస్తువును జూచినయెడల ప్రత్యక్షము కానేరదు. ప్రకాశము వస్తువుపై పడవలయును. మనపైనికాదు. మనమంధకారమందు

నిలుచుండి బైట వెలుతురునందు పడియుండు వస్తువును చూడ గలము. ఇంతియగాక చూడవలసిన వస్తువున కడ్డముగ నేదైన పదార్థముండరాదు. ఒక ఘటములో దీపము వెలుగుచుండినను అనగా లోపల ప్రకాశమున్నను మనకంటికిని దానికి నడుమ పెం కులడ్డముగ నున్నది గనుక యగుపడదు. చూడవది మనకన్ను తనదృష్టియొక్క సీమను అడ్డాత్ హద్దునుదాటి పోజాలదు. దూరవీక్షణముచేత సీమను వృద్ధిచేసినచో కన్ను చూడగలదు. ఇట్లే స్థూల సూక్ష్మములందును జరుగుచుండును. నేత్రదోషము గలిగియుండినప్పుడు దృష్టి భిన్నమగును. పదిమందిలో నొక నికి యింద్రియదోషము లుండునుగాని యందరికి నిటువంటి దోషముండదు. గనుక ప్రత్యక్షుడును సిద్ధాంతమునకు హానిలేదు.

త్వక్కునకు సర్వము విషయము. ఇది, యేకదేశీయముగాక లోపల వెలుపల శరీరమంతటను గలిగి సార్వదేశీయమై యుండును. శీతజలమును త్రాగుటవలన లోపల స్మరానుభవమగుచున్నది. ఉష్ణజలముఁ ద్రాగినచో లోపల యుష్ణప్రతీతమగుచున్నది. సర్వముయొక్క సమాసవిశేషములు నేత్రమునకువలెనే సంఖ్యా, సంయోగ, విభాగ, దూర, నికట, స్నేహ, ద్రవత్వ, పరిమాణ, సమవాయా కర్మాదులు త్యాచ ప్రత్యక్షములగును. శ్రోత్రమునకు ద్రవ్యము ప్రత్యక్షము కానేరదు. ధ్వని ప్రత్యక్ష

మగుచున్నది. శబ్దమునుబట్టి ద్రవ్యనిర్ణయ మగుచున్నది. ఘాతమువలన సుగంధదుర్గధాది గంధభేదములు ప్రత్యక్షమగుచున్నవి. నాలుకవలన తీపు చేదు మున్నగు రసప్రత్యక్షము గలుగుచున్నది. మనస్సువలన సుఖ దుఃఖములు ప్రత్యక్షమగుచున్నవి.

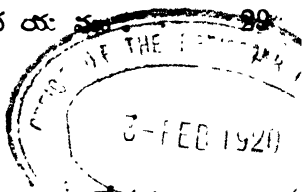
ప్రత్యక్షము నిర్వికల్పక సవికల్పకమని రెండు విధములు. మొదట నిర్వికల్పకము తరువాత సవికల్పకము ప్రతీతమగుచుండును. దూరమునుండి యొకవస్తువును చూచి యచ్చట నేమో కలదను చున్నారము. తరువాత దృష్టిని యేకత్రితముచేసి చూచి యది 'గోవు' యని చెప్పెదము. సమీపమండిట్టి నియమములేదు చేత దండముగల మరుష్యుని జూచినప్పుడు, దండయుక్తుడని మొదట ప్రతీతి కలుగదు. దండము, పురుషుడు, అను వేరువేరు. జ్ఞానము గలిగినప్పుడు, దండయుక్తుడని ప్రతీతి యగుచున్నది. పురుషుడు విశేషము; దండమువిశేషము; దండయుక్తుడు విశిష్టమనిర్వృత్తి యాలాగున గ్రహించవలయును.

అనుభవము-స్మృతి:—మనమొక వస్తును సాక్షాత్తుగా జూచుటకు అనుభవమని పేరు. మరి నావస్తువు మనయెదుట లేకున్నను దాని యాకారాదులు జ్ఞాపకమునకువచ్చుట స్మృతి యగుచున్నది. కంటిలో చూచుట అనుభవము. ఆలాగుననే చెవి

తో వినుటయు నాసికతో వాసనను గ్రహించుటయు, నాలుకతో రుచి నెరుంగుటయు, ననుభవమగును. వీనిస్మరణము స్మృతియగును. మనము దేనిని యనుభవము చేసికొనెదమో దాని సంస్కారము మన మానసమం దంకితమగుచున్నది. అట్లు మన స్మృతిలో నంకితమైనది స్మృతికి వచ్చుచున్నది. ఈ సంస్కారము నకు భావనమని పేరు. ప్రశ్న: మొదటమాచుట తరువాత స్మరించుట చాలియుండగా నమమ భావనమయి సంస్కారమును కల్పించుటెందుకు? ఉత్తరము:—స్మృతికి కారణము సంస్కారము గనుక ప్ర: స్మృతికి అనుభవమే కారణమగుచుండలేదా? ఉ: నిస్సందేహముగ ననుభవము కారణమైనను దానిచే సంస్కారము తృప్తముకానియెడల కొంతకాలము గడచినచో అనుభవము నశించును. ఒకరు వ్యాఖ్యానము చేయుచున్నారు. అథవా సంగీతము పాడుచున్నారు. దానిని యొక తట్టపై తీయుచున్నారు. దానిపై ని అంకితమైన గానమును వినగోరినప్పుడు దానిని శబ్దగాహి యంత్రమందుంచినచో మరల మనకు గానము వినబడుచున్నది. ఈలాగుననే మనస్సును తట్టపై అనుభవమనుచిహ్నముంకితమైయున్నను మరల నది సంస్కారమను యంత్రముచే ప్రకటన మగుచుండును. అభ్యాసాధిక్యము వలన సంస్కారము దృఢమగుచున్నది. ఇది జీవాత్మయొక్క ధ్యానము అను యంత్రమువలన స్మృతికి, వచ్చుచున్నది. స్మృతి, స్మారకము, ఉద్ఘోష

న్యాయ దర్శన పరిచయము 29

ధర్మము యివి సమానార్థకములు.

నిర్వోకల్పక ప్రత్యక్షముతప్ప తక్కిన జ్ఞానభేదములన్నియు
స్మృతిపై నిర్భరమగుచున్నవి. ఒక బాలునకు మొట్టమొదట
వస్తువుయొక్క నిర్వోకల్పక జ్ఞానము గలుగుచున్నది. వాడు క
న్నులతో రూపమును జూచుచున్నాడు. అప్పుడు వానికి యది
దేని రూపమో తెలియదు. ధర్మధర్మభేదము కానేరదు. స్పర్శము
ను నాలాగే యిది దేని స్పర్శమని యెరుంగడు. స్పర్శానుభవము
మాత్రము కలుగును రెండవసారి చూచినప్పుడు అనుభవము
స్మృతి రెండును మిళితమై రూపభేదముల నెఱుగుచున్నాడు.
మొదట తనతల్లిని యితర స్త్రీలను జూచును. తరువాత చూచి
నప్పుడు యితర స్త్రీలతో తన తల్లిని వేరుపరచి తల్లినిగుర్తిం
చును. పిమ్మట తల్లి స్వరమును విని తల్లియనుకొనుచున్నాడు.
తల్లికి సమానమగు యాకారమును చూచి తల్లిని స్మరించుకొను
చున్నాడు. ఒకడు మృగ తృష్ణను (ఎండమావులను) చూచి జల
మనుకొనెను. అది జలమును చూచియుండిన స్మృతియగుచున్న
ది. సంశయము సయితము స్మృతివలన గలుగుచున్నది. సామా
న్య ధర్మమును జూచి నిశ్చయముగలుగును. సంశయమును తొ
లగించుటకు విశేష ధర్మమయొక్క స్మృతి గలుగుచున్నది. విశే
ష ధర్మమును చూచి నిశ్చయమగుచున్నది. ఈప్రకారముగ.

నిర్వికల్పక ప్రత్యక్షము ముఖ్యానుభవముగ నున్నది. దాని సంస్కారమువలన స్మృతి యుత్పన్నమగుచున్నది. స్మృతియొక్క ఆధారముచేత జ్ఞానముయొక్క యనేక ప్రభేదములు గలుగుచున్నవి. గనుక అనుభవము స్మృతి రెండును జ్ఞానముయొక్క భేదములై నెలయుచున్నయవి.

అనుభవము: ప్రత్యక్షమని, పరోక్షమని రెండువిధములు. రూపముచు చూచుట ప్రత్యక్షానుభవము. అనుమానము శబ్దాదులద్వారా తెలియుట పరోక్షానుభవము. ఈ యనుభవము యథార్థమని, అయథార్థమని రెండువిధములు. ప్రత్యక్షముగాని, పరోక్షముగాని సత్యానుభవమునకు యథార్థానుభవమనియి మిథ్యానుభవమునకు అయథార్థమనియు పేరు. త్రామను త్రామగాచూచుట యథార్థము. త్రామను పాముగా చూచుట అయథార్థము. ధూమమును జూచి యగ్నియని యనుమానించుట సత్యపరోక్షము. మంచును జూచి యగ్నిని యూహించుట అసత్యపరోక్షము. ఆస్త్రపురుషుడు చెప్పట వలన గలిగెను జ్ఞానము సత్యపరోక్షము. అనాస్తజనుడు చెప్పటచే కలిగిన జ్ఞానము అసత్యపరోక్షము. ఈలాగున ప్రత్యక్ష పరోక్షములు సత్యాసత్యములని రెండువిధములు. స్మృతినయితము యదార్థములని రెండువిధములగును. స్మృతి యనుభవా

ధీనముగనుక యథార్థానుభవముచేత యథార్థస్మృతియును, అయథార్థానుభవముచేత మిథ్యాస్మృతియును గలుగుచున్నది. మఱియు అయథార్థానుభవము భ్రమ, సంశయములని రెండు భేదములు. త్రామను పామని, తెలియుటకు భ్రమమనియు, నిటువలె రాత్రియందు రక్తవర్ణముగల వస్త్రమును నలుపువర్ణముగల వస్త్రమని తెలియుటకును భ్రమమనియుపేరు. అనగా సన్యవస్తువును యవ్యవస్తువని తెలియుట. ఏదియో నొక నిశ్చయములేనిది సంశయమనఁ బడుచున్నది. అది త్రాడగునా? అథవా పామగునా? అది నలుపా? లేక తెలుపా? ఇత్యాదులన్నియు సంశయములగును. ఈసంశయము ప్రత్యక్షమందును పరోక్షమందును గల్గును. పశ్చిమమందు మేఘములు లేవగా వానవచ్చునో? రాదో? యిది పరోక్షసంశయము.

సంభావనా:—ఇదియు నొక సంశయభేదము. ఎట్లన నాతండ్రి యీదిన మిచ్చటికి రావలయును. అథవా ఈపని నెరవేరునని ముప్పాతికభాగము నమ్ముచున్నాను. ఇత్యాదులు సంభావనా సంశయమగును. ఏమిది? ఇతఁ డెటువంటి మనుష్యుఁడు? ఇది యెటువంటి పక్షి? అనధ్యవసాయ సంశయమగును.

స్వప్నము:— మనస్సునం దిట్టి శక్తి యొకటి యేర్ప

డియున్నది. అదేదన ఏ పనులను బాహ్యోద్రియములుచేసి ముగించిన తరువాత వానిని మనస్సు యుద్బోధము చేయునో అవి మనస్సునకు ప్రత్యక్షమువలె భాసించుచుండును. ఈ కారణముచేత స్వప్నమందు నియమ రహితమైన దృశ్యములు మానసముయెదుట భావించుట సంభవించును. మానసయోగా భ్యాసముగలవారి కిది బాగుగ తెలియును. ఈయవస్థ బాహ్యోద్రియములు తమ పనిని బొత్తిగా నాపివేసినప్పుడు కలుగుచున్నది. ఈ స్వప్నావస్థ జాగ్రత సుషుప్త్యవస్థలకు మధ్యస్థితియై యున్నది. సుషుప్తి యవస్థ యధికమైనప్పుడు స్వప్నము జ్ఞాపకముండదు. జాగ్రదవస్థ యధికమైనప్పుడు స్వప్నము జ్ఞాపకముండును. గాఢనిద్ర అర్థాత్ సుషుప్తియవస్థ తక్కువైనప్పుడు సంస్కారముయొక్క ప్రాబల్యముచేత మనస్సు స్వప్నానుభవమును పొందుచున్నది. అది భాసమాత్రముగాని విషయము కానేరదు. గనుక స్వప్న మానస విభ్రమము అథవా అయదార్థమగు ననుభవము. స్వప్నముయొక్క స్మరణకు స్వప్నాంతికమనిపేరు. జన్మాంధులకు స్వప్నములందు రూపములయొక్క దర్శనము కలుగదు. ఈ హేతువులన నది మానస సంస్కారముని చెప్పబడుచున్నది. మానసమహిమను వివరముగను విశేషముగను తెలియగోరువారు మాగ్రంథమాలికలోని తత్త్వజ్ఞానమను గ్రంథమును చూడవలయును. స్వప్నమందు మనుష్యు

నకు కొమ్ములున్నట్లు ప్రతీత మగుచున్నది. జాగ్రదవస్థలలో కొమ్ములుగల మనుష్యుని జూచియుండము. అయినను కొమ్ములను మనుష్యుని ప్రత్యేకముగఁ జూచియున్నారము. వాని సంస్కారము నియమరహితముగ ననుభవించుచుండుట స్వప్నమగును. అనేకమంది మనుష్యుల నొక్కపంక్తిగా నొక్కటేసారి చూచుటవలన గలిగెను జ్ఞానమునకు సమూహాలంబన జ్ఞానమని పేరు. అనగా నొక్కదృష్టితో సమూహమునుచూచుట ప్రత్యక్షము దెప్పును యెట్లు ప్రమాదము కలుగును? న్యాయదర్శనముయొక్క ఫలము ప్రమాదమునుండి అథాత్ పొరపాటునుండి రక్షించుకొనుటయై యున్నది. పొరపాటు యెప్పుడు యెట్లు కలుగుచున్నదో తెలియు నిమిత్తము ప్రత్యక్షముయొక్క భేద ప్రభేదములు చూపబడుచున్నవి. ప్రమాదము నిర్వికల్పక ప్రత్యక్షముం దెప్పును కలుగదు. సవికల్పక ప్రత్యక్షముందే పొరపాటు కలుగుచుండును. సమీపమున నొక ముత్యపుచిప్ప పడియుండెను. దానిపై యొకనిదృష్టి పడుటవలన నొకవస్తువుమాత్ర జ్ఞానము (నిర్వికల్పముగ) కలిగెను. దానిని ముత్యపుచిప్పయని (సవికల్పముగ) తెలిసికొనెను. దానిని వెండి యని తెలిసికొనుట ప్రమాదమగుచున్నది. ఈపొరపాటు యెట్లు కలిగెను? ముత్యపుచిప్పయొక్కయు వెండియొక్కయు కాంతులు సమానమైయున్నవి. కొంచెము విశేషత్వమును కలిగియున్నవి.

ఇచ్చట యీరెంటియొక్క సంస్కారము లుత్పన్నమైనందున సంశయము కలిగినది. ఇది ముత్యపుచిప్ప యగునా? అథవా వెండియగునా? యను సంశయము రెంటియొక్క స్మృతివలన గలిగినది. గనుక నప్పుడు ప్రత్యక్షము కలుగలేదు. సంశయము పోయినప్పుడు ప్రత్యక్షము కలుగును. చూచువాడు మిక్కిలి ధ్యానముతో సమీపించి కాంతియొక్క విశేషభేదమును చూచి యిది ముత్యపుచిప్పయని తెలిసికొనినప్పుడు సంశయము నివర్తించును. ఒకఁడు ముత్యపుచిప్పను చూచియుండను. అట్టివాడు ముత్యపుచిప్పను చూచి వెండి యనుకొనుచున్నాడు. కారణమేమి? వెండియొక్క సంస్కారము కలిగినది. ముత్యపుచిప్పయొక్క సంస్కారము కలుగలేదు. అయితే వెండియొక్క విశేషధర్మము తెలిసియుండలేదు. గనుక ప్రమాదనశుడైనాడు. సారాంశమేమన, విశేషధర్మమువలన సంశయవివృత్తి యగుచున్నది. సంశయమును బాధజ్ఞానమని చెప్పటకలదు. సాధారణముగా సామాన్య ధర్మములను జూచినప్పుడు సంశయము కలుగుచు విశేషధర్మములను జూచినప్పుడు నివర్తించుచుండును.

నిర్వికల్పిక ప్రత్యక్షమునుండి సవికల్పికమెట్లు కల్గెడిదన మొదట నొకబాలునకు నిర్వికల్పిక ప్రత్యక్షము కలిగెను. ఎట్లు కల్గెను? ఒకవస్తువును చూచెను. దానిని స్పర్శముచేసెను. అప్పు

దురూపము స్పర్శము రెండు విలక్షణములు ప్రతీతమయ్యెను. ఇట్లు క్రమక్రమముగా నొక ధర్మయొక్క ధర్మమును దాని సంబంధమగు జ్ఞానమును ప్రతీతమగుచుండును. దీనికి సవికల్పకప్రత్యక్షమని పేరు. ఒక పదార్థముయొక్క రూపము చూడబడుచున్నది గాని దాని భారము తెలియుటకు కన్ను యోగ్యమైయుండలేదు. పదార్థమును చేతితో యెత్తి తరువాత, భారము తెలియుచున్నది. ఈలాగున నిర్వికల్పకము సవికల్పక మగుచుండును. ఇంద్రియములు తమయొక్క స్వస్థమగు నవస్థయందు తమ సాక్షాత్ విషయములను తెలిసికొనుటయందు భ్రమచు జెందవు. మనస్సుయొక్క సాక్షాత్ విషయముః సుఖదుఃఖములను తెలిసికొనుటయైయున్నది. అది స్వస్థమగు స్థితియందు ప్రమాదముచు బొందదు. గనుక ప్రత్యక్షమందేమియు దోషములేదు. భ్రమమంతయు నింద్రియములయొక్కయు సంస్కారముయొక్కయు దోషముగా నుండును. ఒకడు నున్నమును చూచి యది తెలుపుగా నుండుటకు బగులు పసుపుగానుడినచో తన వృష్టియందు దోషముగలదని నిశ్చయించును. ఒకడు మిఠవకాయను నమలి కారములేకుండ నుండేనని తనకు జిహ్వాయందేమియో దోషమున్న దనుకొనును. సంశయరాహిత్యమైనది నిశ్చయాత్మక జ్ఞానమనంబడుచున్నది. సంశయము కలిగిన తరువాత నొక నిశ్చయమును చేయగల జ్ఞానము కలుగుచున్నది.

దానికి నిర్ణయమని పేరు. దూరమునుండి యొకనినిజూచి యతఁడు రాముడా? అథవా రంగడా? యను సశేషము మొదట కలుగుచున్నది. తరువాత రామునియొక్కయు రంగనియొక్కయు విశేషధర్మములలో నేదిగోదో ధ్యానపూర్వకముగ తెలిసికొని నిర్ణయము చేయుచున్నాడు. నిర్ణయమందు నొక కోటి యొక్క ఖండనముండును. శిశ్చయమందట్టి ఖండనములేదు. రెంటిలో నేదియని నిర్ణయముచేయునప్పు డొకదానిని ఖండించవలసియుండును. ప్రమాత్రిమములు:—యథార్థ అనుభవమునకు ప్రమాయోగియు, అయథార్థమగు సుభవమునకు అప్రమాయనియు, పేరులు. ప్రమాయోగి సాధనమునకు ప్రమాణమని పేరు. ఒకడు వెల్లుచుండి పాచును జూచుచున్నాడు. అట్టి సర్పజ్ఞానమునకు ప్రమాయనిపేరు. వాడు దానినుండి తోలగిపోవుచున్నాడు. అథవా దానిని చంపదలంచుచున్నాడు. ఈప్రయత్నమునకు హీనబుద్ధియని పేరు. ఒకపిచ్చునిని జూచి దానిని స్వీకరించుచున్నాడు. దానికి ఉపదానబుద్ధియనిపేరు. నడచుచుననేకవస్తువులను జూచుచు వానియందుపేక్షతో వెల్లుచున్నాడు. ఇదియే యుపేక్షాబుద్ధి.

సంవాదీ, విసంవాదీ:—ఒక గ్రంథమందు సూర్యునిచుట్టు భూమి తిరుగుచున్నదని వ్రాయబడి డి. ఇంకొకరి ననేక గ్రంథములందున్న యెడల దాని కంగీకరింపవాదీ ప్రమాణమని

యు, నిండుకు విరుద్ధముగ వ్రాయబడిన దంతయు విసంవాది ప్రమాణమనియు పేరు. ప్రమాణములలో ప్రత్యక్షము శ్రేష్ఠమయినది. ఒకడు “నేను యీశ్వరముగ వినియున్నాను” అనుచున్నాడు. రెండవవాడు “నేను పితృలగు జూచియున్నాను” అని చెప్పుచున్నాడు. “రాముడు నిన్నటి సెనము మిక్కిలి దుఃఖముగా నుండియుండ వచ్చును” అని యొకడు చెప్పుచున్నాడు. రెండవవాడు “రాముడు నిన్నటి దినమంతయు నాతో కూడ నుఖసంతోషములతో నుండెను” అని యుచున్నాడు. రెండవ వాని యందు విషయము ప్రత్యక్షము. మొదటివాని మాటయందు విషయము అనుమానము. ప్రత్యక్షముయొక్క యాధారమువలన నుత్పన్నమగు ననుమానము సముతము సాక్షాత్ అనుభవముతో తుల్యము. సృంజ, నీటిని యాకర్షించుచున్నది. ఇది ప్రత్యక్షముయొక్క యాధారమున కలిగిన యంశము.

ప్రవృత్తి:—ఇది సఫలప్రవృత్తి, నిష్ఫలప్రవృత్తి యని రెండువిధములు. వీటిని నీరని గ్రహించి త్రాగుటకు నెఱ్ఱుట సఫలప్రవృత్తి యగుచున్నది. మృగతెల్లమును జూచి జలమనుకొని నెఱ్ఱుట నిష్ఫలప్రవృత్తి యగుచున్నది. భ్రమనముతము సంవాదీ విసంవాదీయను భేదములు గలదిగా నున్నది. ముత్యపుచిప్పను జూచి వెండియని భ్రమించి సమీపించిపోయెను. అది ముత్యపు

చిప్పయని తెలిసికొనెనుగాని దగ్గరనే వెండియు లభించెను. దీనికి సంవాదియనిపేరు. వెండి లభించకపోయినవి సంవాదియనబడును.

అనుమాన ప్రకరణము:—అనుమానము తెలిసికొనదాని ననుసరించి, తెలియనిదాని నూహించుటవలన నేర్పడుచున్న యది. పొగను చూచి యిచ్చట యగ్ని కలదనుచున్నాము. ప్రతివారును ప్రతిదినమును యనేక విషయములను అనుమాన ముచేతఁ దెలిసికొనుచున్నవారు. అయినను కొన్ని పొరపాటులు గలుగుచుండును. ఇప్పుడు పండ్రెండు గంటలు కాలమని యూహించిన నది గడియారము చూచినప్పుడు కొక్కగంటగా నుండవచ్చును. ఈప్రకారము కొన్ని అనుమానములు మిథ్యలగుచుండుట చూచుచున్నాము. ఈవిషయమున సత్యావేషకులగువారు మూఁడుమాటలయందు ధ్యాన ముంచవలెను. సాధ్య, సాధన, సంబంధములు. ధూమమువలన నగ్నిని సిద్ధము చేయునప్పుడు అగ్ని సాధ్యము, ధూమము సాధనము. ఈరెంటికి చేరినది సంబంధము. అక్కడ పిల్లియున్నది గనుక యవశ్యముగ నక్కడ యగ్నియుండవలెననుట అసంబంధము. వంటవానిని యడిగి యగ్ని తెచ్చునుట సుబంధము. ఈసంబంధమునకు వ్యాప్తియని పేరు. దీనిని మరచిపోయినయెడల సత్యాసత్యమందు భ్రాధకము కలుగును. పొగకును అగ్నికిని కేవల సంబంధము

కలదు. అలాగుననే అగ్నికిని యుష్ణమునకును స్పర్శమునకును కాంతి అథవా తేజస్సునకును సంబంధము కలదు. గాని దేనివలన దేనిని సిద్ధముచేయబడుచున్న దానికి సంబంధమును గమనించవలెను.

వ్యాప్తి-వ్యాప్య-వ్యాపకములు:—సాధనమునకు వ్యాప్యమనియు, సాధ్యమునకు వ్యాపకమనియు, పేరు. ధూమము వ్యాప్యము; అగ్ని వ్యాపకము. వీటియొక్క సంబంధము వ్యాప్తియగుచున్నది. వ్యాప్తి రెండువిధములు. సమవ్యాప్తి విషమవ్యాప్తి యని, గంధము లేకుండ పృథివియు పృథివిలేకుండ గంధముండదు. ఇట్టి సమవ్యాప్తియందు పరస్పరము రెండును సాధ్యసాధనములగుచున్నవి. అగ్ని లేకుండ పొగయుండదు. ధూమము లేకుండ యగ్నియుండును. ఇట్టివిషమ వ్యాప్య వ్యాపకములో పరస్పర సాధ్యసాధనములు కానేరవు.

స్వార్థప్రార్థనానుమానములు:—అనుమానమందు నిశ్చయముండుట స్వార్థము. అనుమానముద్వారా పరులకు తెలియజేయుట ప్రార్థనము. “మనుష్యుడు చనిపోవువాడు” ఇత్యాదులు, నిశ్చయమని చెప్పటకు ప్రతిజ్ఞయని పేరు. కార్యమువలన కారణమును యూహించుటకు “ఎచ్చట ధూమముండునో అచ్చట యగ్నియుండును” అను వాక్యము చెప్పబడును. దీనివల

స వ్యాప్తి నిశ్చయమగును. “అగోతిలో ధూమముకలదు గనుక సచ్చట యగ్నికలదు” ఇచ్చట ధూమము హేతువు. ఈ హేతువలన అగ్ని సిద్ధమగుచున్నది. ఇత్యాదిగ నూహించవలెను. అనుమానము:—పూర్వవత్ - సామాన్యతోద్భవ - శేషవత్, అని మూడువిధములు. ధూమమున్నచోట యగ్నియుండునని మొదట యనుభవమై యుండును గనుక ధూమమున్నచోట అగ్ని కలదనుట మొదటిది. చంద్రునిపై భూమియొక్క ఛాయ గోళాకారముగ పడుచున్నది. గనుక భూమి గోళముగ నున్నదనుట రెండవది. సాధారణ చిహ్నముచేత యనేకములగు స్మరణములు వచ్చును. వానిని యొకటి యొకటిగ తొలగించి శేషమును అనుమానించుట మూడవది. ఒక్కద్యుఁ డొకరోగిని పరిక్షించుటలో సనేక రోగలక్షణములను కనిపెట్టి వానిని తొలగించుచు విశేషలక్షణములనుబట్టి చికిత్సచేయును. ఒక నదిలోని నీటిని వాని వృద్ధిని శబ్దమును తెలిసికొని వర్షము నూహించుట అథాత్ యొక యనుమానమందు మఱియొక యనుమాన మూహించుటకు, అనుమితాను మానమనిపేరు. వ్యాప్తి యనునది అన్వయవ్యాప్తియని వ్యతిరేక వ్యాప్తియని రెండ్రవకారములు గలది. ఎచ్చటెచ్చట ధూమముగలదో అచ్చటచ్చట అగ్నిగలదు. యెచ్చట హేతువుండునో అచ్చటసాధ్యముండుటకు అన్వయవ్యాప్తి యనిపేరు. ఎచ్చటయగ్నిలేదో అచ్చట ధూమ

ముండను. సాధ్య హేతువుల న్యభిచారిభావమునకు న్యతిరేకవ్యాప్తియని పేరు.

పరులతో విచారము చేయుటకు కథాయని పేరు. ఈ కథ వాద వివాదముని రెండుభేదములు. ఈవాద వివాద రూపముగు కథకు సత్యనిర్ణయము పరమావధి అథాత్ అభిప్రీతము. ఇందుకు జయాపజయములు అభిప్రీతమై యుండుకూడదు. వాద వివాదము గురుశిష్యులకును సత్యప్రియులగు జ్ఞానువులకును, జరుగవలయును. పరులను జయించవలె నను ముఖ్యోద్దేశముతో వాదించుటకు జల్పము మఱియు వితండావాదము అథవా కువాదముని పేరు. ఈ సందర్భములో ప్రతివాది సత్యమును గ్రహించుటకుమారుగా ఛలబలములతో స్వాభావమును సిద్ధింపజేసికొనుచుండును. న్యాయ నిర్ణయమును జేయువారికి నైయామకులనియు, జయింపగోరువారికి వితండావాదులనియు పేరు. సత్యా సత్య నిర్ణయము చేయుటయే నైయామకుల కర్తవ్యము. నైతండ్రికులు ధర్మాధర్మ విచారము విడిచి వివాదము చేయుదురు. అట్టివారిలో వాదించునప్పుడు సిద్ధాంతము శ్రోతల యభిప్రాయమం దుంచవలయును. మనువు యిట్టివారిలో వాదించకూడదని విధించియున్నాడు.

హేతువిరుద్ధము:—“ఆత్మ నిత్యము. ఎందుకన సత్య

దుత్పత్తియైనవాడు పృథివి అనాది. ఏలనన నది సాపయనమై యున్నది” ఈవాక్యములు హేతువిరోధములు. ఉత్పత్తి నిత్యమునకు విరోధము. సాపయనము అనాదిత్వమునకు విరుద్ధము.

హేత్వాభాసము:—“ఎవరెంత ప్రయత్నము చేసినను తొలగక విగ్రహారాధనము జరుగుచున్నది గాన నిది ఈశ్వరోద్దేశము” ఇది హేత్వాభాసము. ఈ హేతువు దుష్టకార్యములగు జార చోరత్వములకును చెప్పవచ్చును గనుక హేత్వాభాసమగుచున్నది.

హేతుసందిగ్ధము:—“అచ్చట ధూమము వెళ్ళుచున్నట్లున్నది. గనుక నచ్చట యిన్ని కలదు” ఇచ్చట ధూమము యొక్క నిశ్చయము లేదు. సందిగ్ధమైయున్నది.

హేత్వాసిద్ధి:—“అత్య యత్పత్తియగుచున్నది. గనుక వినాశమగును” అనుటలో నుత్పత్తి సిద్ధము చేయబడలేదు. వృద్ధి గోళాకారమై యున్నది యని చెప్పినను, దానికి హేతువగు పృథ్వియొక్క ఛాయ గోళాకారమని సిద్ధమగువరకు హేతువు అసిద్ధిగా నేయుండును. అనగా కారణము నిజమైనదైనను, అది సిద్ధమగువరకు హేత్వాసిద్ధి యగుచుండును.

అప్రయోజక హేతువు:—“పరమాణువు గోళాకారమై

నందున వినాశమగును” ఈ వాక్యమందు సాధ్యమునకు సత్య సంబంధము వేరు. గనుకనిది యప్రయోజక హేతువగుచున్నది.

వ్యభిచార హేతువు:—కొమ్ములు గలవు గనుక నిది గోవు అనబడును” కొమ్ములనేక పశువులకు గలవు గాన నిది వ్యభిచార హేతువగుచున్నది. ఇతడు మార్వాడి గనుక ధనికుడుగా నున్నాడు. ఇతడు రాజపుత్రుడు గనుక శూరవీరుడు. ఇత్యాదులు వ్యభిచార హేతువులు. ఒక స్త్రీ విద్యనేర్చి అడ్వాత్ వ్రాసి చదువునేర్చి కామాభిలాషియై యొక పురుషునకు బాబు వ్రాయుచున్నది. ఇట్టి యదాహరణమును జూపుచు స్త్రీలకు విద్య కూడదని యొకడు వాదించుచున్నాడు. ఇందువలన సాధ్య సిద్ధి కానేరదు. ఎందుకన విద్యావతులగు స్త్రీలనేకులు పతివ్రతలై యున్నారు. ఇట్టి హేతువులన్నియు వ్యభిచార హేతువులుగా నున్నవి.

విషయాంతర హేతువు:—ఒక బ్రాహ్మణుడు పంచములు కల్లుద్రాగుట గోషమని చెప్పుచున్నాడు. దానికి ప్రత్యుత్తరముగ పంచముడు బ్రాహ్మణులు కొందరు చేపలను దినుచున్నారని యాక్షేపించుచున్నాడు. వాదము మద్యపానమును గురించి నదియై యున్నప్పుడు, దానిని విడిచి యిట్లు చెప్పట విషయాంతర హేతువుగా నుండును.

శబ్దప్రమాణము:— ఇది స్వతఃప్రమాణమని, పరితఃప్రమాణమని, యుపమానమని, అథాపత్తి, అనుపలబ్ధి యని యైదు విధములు. వేదము స్వతఃప్రమాణము; వేదానుకూలమైనది పరితఃప్రమాణము. సాదృశ్యజ్ఞానమువలన అజ్ఞాతవస్తుజ్ఞానము గలిగించునది ఉపమానప్రమాణము. ఒకవాక్యము చెప్పటచేత రెండవవాక్యమందలి యర్థము సిద్ధమగుట అథాపత్తిప్రమాణము. దేనివలన అభావజ్ఞానము కలుగునో యది అనుపలబ్ధిప్రమాణము. అభావము, అన్యోన్య్యాభావమని, సంసర్గాభావమని రెండు భేదములు గలది. “గోవు గుఱ్ఱము కానేరదు” ఇట్టి అభావమునకు అన్యోన్య్యాభావమని పేరు. ఈవాక్యములో గుఱ్ఱము గోవు కానేరదను భావము సయితము కలదు. “ఇచ్చట రాముడు లేడు అధవా రాముడు చనిపోయినాడు.” ఇది సంసర్గాభావము. సంసర్గాభావము మరల ప్రాగభావమని, ప్రధ్వంసాభావమని, సామయికా భావమని, అత్యంతాభావమని నాల్గు భేదములు కలది. వస్తు మెంతవరకు నేయబడలేదో అంతవరకు ప్రాగభావము. ఒకవస్తువు నష్టమైపోవుచున్నది. అది విద్యమానమందులేదు. దానికి ప్రధ్వంసాభావమని పేరు. వస్తుము కాలిపోయినది గనుక నిది ప్రధ్వంసాభావము. “వస్తుము యిప్పుడిక్కడ లేదు” ఇది సామయికాభావము. వాయువునందు రూపము, అగ్నియందు భారము లేదు గనుక నిది అత్యంత

తాభావము. సంభవప్రమాణము అధికపరిమాణమువలన అల్ప పరిమాణము సిద్ధించుటకు అగ్ధాత్ యొక్క యోగము కోటిశ్వగుడుగనో లక్షాధికారిగనో నున్నాడు. అనుటలో కోటిసంఖ్యయందు లక్ష సంఖ్యకలదు. ఇది సంభవప్రమాణము.

ఐతిహ్యప్రమాణము:—“కలకత్తాగరముయొక్క పూర్వనామము కాళిఘట్టము” చరిత్రాంశముతో సంబంధమైంది. ఐతిహాసిక ప్రమాణము దోషములు:—పూర్వాపరవిరోధము, స్వోక్తివ్యాఘాతము, కృతహాని, అకృతాభాగ్యము, అనర్థము, అసంభవము, అయుక్తము, కుతిర్కము, అభావనము, ప్రకరణ విరుద్ధము, అధర్మము, సృష్టిక్రమవిరుద్ధము, వేదవిరోధము, హేతువిరోధము, హఠము మొదలగువి దోషములు. ఒక గ్రంథ మందొకచోట మాంసభక్షణ మనుచితమని చెప్పి యదేగ్రంథ మందు మఱియొకచోట మాంసభక్షణ ముచితమని చెప్పి చో పూర్వాపరవిరోధమగును. “ఈయపుషధము తినుటవలన నీకాకలికానేరదు. ఇందుకు పథ్యము చారును అన్నమును తినుచుండుము; ఇత్యాదివాక్యములు స్వోక్తివ్యాఘాతమగును” అజామీలుడు తన పుత్రుని నారాయణా! యని పిలుచుటవలన వైకుంఠమునకేగెను” అజామీలుడు మహాపాపి వానిపాపమునకు తగినశిక్ష లభించలేదు. మఱియు సత్కర్మపరుడు కాకున్నను మో-

క్షము లభించెను ఇందులో కృతహాని, అకృతాభ్యాగమము గలదు. ఒకరుగీతలోని “పత్రం పుష్పం ఫలంతోయో మే భక్త్యా ప్రయచ్ఛతి యను శ్లోకమును చెప్పి విగ్రహారాధన ముచితమని వాదించెదరు. కృష్ణుడు తన శిష్యుడగు అర్జునునకు తాను బ్రతికియుండగా గురువగు తనకు సమర్పించుమని చెప్పి యున్నాడు. సమర్పించగా స్వీకరింప గలడు. గాని, తాను చనిపోయిన తరువాత తన విగ్రహమునకు సమర్పించుమని చెప్పియుండలేదు. స్వీకార మసంభవము. ఇందు సత్యమునకు భంగము కలిగినది. గనుక అసర్థము. లేనియర్థమును చెప్పట అన్యదోషము గుఱ్ఱము రెండుగ్రుడ్లనుపెట్టినది. అదొకటి యాడగ్రుడ్డు, మఱియొకటి మొగగ్రుడ్డు, ఇట్టివాక్యము లసంభవములు, యుక్తికి విరోధమైనది అయ్యుక్తము. జ్ఞానము సుఖహేతువు, అజ్ఞానముదుఃఖహేతువనుటకు విరోధముగ నిట్లుచెప్పుచున్నాడు. “ఒకయింటపామున్నదను జ్ఞానముగలవాడు సుఖముగ నిద్రచేయడు. పామున్నదను జ్ఞానములేనివాడుసుఖముగ నిద్రించును. గనుక అజ్ఞానమే సుఖహేతువని చెప్పుచున్నాడు ఇట్టిదికుతర్కము. ఎద్దులబండినిరైలుగాభావించుట విగ్రహమును ఈశ్వరునిగ భావించుట, యిత్యాదులు అభావనమగును. భోజనసమయమందు సైంధవమును త్రొక్కి గుఱ్ఱమునుచెచ్చుట యిత్యాదులు ప్రకరణవిరుద్ధములు. దొంగలు పరులద్రవ్యమునుదొం

గలించుట ధర్మమనుకొందురుగాని తమద్రవ్యమును పరులుఅపహరింపట ధర్మమనితలంపక యధర్మమందురు. ఇత్యాదులుఅధర్మములు. ధర్మముసార్వదేశీయముగనుక, తద్విరోధముఅధర్మము. పుంషసంపర్కములేకనే కన్యగర్భమందుక్రీస్తుజనించెను. ఇత్యాదులుస్వప్తిక్రమవిరుద్ధము స్వప్తిక్రమమందు ఈశ్వరక్రమమునుచెప్పుచెప్పుట స్వప్తిక్రమ విరుద్ధమగును. వేదముచకు విరుద్ధమైనది వేదవిరోధము వ్యతిరేకమగు హేతువునుచెప్పుట హేతువిరోధము. ఒకరి

విరోధముగను వ్యతిరోధముగను ధర్మాధర్మ వివేచనచేయుకుండ గను, మాటలాడుట చేయుట మొదలగు గుణములు హతము. ఒకరికి వ్యతిరేకమగు ప్రవర్తించుటయే తమధర్మ మనుకొనుటకు హతమనిపేరు. సిద్ధాంతలక్షణములకు విరోధముగా నుండువిదోషములనుబడును. బంగారుయొక్క లక్షణములు తెలిసికొన్నవారు తద్దోషముల నెఱుంగగలను. గనుక దర్శనకారులు సూత్రములద్వారా సిద్ధాంత లక్షణములను వివరించియున్నవారు. ఉదాహరణము:—వేదము స్వతః ప్రమాణమనుటకు “సపౌరుషేయత్వం తత్కర్తుః పురుషస్యా భావాత్” సాంఖ్య॥ 2 పూర్వేషామసిగురుః కాలేనాన వచ్ఛేదాత్॥ యోగ॥ 3 తద్వచనాదామ్నాయశ్యంప్రామాణ్యం॥ వైశేషిక॥ 4 శాస్త్రయోనిత్వాత్॥ బ్ర॥ సూ॥ (వేదాంత)॥ 5 మంత్రాయుర్వేద ప్రామాణ్య వచ్చతత్ప్రామాణ్య మాస్తప్రామాణ్యం॥ న్యాయ॥ 6 నిజశక్త్యభివ్య

క్రే: స్వతః ప్రామాణ్యమ్॥ ఇత్యాదిగ వివరించియున్నారు.

ఈశ్వరలక్షణము:—ఈశ్వరుడజరుడు, అమరుడు, నిర్వికారుడు, సర్వవ్యాపి, శుద్ధబుద్ధముక్తుడు, సచ్చిదానంద స్వరూపుడు, న్యాయకారి, దయాళువు, నిష్పక్షపాతి, సర్వాధారుడు, సర్వజ్ఞుడు, సర్వశక్తిమంతుడు, నిరాకారుడు, స్వతంత్రుడు, అనాది.

ప్రశ్న:—న్యాయముగలవానియొద్ద దయాళుగూ, మెల్లించును? తప్పక్షమిచ్చించువాడు దయగలవాడు. తమించు వానియందు న్యాయమెక్కడిది? ఉత్తరము:—నేరముచేసినవాడు చక్కబడవలయునను దయచేతనే, అధికారి శిక్షించుచున్నాడు. శుభము కొరకే బట్టనుతుకట. ఈశ్వరు నిరూపణమందు పర్యుక్తలక్షణములకు విరోధముండకూడదు.

జీవలక్షణము:—జన్మమరణ సుఖదుఃఖాది క్లేశ సహితుడు, సచ్చిత్ స్వరూపుడు, మితజ్ఞుడు, ఏకదేశీయుడు, కర్మచేయుటయందు స్వతంత్రుడు, దానిఫల మనుభవించుటయందు మరతంత్రుడు, అర్థాత్ ఈశ్వరాధీనుడు, అనాది. జీవజీవరాశుండనుట దర్శన విరోధము.

ప్రకృతిలక్షణము:—స్థూలసూక్ష్మ రూపములుగలిగి మాన్యుడెందునది, జీవులకు భోగసాధనమైనది. చిత్ స్వరూపముగల

ది. అనాది. ప్రకృతిని శూన్యమని చెప్పట దార్శనిక విరోధము. ధర్మ, వైరాగ్య, విశ్వర్య, అధర్మ, అజ్ఞాన, అవైరాగ్య, అనైశ్వర్య, యీగుణములేమను, జీవునకు బంధహేతువులగు ప్రకృతికములు.

క్రిగుణలక్షణములు:—దుఃఖ, శోక, ద్వేష, యీర్ష్యా నిందాదిగుణములు రాజసము. మోహ, భయ, వంచన, నాస్తికత, కుటిలత, యజ్ఞనాదులు తామసము. ప్రసన్నత, సంతోష, శ్రద్ధా, దయా, క్షమా, సుఖ, జ్ఞానాదులు సాత్వికము. (దేవుండొకడు జీవులనేకులు) సాంఖ్య|| ప్ర. 149 సూ. జీవాత్మకు ఇంద్ర, పురుషాది నామములు కలవు. వాని కర్మసాధనములకు నిందియములని వేరు.

అవివేకలక్షణము:—ఇది అవిద్య, అస్మితా, రాగ, ద్వేష, అభినివేశ, మఱి యయిదు భేదములు. అవివేక, విపర్యయ, విధ్యాజ్ఞానములు పర్యాయ పదములు.

సృష్టిలక్షణము:—ఈశ్వరక్రమము సృష్టిక్రమమని రెండు విధములు. ఈశ్వరక్రమమునకు అమైధున సృష్టియని నామాంతములు. ఈశ్వరక్రమమందు సృష్టిక్రమమును, సృష్టిక్రమమందు ఈశ్వరక్రమమునుండదు. గనుక మా యాచార్యులు గుమ్మడికాయలో జన్మించిరని, మాగురువులు పుష్పములో నుద్భవించిరని,

యిత్యాది యమైధునస్పష్టి మైధున స్పష్టిలో చెప్పట సిద్ధాంత ముకాదు. ప్రకృతియొక్క గుణదోషముల నెఱుంగుటకు తత్వజ్ఞాన మనియు, దానియందుదాసీనభావము గల్గియుండుటకు అపవర్గమ నియు, ముక్తియనియు నై రాగ్యమనియు పేరు. ప్రకృతిని యు దాసీనముగ జూచుటకు విరాగమని చెప్పెదరు. ప్రకృతిగుణముల ను నిర్లక్ష్యముగ త్యజించుటకు వృథావిరాగమని పేరు.

ప్రశ్న:—ఇది దర్శనకర్తలలో నొకరగు కపిలుడు నాస్తికుడని యనేకులు చెప్పుచున్నారు నిజమా? ఉత్తరము:—కపిలుడు తన దర్శనమందు “జీవాత్మ ఆనందస్వరూపుమకాదు. బ్రహ్మచందముయొక్క యవభోగములకు జీవాత్మ ఆనందించుచున్నాడు” అని వ్రాసియున్నాడు. మఱియు, నీశ్వరుడు మాయతో గూడిన వాడుకాదు; కర్మజడము గనుక స్వయముగ కర్మఫలము జీవునకు లభింపదు, కర్మఫలదాతయగు నీశ్వరుడుండితీరివలయునని వివరించియున్నాడు. గావున కపిలుడు నాస్తికుడనుట కేవల మవివేకము. సాంఖ్యదర్శనము పంచమాధ్యాయము మురువదియవ సూత్రమునకు ఉదయనాచార్య భాష్యమును మఱియు సాంఖ్యార్య భాష్యమును చూడుడు.

ప్రశ్న:—జీవాత్మయొక్కటి గాక యనేకముల్లు? ఉత్తరము:—సుఖదుఃఖాది నానావిధములు లోకమందు ప్రతీతమైయు

న్నవి. ఆత్మయొక్కటియైనచో సంతటను సుఖము అథవా యంతటను దుఃఖము ప్రతీతికావలయును. అట్లులేదు గనుక జీవాత్మయొక్కటిగాక యనేకములై యున్నవి. ఇందుకు వేదప్రమాణము లనేకములు గలవు. గనుక జీవాత్మయొక్కటికాదు. అనేకము. జీవుడే దేవుడనుట వేదవిరోధము; శాస్త్రవిరోధము.

భేదము:—ప్రక్రియాభేదమని సిద్ధాంతభేదమని రెండువిధములు. ఒకడు, అణువు, మహత్తు, దీర్ఘము, హ్రస్వమని నాలుగువిధములగు పరిమాణము లనుచున్నాడు. మఱియొకడు అణుమహత్తులు మాత్రము చెప్పి దీర్ఘము హ్రస్వము లనావశ్యమని విచుచున్నాడు. ఇందు వ్యవహార హానిగాని విరోధముగాని లేదు. ఇది ప్రక్రియాభేద మనబడుచున్నయది. దీనివలన సిద్ధాంతహాని లేదు.

శరీర భేదములు:—ఊష్ణజ, అంతజ, జరాయుజ, ఉద్భిజ, సాంకల్పిక, సాంసిద్ధికమని యారువిధములు. పితృచక్షుర్యాదిక భేదములు మిథ్యావిశ్వాసములు. సాంకల్పిక శరీరములు అమైధున స్మృతిలో జేరినవి. సాంసిద్ధిక శరీరములు జీవస్మృక్తులు అథవా యోగీశ్వర శరీరములు.

ప్రాచీన యప్రాచీనములు:—వైదికమంతవ్యములు ప్రా

చీనములు అర్థాత్ సనాతన ధర్మములు. అనైదికమంతవ్యములు అప్రాచీనములు. అథవా యాధునికములు. సనాతన నూతనములను సిద్ధాంతముచేయుటలో ననేకులు భ్రమించుచున్నారని చెప్పవచ్చును.

యోనిభేదములు:—పశ్వాదులు భోగయోనులు, మనుష్యులు కర్మభోగ (విశ్రమ) యోనులు. వృక్షాదులు అనుశయిఅర్థాత్ సుషుప్త్యవస్థాయోని తమోగుణాధిక్యములగు నృక్షాదులకు యోనిభేదములేదని సాంఖ్యమతము.

ముక్తి:—అవిద్యాది క్లేశనివృత్తితోఁగూడిన యీశ్వరానందముయొక్క యుపభోగమునకు ముక్తియని చెప్పబడుచున్నది.

సృష్టిప్రళయములు:—ప్రకృతియొక్క విరూప పరిణామమువలన సృష్టియు, స్వరూప పరిణామమువలన ప్రళయమగుచుండును.

శాస్త్రార్థము:—జయ విజయాపేక్షలతో చేయునప్పుడు లేఖబద్ధముగను, జిజ్ఞాసాపేక్షలతో చేయునప్పుడు మాళికముగను, జరుగవలయును. ఆధర్మమును హఠమును కలిగినవారితో శాస్త్రార్థము చేయకూడదు. శ్రేష్ఠులు దోషయుక్తమై యుండినప్పుడు

ఁడు ప్రత్యుత్తరములీయ సక్కరలేదు. దోషమునుచూపి నిరాకరించవలయును. వాద వివాదనియమములను పాలించుటకు అగ్రాసనాధిపతి యావశ్యకముగాని శాస్త్రాధిముయొక్క తీర్పుచేయుటకుఁగాదు. తీర్మానము శోతలయొక్కయు పాఠకులయొక్కయు నిశ్చయములొ నుండును.

ప్రశ్నలలోగల భేదములు.

1 జ్ఞానాప్రశ్నలు:—ఇవి విషయపరిచయముకొరకు వేయబడునవి. ఉదా. పరమేశ్వరుఁడెట్టివస్తువు? అతఁడున్నాడనుటకు నఖాడనీయమైనయుక్తియేమి? ఇత్యాదులు.

2 శంకారూపములు:—అనుమాన పరిహారముకొరకు వేయఁబడినవి. ఉ. ఈశ్వరుఁడు ప్రత్యక్షమా? పరోక్షమా? పరోక్షమైతే “త్యమేవ ప్రత్యక్షంబ్రహ్మసి” యను మంత్రమందు ప్రత్యక్షమని యేలచెప్పఁబడియున్నది? ఇత్యాదులు.

3 అజ్ఞానరూపములు:—కూడనిను అజ్ఞాపించు ధ్వనిగలిగినవి. ఉ. నీవిష్ణుడేలమాటలాడుచున్నాడవు? నీవిల్లుచేయవచ్చునా? ఇత్యాదులు.

4 భుండనరూపములు:—హేతువునుజూపుచు ఆక్షేపించునవి. ఉ. భారతమునందు పరిక్షిత్తు సర్పదష్టుడై చనిపోయినట్లును, భాగవతముందు ప్రామోద విష్టుడై ఆహారమును త్యజించి చనిపోయినట్లు చెప్పబడియున్నది. ఇందేది నిజము? ఇత్యాదులు.

5 ఉపహాసప్రశ్నలు:—వృథాగపరిహాసముచేయుటకు వేయునవి. ఉ. సంధ్యవార్షుటలో మార్జనముచేయుట వలన ఆలస్యముదూరమగుట సత్యమైతే సత్యమెందుకు వేసికొనకూడదు? అల్పముగ జలము చిలకరించుకొనుటచేత ఆలస్యము పరువెత్తునేని కొన్ని బిందెలు నెత్తినవోసికొని జన్మజన్మాంతరములయొక్క యాలస్యము నేలపారదోలకూడదు? ఇత్యాదులు.

6 అనుచితములు:—ఉచితముకానివి. ఉ. ఆరంభమందు స్వస్తివాచనము, జగుగుటవలన మధ్యల్పస్వస్తివాచనము జపింపవలయునుగదా? మొదట మంగలాచరణముచేసినయెడల కడపట అమంగళాచరణము జేయవలయునా? ఇత్యాదులు.

7 అసంభవములు:—సృష్టక్రమమునకు విరోధమైనవి. పశ్వాదులు యీజన్మమంటే మనుష్యులేల కాకూడదు? ఇత్యాదులు.

8. ఉభయములు:—ప్రశ్నకర్తకును త్తరదాతకుల కిద్దరికి నన్వయించునవి. ఉభయములను బాధించునవి. ఉ. శ్రాద్ధము జీవిత పితురులకైనచో 'శ్రాద్ధేశరణః' యని శరవృత్తు విశేషమెందుకు? అని యడుగగా ప్రశ్నకర్తనుగూడ మృతపితురులకైనచో 'శారదికంశ్రాద్ధం' బని శరవృత్తు విశేషమెందుకని యడుగవచ్చును. కారణము జూపినపక్షము జయించును.

9. వైకారికము:—స్వపక్షసిద్ధాంతము కాట్టి ఖండనము. ఉ. అన్నిఁజూత్ర లాభము మాకులభించలేదు. మీకుల భించియుండిన మాకును ఆవగించంత, వి. పి. ద్వారా పంపగలరా? ఇత్యాదులు.

10. యుక్తియుక్తములు:—తిగినట్టిన్యాయమును ప్రతిపాదించునవి. ఉ. బ్రాహ్మణ వీర్యమువలన బుట్టిన భృతరాష్ట్రము త్పత్రియుండయ్యెను. నీచస్త్రీ గర్భమందువభించిన వ్యాసుఁడు బ్రాహ్మణుండయ్యెను. గరుక వీర్యక్షేత్రములు వర్ణమునకు ప్రధానములు కానప్పుడు గుణకర్మ సావభావములు ప్రధానములని చెప్పటకు సందేహమేమి? ఇత్యాదులు

11. కుతిర్కరూపములు:—హతమును సాధించునవి. ఉ. విరుపకాయలో కారములేదా? యన్న-కారము నాలుకలోనున్నది

గాని మిరపకాయలోలేదని వాదించుట-జ్ఞానము సుఖదాయకమన
లజ్ఞానమే సుఖదాయకమని చెప్పట యిత్యాదులు.

12 నిర్దుత్తరములు:—ప్రత్యుత్తరమిచ్చుటకు సాధ్యము
కానిది. ఉ. స్వర్గములోనికి సైతాను వెళ్లనగునా? వెళ్ళవచ్చున
నిన నదియొక బహువలె దుర్మార్గులు సన్మార్గులు సయితము
వెళ్లునట్టి స్థలమయ్యెనుగదా? వెళ్ళకూడదని ఆదామును మో
సపాదుటకు నెట్లువెళ్లెను? ఇత్యాదులు.

ప్రమాణనియమములు:—ఒక క్రమస్తవ్రసకును హిం
దువునకు వివాదము కలిగినప్పుడు, క్రైస్తవుడు హిందువునమ్ము
నట్టి వేదాది ప్రమాణములను చూపవలయును. హిందువు క్రై
స్తవుడు నమ్మునట్టి బైబిలు మొదలగువాని ప్రమాణములను
చూపవలయును. ఒక పౌరాణికుడును ఆర్యసమాజకుడును వా
దించునప్పుడు పురాణ మతమువాడు ఆర్యులు సన్మానించు వేద
శాస్త్రములను చూపవలయును; ఆర్యులు పురాణ ప్రమాణము
ల జూపవలెను. ఒక మహమ్మదీయునితో ఒకజైనుడు వాదించు
నప్పుడు మహమ్మదీయుని కురాను జైనునకు ప్రమాణము కానే
రదు. ఇప్పుడనేకులిందుకు వ్యతిరేకముగ ప్రవర్తించుచున్నారు.
ఉభయులొక్క మతము వారై నప్పుడు స్వతః పరతః ప్రమాణము
లను నిర్దరించుకొనవలయును.

విరోధప్రమాణములు:—1 లక్షణ విరుద్ధములైనవి. 2 సృష్టివిద్యకు విరుద్ధములైనవి. 3 ప్రత్యక్షమునకు విరోధములైనవి. 4 స్వభావ విరుద్ధములైనవి ప్రమాణములు కానేరవు. మఱియు గుణము నర్థము యిత్యాదిభేదములతో లక్షణప్రత్యక్ష స్వభావములలో కొన్ని భేదములు గలవు. బంగారునకురంగు, భారము లక్షణములు రెండువిధములు. సృష్టి యీశ్వరక్రమము సృష్టి క్రమమని రెండుభేదములు. ప్రత్యక్షచూత్రికము మానసికము శారీరికము అథవా స్థూలము సూక్ష్మము యిత్యాదిభేదములు గలది.

ప్రత్యుత్తరములు:—ప్రశ్నయొక్క విధమున కనుగొని దానికి తగిన యుత్తరమివ్వవలయును. కొన్ని ప్రశ్నలు దీర్ఘములై యుండియు లెక్కమగు ప్రత్యుత్తరమును గోరుచుండును. కొన్నిప్రశ్న లల్పములై యుండియు దీర్ఘమగు సుత్తరములను గోరుచుండును. కొన్ని సమానములై యుండును. ప్రత్యుత్తరమునకు యోగ్యముగానట్టి ప్రశ్నల కుత్తరములకు బదులు దాని యందలి దోషములు చూపవలయును. తెలిసియు ధర్మహాని సంభవించునట్లు ప్రశ్నించువారికి ప్రత్యుత్తరము లియ్యకూడదు. “అధర్మణాతుయః ప్రాహయశ్చాధర్మేణ పృచ్ఛతి తయోరన్య తరః పైత్రివిద్వేషం వాధిగచ్ఛతి”, యిట్లు అధర్మములతో వాదించుటవలన ద్వేషములేర్ప మరేమియు లేదు.

ఇప్పుడనేకులు ప్రశ్నోత్తర లక్షణము లెరుంగక పూకు ప్రశ్నలు వేయుచున్నారు. ఈదోషవివరణార్థమై మేమీ న్యాయదర్శన పరిచయమును ప్రచురింప వలసివచ్చినది. ఇందుకు సుదాహరణముగ బుక్కపట్టణ నివాసులగు దుర్భాక సీతారామ శాస్త్రులనువారు మాకుకొన్ని యచుచితమగు ప్రశ్నలను బంపిరి. మేము వానికిదగిన ప్రత్యుత్తరములను ప్రచురించితిమి. దానిపై వారొక గ్రంథమును ప్రచురించిరి. దానిపై మేమేమియు బదులు వ్రాయవలసిన యగత్యము లేకనే దానిని పఠించినవారు పృథింపిచ్చి వ్యాసము లిందుక్రింద జేర్చుచున్నారము. ఈవ్యాసములన్నియు వర్తమాన పత్రికలలో ప్రచురింపబడినవి. వానిలో ముఖ్యమైన వానిని మాత్రము ప్రచురించుచున్నారము.

అనార్యమత ఖండన విమర్శనము

-:0:-

బుక్కపట్టణము దుర్భాక సీతారామశాస్త్రి అనువారు అనార్యమతఖండన మను గ్రంథ మొకటి ప్రచురించినారు. అందు ఆర్యసమాజ నియమములు పదిలో నొక్కదానినైనను, మంతవ్యములు, యేబదియొక్కటిలో నొకదానినైనను ప్రమాణ

యుక్తముగ ఖండించలేదు. శ్రీమద్వాయానంద సరస్వతీ స్వామిల వారిని, ఆర్య నారాయణమూర్తిగారిని మిక్కిలి కఠినముగను, కూర్మముగను నిందించి దూషించియున్నారు. స్వామిలవారిపై వ్రాసిన శాస్త్రీగారి సాహసమును వణింప నెవరితరము? మొత్తమున గ్రంథము సజ్జనులుపరిప దగిందిగా నుండలేదు. అందు క్క విషయమును విమర్శించి సీతారామశాస్త్రీగారి యోగ్యతను చూపెదము. “ఆశ్వినస్యసితేపక్షే” అను దానిలో అచ్చు పొర బాటును (అశ్వినస్యసితేపక్షే) గట్టిగ పట్టుకొని 7 యేడక్షరములుండుట తప్పని మూర్తిగారి గ్రంథమున 8 నెనిమిదక్షరములుండుట జూచియు, దానిని దాచి లోకులను భ్రమింపజేయుటకు అధికప్రసంగము చేసినారు. దాని అధఃవివరము చేయుటలో “అసితేపక్షే” యని పదవిభాగముచేసి అసితేపక్షమన బహుళ పక్షమని లోకులను వంచించిరి; మంచిది, అదే జాతికాభరణమందు “ఆషాఢస్యసితేపక్షే పంచమ్యాం భృగువాసరే । నిశాయాం హస్తనక్షత్రే సిధనం సర్వభాభవేత్” అని యున్నది. ఆషాఢ శుక్లపంచమికిగాని, కృష్ణపంచమికిగాని హస్తనక్షత్రయోగము సిద్ధింపదు. ఇట్టి మిథ్యాశాస్త్రమును సత్యశాస్త్రమని సాధించుటకు, సితమును అసితమని మైరావణమాయచేసి ఆర్యులు జాతిభ్రష్టులు కులభ్రష్టులు అభక్యభక్షులని యీనెపముతో తిట్టించు శాస్త్రీలవారు జయించితిమని చంకలుగొట్టుకొని

సంతసించిరి గాని, ముందు వెనుకలు చూడలేదు. మకరరాశి వాడు “శ్రావణస్యసితేపక్షే దశమ్యాం భామవాసరే | జ్యేష్ఠాయాం నిధనంన్యూనం చంద్రే మకరసంస్థితే” యను శ్లోకమును బట్టి శాస్త్రులవారి అర్థముచొప్పున శ్రావణబహుళ దశమి జ్యేష్ఠాశ్మత్రమునాడు చనిపోవలయును. అనాడు రోహిణీపక్ష త్రేము వచ్చును గాని జ్యేష్ఠాశ్మత్రము రాదు. ఇక్కడ సితే పక్షే యని పదవిభాగము చేసివయెడల ‘అశ్విన్యస్యసితేపక్షే’ యనుదాని నెట్లు అసితమని అర్థముచేయుదురు? అచ్చటను సితేపక్షమని అర్థముచేయక తప్పుదు. ఇప్పుడు శాస్త్రీగారికి పౌణసంకటము సంభవించెను. శాస్త్రులు మూర్తిగారి గ్రంథ మునుజూచి దిక్కుతోచక అవకతవకార్థమువ్రాసి పామరులను భ్రమింపజేసిరి కా, పండితులెట్లు భ్రమించగలరు? శాస్త్రు లింకొకసంగతిని దాచియుంచిరి. జాతకాభరిణముకు విరోధముగ మానసాగరీ గ్రంథమందు మూర్తిగారివాడు “మాఘమాసే శుక్ల పక్షే తిథి ద్వాదశ ఉత్తరాభాద్రపక్షతే గురువారే ప్రాతఃకాలే దేహంత్యజతి” యని పరస్పరవిరోధముగలదు. ఇది శాస్త్రీ గారికి లెక్కలేదు. ఎందుకన నొకగ్రంథములోని పూర్వాపరవిరోధములు లెక్కచేయకూడదని వారే పలుమారు వాదించుచున్నారు. భారత భగవద్గీతలలోగల వ్యత్యాసములను గణింపక అంతయు ప్రామాణ్యముగ స్వీకరింపవలెనట! గీతలో “పక్షత్రములలో

నేను చంద్రుడను” అని చెప్పబడినది. చంద్రుడు నక్షత్రముల లో చేరినవాడు కాదని ప్రతివిద్యాధికి తెలియును. ఏమైన నేమి శాస్త్రీగారి కంతయు ప్రమాణమే. ఒకవేళ ప్రక్షిప్తమని యొప్పుకొనిరేని, దానిని ఆర్యులు చేర్చియున్నారని చెప్పివేయుదురు. శ్రీ మూర్తిగారి గ్రంథములోని పైయంశములు చర్చకు వచ్చి శ్రీ కస్తూరి శివశంకరకవి మున్నగువారు మూలగ్రంథములను దెప్పించి చూచి, మూర్తిగారి వాదమంతయు సత్యమని జ్యోతిషుల చర్చ అనుగ్రంథములో 36వ పేజీలో పరస్పర భేదవాదమును దానిలో విస్పష్టముగ వ్రాసియున్నారు. శాస్త్రీగారూ! తాము తమగ్రంథములో 32వ పేజీలో వ్రాసినదాని నిట్లు మార్పుకొనవలయును. “సత్యా సత్య భయంనాస్తి సీతారామస్య సన్నిధౌ” అని యుండవలెను. మీరు మూర్తిగారి శపథమును గెలువజాలక, వారిని, మతీయు నిష్కారణముగ శ్రీ మద్దయాగంధ సరస్వతీస్వాములవారిని తిట్టుట భావ్యముకాదు. వారు స్వగంధులై ముప్పదేండ్లయినది. వారిని మీవాదములకు ప్రతిఘోటరములిమ్మని కోరితిరే! ఒహూ! ఇది మీఫలిత జ్యోతిషమువలన తెలిసికొంటిరా? మీవాదమున కంతటికి శ్రీ మూర్తిగారి గ్రంథములును, శ్రీ స్వాములవారి గ్రంథములును ప్రతిఘోటరములుగా నున్నవని మీకును మీమిత్రులకును జూపుచున్నారము.

శాస్త్రీగాను అనార్యమతఖండన మని మొదటను, ఆర్య మతఖండనమని కడపటను, వ్రాసిరి. తప్పలన్న నో కుప్పలుగాను న్నవి. ఇట్టి వీరుమూర్తిగారి వ్యాసములోని యొక యక్షుగములో పమునకు నెంతయో ప్రలాపించిరి? జాతి వర్ణము అను మూర్తిగారి యుపన్యాసము చదివియు, జాతియనవేమో తెలిసియు, గ్రహించలేక జాతి సీతలేనివారని యాక్షేపించిరి. వీరు మానవేతర జాతిసీతులు గలవారట! ఆర్యులు వైదికమతమువారని వారిగ్రంథములలో స్పష్టముగ తెలియుచుండగా, వేదదూషకులని వ్రాసిరి. దయాకరులవారి వేదభాష్యములను వారురచించిన సత్కార్య ప్రకాశికా యుద్గ్రాధములు పరికించినవానికి, వారొకగొప్ప విద్వాంసులని నిష్పక్షపాతులని, మహర్షియని, వేద్యమగుచుండగా, వారిని కపట సన్న్యాసీయని నీచముగలిపించిరి. వారి మతము రాక్షసమనిరి. నాస్తికులని ప్రకటించిరి. సత్కార్య ప్రకాశిక పండ్రెవ సముల్లాసమును చూచినచో, యెవరు నాస్తికులనుట స్పష్టమగును. స్వధర్మ పరధర్మములను గురించి ఈశ్వర రహస్యసారము విశదమగుచుండగా చదివియు మరల స్వధర్మము స్వకుల ధర్మమని కవిత్వముచేసి, మూర్తిగారిని కుకపియని తిట్టిరి. కులభ్రష్టుడనిరి. మూర్తిగారికి గ్రంథముల పట్టిక జూపుచు వారు రచింపని పరుల గ్రంథములను సముతిముజేర్చి ఇవన్నియు మిథ్యావాదములని వ్రాసిరి. అగ్నిహోత్రమును వాని మంత్రములను కర్మలను గు

రించి నాస్తిక ప్రశ్నలనువేసిరి, అన్నింటికి సమాధానము అగ్ని హోమాత్ర పద్ధతియను గ్రంథమందుండియు నవి కొరగాదనిరి. దేవతలనుగురించియు దేవశబ్దమునుగురించియు మూర్తిగారి గ్రంథములందును సత్యాంధ్ర ప్రకాశికయందును జూచియు, మరల పాడినదానినే పాడిరి, అగ్ని సస్కారమునుగురించిన శంకలకన్నింటికి సమాధానము సంస్కారచంద్రికలో చూచుకొనుడనిన దానినివిసరైరి. మూర్తిగారు ప్రకాశికలో ప్రచురించినదానిని పెడచెవినిబెట్టిరి. వేదవిషయములన్నింటిని భాష్యభూమికలో జూచుడనిన దానిని గమనింపకపోయిరి. వైదికవిషయములలో వీరు కేవల మజ్ఞానులై ప్రశ్నలు వేయుచు, పయిగా వైదిక గ్రంథములన్నియు మిథ్యలనిరి. వీరు నిజముగ బ్రాహ్మణులై యుండిన, నీశంకల కాన్పదముండదు. చెప్పినను గ్రహించు యోగ్యతలేదు. చదివినదానిని అర్థముచేసుకొన జాలరు. వీరి అర్థజ్ఞాన మిదివరకే పాఠకులకు విదితమైయున్నది. శ్రాద్ధనిర్ణయమును పఠించియు, మరల నట్టిప్రశ్నలనే వేయదొడంగిరి. ఫలితజ్యోతిష మధర్వణ వేదములనున్నదని వ్రాసిరి. వీరు వ్రాత నిజమగునా? కాదా? యని విమర్శనముజేయువారు వైదిక యంత్రాలయము (మీరటు) నకు వ్రాసి తెప్పించి చూడవచ్చును. అధర్వముననుండదు అధర్వణముననుండవచ్చునేమో? కృష్ణయజుర్వేదమునుగురించిమూర్తిగారిచ్చిన ప్రత్యుత్తరములను చూడజాలకపోయిరి. భాష్యకర్తలు అ

న్నివేదములకు భాష్యము వ్రాసితీరవలయునని, వీరును వీరి తాతముత్తాత లాజ్ఞాపించియున్నారట. మహాధరుడొక వేదమున కేల భాష్యమువ్రాసెనని ఆగ్రహపడి వానిపై దాడివెడలిరి. వీరిప్రశ్నలకు తరము లిచ్చుటకు గ్రంథములనుచెప్పరాదట. ఆగ్రంథములే మరలవ్రాసి చూపవలెనట. ఆర్యులొక్కొక్క విషయమును గురించి యొక్కొక్క గ్రంథమువ్రాసి వేలకొలది గ్రంథములు సిద్ధముచేసియున్నారని వీరికి యెంతిచ్చెప్పినను చెవిటిమూండర శంకూదినట్లున్నది. ఒక గ్రంథములో పరస్పర విరోధాంశములను గాని అసంభవాంశములను గాని ధర్మవిరుద్ధములనుగాని ప్రత్యేకముగ వివేచనచేయక నన్నింటిని ప్రమాణముగ స్వీకరింపవలయునట. సూర్యాది గ్రహములు గోళములుగావట. విద్యార్థులారా! నవ్వకండి! నవ్వకండి!! మానవరాజునకువలె పరమేశ్వరునకు నయితము మంత్రులు పురోహితులు భార్యలు బిడ్డలున్నారట. అది ఆర్యులెరుంగరట! ఇది తిత్తిరి తర్పముల! తమచేతితోడనే “విగ్రహారాధనము” అని వ్రాయుచు, ఈశ్వరారాధకులను నాస్తికులనిరి. విగ్రహారాధనము చేయువా రాస్తికులట! మూర్తిగారు మహమ్మదీయ మతపరీక్ష యనుగ్రంథమును తమకుమార్తె కంటితముచేసిరట! ఈ శుద్ధయబద్ధమును తమ ఫలితజ్యోతిషము వీరికి జెప్పనుకాబోలు? ఇందువలన శాస్త్రిగారు మూర్తిగారి గ్రంథములను కంటితోజూచి యెఱుంగరని సిద్ధాంతమైనది.

ఈశ్వరసిద్ధి యను గ్రంథమును మూర్తిగారు రచించియున్నారట. ఇట్టికల్ల లనేకములు తమ గహితగ్రంథమున వ్రాసిరి. ఇట్టి దుష్టులు, కృష్ణమూర్తి మద్యపానియనుట సిద్ధాంతముగ జూపె దరని యొక ప్రక్షిప్తమును మూర్తిగా రుదాహరించగా, ఆదోషము మూర్తిగారిపై మోపిరి. మాంసభక్షణనిషేధము మద్యపానవర్జనమును వ్రాసిన మూర్తిగారు గోవ్యముగను అంత రంగమునను వారిని పుచ్చుకొనుచున్నారని శాస్త్రిగారు వ్రాసిరి. దీని యథాపత్తివలన, నేది నిషిద్ధమని యెవరు వ్రాయుదురో వారంతరంగమున బుచ్చుకొందురనియు వ్రాయనివారు బహిరంగముగ బుచ్చుకొందురనియు సిద్ధమయ్యెను. శాస్త్రికి తెలిసినది కదా? అది అంతరంగ మెట్లయ్యెను? చూడఁజీ ధూతవాక్య మెట్లున్నది. శాస్త్రిగారు బహిరంగము యాగాదులందు జంతువులను జంపి మాంస మద్యముల బుచ్చుకొనుట వారి తైత్తిరీయవేదమువలన నందరికి తెలిసియేయున్నది. గనుకనే యాగాదులందు పశువిశసమును జంతుబలులను జేయనివారు బ్రాహ్మణులగురని కరపత్రములు ప్రచురించిన తైత్తిరీయ శాఖవారగు శివపురపు వీరభద్రపాకయాజిగారిని శాస్త్రిగారు తమగ్రంథమున ఖిక్కిలి పొగడియున్నారు. తైత్తిరీయసిద్ధాంత మిప్పుడందరికి తెలియవచ్చెను. వీరు తమవలె నితరులుందురనుకొనిరి. మఱియు వెట్టివ్రాతలు, అబద్ధములు, అవ్యక్తప్రసంగములు, అనధి

కారచేష్టలు, అప్రమాణములు, అధానధానములు, నిండియున్న శాస్త్రీగారి గ్రంథమే, వారి మైకమునకు సాక్షిగానున్నది. మీకు ప్రత్యక్షముకావలయునన్న మేమిదివరకే వ్రాసిచూపినట్లు “అశ్వీ, నస్యసితే ఆపాథస్యసితే” శ్రావణస్యసితే త్యాది శ్లోకములకు అవలంబముగ అధానముచేసి తప్పక పరిక్షించుచు.

(కరణం ధాశప్ప. తాతా లక్ష్మయ్య.)

అనార్యమతఖండన సమీక్ష.

—:0:—

సీతారామశాస్త్రీగారు 14వ పేజీలో “ఆర్య నారాయణ మూర్తిగారు ఒకప్రశ్నకై నను ఉత్తరమిచ్చు శక్తిజాలక ఉన్న తత్తునకమై వదరుచున్నాడు. చండాల స్వర్గమున తలక్రిందుల “వేలాడుచున్నాడు” అనివ్రాసినవాక్యము లెంతవరకు నిజమో నమీక్ష చేయుచున్నారము. ఇందు 32 ప్రశ్నలున్నవి. వీనిని శాస్త్రీగారు మొదట లేఖన మూలముగ బంపియుండిరట. మూర్తిగారందుకు 1919 మేనెల 24 తేది మొదలుకొని ప్రకాశక లో నుత్తరములను ప్రచురించి యుండుట నేజూచినాడను. ముదిరి తి గ్రంథములోని మొదటి ప్రశ్న “(1) అగ్నిహోత్ర కర్మయం తు మీకు స్వానుభవమైన లాభములను మాకు చూపగలరా”

యని యున్నది. లేఖనములోని మొదటిప్రశ్న “(1) అగ్నిహోత్రము ద్వీజస్త్రీ పురుషులు చేయవలెననియు, స్వాహాశబ్దము నోటితో చెప్పటవల్లను ఆవాసమును మనము పీల్చుటవల్ల ఆరోగ్యజ్ఞానములు గలుగుచుని తమపుస్తకములోనున్నది. మాగ్రామ సమీపమున అనేకపర్వతములు గలవు. అందులో సమస్త ఓషధులున్ను మీరు వ్రాసిన పదార్థములన్నియు కలవు. ప్రతి సంవత్సరము కొండలన్నియు అంటుకొని వసంతఋతువుమొదలు వర్షఋతువువరకు కాలుచునేయుండును. ఆ హేమామధూమము మాకు కనీసము 4-5 మాసములు అహారాశ్రమలయందును తగులుచుండును. ఓషధుల భస్మము మాయుండ్లమీదను వాకిండ్లమీదను కావలసినంత దొరుకును. అయితే మీ పుస్తకములో వ్రాసిన మస్తిష్కముమాత్రము యెక్కడను కానరాదు. గృహదానము లనెను వేదోక్తయజ్ఞములు జరుగుచునే యుండును. లాభముమాత్రము లేదు. మీరాచరించిన అగ్నిహోత్ర సంధ్యలాభములో కనీసము ఒక ఆవగింజంత భాగమైనను మాయందు దయయుంచి, మాకు వి. సి. ద్వారా పంపించినయెడల మేమానందభరితులము కామా”? ఇత్యాదులు గలవు. ఇందుకు యూతిగారిచ్చిన ప్రత్యుత్తరము. “మీరువ్రాసిన యగ్నిహోత్ర సూర్యపద్ధతిప్రకారము సంభవించలేదు. మాయజ్ఞము పశు క్రిమి కీట విరహితమైనది. సుగంధద్రవ్య యుక్తమైనది,

మీరు వ్రాసినది మీకృష్ణయజుర్వేదప్రకారముగ సనుగుణ్యమైనది. అందనేక క్రిమికీటకాదులు భస్మీభూతములైనవి. దానిలో నొక్కతులమైన కేసరి కిర్పూరాది సుగంధములుచేరవు. ఘృతాదులు బొత్తిగలేవు. క్రిమి కీటకములు సర్ప వృశ్చికాది జంతు సంతానము క్తమగు తైత్తిరీయ యజ్ఞమువలన మీమస్తిష్కము చెడి మతిభ్రమించి వ్యాకులత సంభవించుట కేమి యభ్యంతరము? ” ఇత్యాదిగనిచ్చిన ప్రత్యుత్తరములు నర్హజనవిదితములు. ప్రశ్నలలో నింత భేదముండియు శాస్త్రిగానీ సంగతి దాచినందుకు నాకు చింతగానున్నది. మూర్తిగారి ప్రత్యుత్తరములు ప్రశ్నలకు తగినట్లుండుట మనకు జెలియుచునేయున్నది. ఇట్లుండియు తమ ప్రశ్నలకుత్తరమలియ్యని యుస్మత్తశునకమనుట మిక్కిలి యక్రమమని నాకు దోచుచున్నది. ప్రశ్నలు జిజ్ఞాసకొరకు వేయబడినవి కావనియు, గెలుపొందవలయునని వేసిన పరిహాసములనియు, వేద్య మగుచున్నది. ఎందుకన శాస్త్రిగారును అగ్నిహూత్రము చేయువారే. అయినను శాస్త్రిగారి బలవంతమువలన మూర్తిగారు ప్రత్యుత్తరములిచ్చి సందేహనివర్తికావలయునన్న సంస్కారచంద్రికను చూడడని వ్రాసియున్నారు. మఱియు నిదే ప్రశ్నలను మీగురువుల నడిగి ప్రత్యుత్తరములు బడయవలయునని వ్రాసినారు. ఇదియును సమంజసమే. శాస్త్రీయ రెండవప్రశ్నలో “సూర్యసంబంధమంత్రములలో ఈశ్వర

ధ్యాన మెటుల గలుగు నని యడిగిరి. ఆ మంత్రములు సూర్య సంబంధమని ఆర్యులు చెప్పియుండలేదు. ఈశ్వరసంబంధమని సంస్కృతచంద్రికతో భాష్యమున్నది. సూర్యసంబంధమనువారు శాస్త్రులవారు గనుక నీప్రశ్న కుత్తరము శాస్త్రులవారు చెప్ప వలసియున్నది. గనుక శాస్త్రులవారికి ప్రశ్నలు వేయుట సయితము తెలియదనుటకు వగచుచున్నాను. ఇందుకు పైప్రశ్నయే నిదర్శనముగాచున్నది. మూడవప్రశ్నలో నీశ్వరుడు సాకారము కల్పించబడినది సాకారధ్యానమా? నిరాకారధ్యానమా? ” యని యడిగిరి. లేవిదానిని యున్నట్లుచెప్పటకు కల్పనమనిపేరు. కల్పనము సిద్ధాంతము కానేరదు. గనుక నీశ్వరునికి సాకారము కల్పితమైతప్పును నిరాకారము నిజమయ్యెను. గనుక సాకారధ్యానము కల్పితమయ్యెను. శాస్త్రుగారు ప్రశ్నలువేయుటకు ముందు శ్రీమద్దయానంద సరస్వతీస్వాములవారి వేదభాష్యమును చూడవలెను. పిదప సాయణ విద్యారణ్య మహాధరాది భాష్యములకును నీనికని భేదము చూడవలయును. అట్లు చూడక దయానందులు కపటనన్వాయసి, నాస్తికుడు, అనార్యుడని వ్రాసియుండుట మిక్కిలి వ్యసంకరమైనది. హిమవద్గిరి పాఠములలోనంచరించి, విరజానందాది మహానీయులనద్ద 4 సంవత్సరముల వరకు విద్యాభ్యాసము చేసి ఆద్యంత బ్రాహ్మచారియై సమస్త భాష్యములలో గల దోషములను కారణ

యుక్తముగజూపి వేదభాష్యములు వ్రాసినవారి వ్రాతలను వారి మంత్రవ్యములను అందరును త్రోసివేయుట సంభవించునా? కొందరైతనిని చెప్పుదురు. అట్లుచెప్పినవారే ఆర్యులు, అధవా ఆర్య సమాజకులు. షోడశసంస్కారవిధులన్నియు ప్రాచీనులు గృహ్య సూత్రములందు వ్రాసినారు. వానినెల్ల శ్రీమద్వేదమునంద సరస్వతీ స్వాములు పరిశోధించి అందలి పరిస్పర విరోధములు అనుసాదేయ భాగములను గనుగొనిన నిర్దోషముగ సంస్కారవిధిని వ్రాసియున్నారు. అందుకు వ్యాఖ్యాన వాచస్పతి, స్వతంత్రప్రజ్ఞాతార్కిక శిరోమణులగు పండిత ఆత్మరామ, భీమసేన శర్మయనువారు సంస్కారచంద్రికను వ్రాసి సమస్త సందేహములకు సమాధానములు కారణయుక్తిముగవ్రాసియున్నారు. ఇదిదాదాపు 800 పేజీలుండ వచ్చును. ఈలాగున ప్రతివిషయమునకును గ్రంథములున్నవి. ఎవరైన సత్యాధికారకాశికయను గ్రంథముపై ప్రశ్నించిరేని భాస్కరి ప్రకాశికయను గ్రంథమును జూపెదరు. ప్రశ్నింశమునందును నలువది సంవత్సరములుగ నుత్తరదేశమునందు శాస్త్రార్థములు జరుగుచున్నవి. ఆర్యులయొక్క విశ్వవిద్యాలయములు కాలేజీలు హైస్కూళ్లు గురుకులములు (వేదపాఠశాలలు) కన్యావిద్యా మహాలయములు, అనాథశరణాలయములు, గోరక్షణశాలలు, దివదీన ప్రవర్ధమానములన్ని వెలయుచున్నవి. కోటిరూప్యములకంటె నధికముగ మూలద్రవ్యమున్నది. మహారాజు లనేకులును, దేశభ

క్షులును, ఆర్యప్రతినిధి సభలో సభికులయియున్నవారు. ఈసంఘమునుగురించిగాని, సంఘనియమములు మంతవ్యములనుగురించిగాని స్వామిదయానంద సరస్వతీ యతీశ్వరులనుగురించిగాని, సీతారామ శాస్త్రిగారికి నితాంతముగ నేమియు తెలియదని వారి వ్రాతలవలన వేద్యమగుచున్నది. శ్రీమదార్య నారాయణమూర్తిగారును బాల్యమునందు త్తరదేశ సంచారమువెళ్ళి ఆర్యభాష నభ్యసించి వైదిక సిద్ధాంతములను ఆంధ్రమునను దేశమున వ్యాపింపజేయుటకొక గ్రంథమాలికను స్థాపించి పనిచేయుచున్నారు. వీరితోనింతవరకనేక పండితులు వాదవివాదములు జరిపియున్నారగాని శాస్త్రిగారివలె తామీ కలహమునకు కారకులై యుండి యనుచితముగా నట్టి ప్రశ్నలను బంపియు, నిచ్చిన ప్రత్యుత్తరముల నొప్పకయు, నిచ్చిన ప్రశ్నలను మార్పుచేసి ప్రచురించుటయు, ప్రత్యుత్తరము లియ్యలేదనియు, గోప్యముగ మాంస భక్షణము మదిరాపానముజేయుదురనియు, కుక్కలనియు, నక్కలనియుప్రచురించిన వారెవరునులేరు. ఇది మిక్కిలివ్యసనకరము. శాస్త్రులవారు(ఆర్యులనుజయింపవలెననుకోరికయుండెనేని)దయానందవేదభాష్యములనుఖండించి తమచాండిత్వమునులోకమునకుఁ జూపినచో తప్పకజయింపగలరు. హిందూదేశమందిప్పటికెవరును గానిరాలేదు. నభూతోన భవిష్యతియని నామట్టునకు నేను నిశ్చయించియున్నాడను. నాకు పరిచయకు కొందరిట్లే మూర్తిగారిపై

కవచముదొడిగి కలహమెత్తికొన్ని లేఖలనంపి పిమ్మట ఆర్యగ్రంథములకు శోధించి మాంసముధరించి తమమాంసముగా సామకొనిరి. ఎవరుగాని దేనిని ఖండింపబూనెదరో, దాని సంగతి బూర్తిగ తెలిసికొనవలయును. మూర్తిగారి ఫలితజ్యోతిషఖండనముపై చర్చజరిగినది. తీర్మానమైచది. శాస్త్రిగారు దానిని పఠించకనే బరి శోధించికనే తప్పుచేసిరి. దయానంద సరస్వతులు సాకారేశ్వరధ్యానముచేసిరని యేదోగ్రంథము (మతఖండనము)ను జూపుటయు, మూర్తిగారురచింపనిగ్రంథముల నుదహరించుటయు, సరస్వతీస్వాములవారింకను జీవించియున్నట్లును, ఆర్యులు నాస్తికులని వేదవిరోధులని వ్రాయుటయు, మూర్తిగారి గ్రంథముల నన్నిటిని జూడకనే చూచినామనుటయు, తామాచరించు కర్మను తామే ఖండించుకొనడము, తామే కలహమునకు కారకులయియుండియు మూర్తిగారిని గురిచేయుటయు, మూర్తిగారి పంథమును గెలుచుటకై చేసినయశర్థమును, పదికాసులైనను వెలచేయని తమపుస్తకమును పదియణాలకు పంపుటయు, మున్నగువానినెల్ల జూచినేను మిక్కిలిచింతిలెడ.

రెండవది మూర్తిగారు శపథమును సీతారామశాస్త్రిగారు జయించితిమనునది. వివాదాంశము “అశ్వినస్యసితే పక్షే ద్వితీయా యాంగురోర్ది నేకృత్తికా నామసక్షత్రే సాయంమృ

త్యుర్జు సంశయః” ఇచ్చట ఆశ్వేజశుద్ధ విదియ గురువారమునాడు కృత్తికానక్షత్రయోగము రాదని మూర్తిగారి ప్రతిజ్ఞ. శాస్త్రిగారీ శ్లోకమునకు అశ్విన స్వాసితేయని మూలగ్రంథమున నున్నదనియు అసితేయని పదవిభాగము గనుక శుద్ధమనుట తప్పనియు కృష్ణపక్షమని అర్థముచేసిరి. నేను శాస్త్రిగారికి జాతకాభిరణమును పుపుడని వ్రాసితిని. మూర్తిగారికిని వ్రాసితిని. మూర్తిగారు నాగరాక్షసములతో నుండిన ప్రతిని సంపిరి. శాస్త్రిగారు పంపలేదు. మూర్తిగారు పంపిన జ్యోతిశ్చంద్రికలో పండ్రిండు రాసులకును శ్లోకములున్నవి. అందు మూర్తిగారు వ్రాసి, ట్లేయున్నదిగాని శాస్త్రిగారు వ్రాసి, ట్లు ‘స్వా’యని దీర్ఘములేదు. అర్థమునయితము శుక్లపక్షమని వ్రాయఁబడినది. మరియు “ఆపాఢస్యసితేత్యాది శ్లోకములకు శుక్లమని అర్థము చేయవలయునని శాస్త్రిగా కొప్పకొనిరి. ఆపాఢస్యసితేపక్షే పంచమ్యాం భృగువాసరే! నిశాయాం హస్తానక్షత్రే నిధనంనర్వ థా భవేత్॥ ఇచ్చట ఆపాఢ శుక్లపంచమికి హస్తానక్షత్రము రానేరదు. దీనిని కృష్ణపక్షముగ మార్చినను హస్తానక్షత్రయోగము సిద్ధింపదు. శాస్త్రిగారు చూపిన సిద్ధాంతినామ సంవత్సర ఆశ్వయుజ బహుళవిదియనాడు కృత్తికానక్షత్రము కొన్ని గడియలుండినను వారము శనివారముగ నుండుటచేతను, శాస్త్రిగారి వాదము హేత్వాభాసమని విస్పష్టమయ్యెను. ఇదియుఁగాక

మూర్తిగారి గ్రంథమందలి ఆద్యపక్ష విషయమై చర్చజరిగినది. మూర్తిగారు పితృలోక మహాసభయను గ్రంథమును ప్రచురించి నప్పుడు దానికి విరోధముగ మాతృలోక మహాసభయను వ్యాసము ప్రకటింపఁబడినది. సత్యాసత్య నిర్ణయముకొరకు శ్రీకస్తూరి శివశంకరకవి మొదలగువారు చర్చించి ఫలితజ్యోతిష చర్చయను గ్రంథమును ప్రచురించి, మూర్తిగారిగ్రంథ మద్వితీయమని అకాట్యమని తీర్మానించియున్నారు. గనుక మూర్తిగారి వాదమోడిపోయినదనిశాస్త్రీగారువ్రాయుట సమంజసముకాదు. శాస్త్రీగారు 'స్వ' కు నీర్ణమిచ్చినను యివ్వకున్నను యోగము సంభవింపని శ్లోకములున్నవి. మఱియు తమవాదమునకు గ్రంథ ప్రమాణము చూపజాలక నీవిషయమున గురుముఖమున తెలియవలయునుగాని శబ్దార్థసూత్రము పనికిరాదని లిఖించియున్నారు. వారు నాకు సంస్కృతమున వ్రాసినట్లే నేనును "ఆర్యులు నీవిధముననే వేదార్థమువారి గురువులముఖమున తెలియవలెను" అని చెప్పటకు హేతువగునని వ్రాయవలసివచ్చెను. అసత్యమని యిదివరకే సిద్ధాంతమైన ఫలశాస్త్రమును సత్యమని సాధించుటకు గురువులు కావలసి యుండునను వాద మెంతమాత్రము సరికాదు. మూడవది శ్రీ మద్దయానంద సరస్వతీ స్వాములవారు రచించిరని శాస్త్రీలవారు వ్రాసిన మతఖండనమయనది గ్రంథము కాదు. అది కరపత్రము. స్వాములవారు రచించినదికాదు. ఒక

నాయుకుగారు ప్రచురించినది. అది పాకయాజగారికిని శ్రీగోపాల సచ్చిదానంద బ్రహ్మాండ సరస్వతీ స్వాములవారికిని జరిగిన వివాదసంబంధమైనది. శాస్త్రిగారి దేవిధమున మూర్తిగారు రచింపని గ్రంథములనెల్ల వారు రచించినారని వ్రాసిరి. ఈవ్రాతలను బట్టిచూడగా శాస్త్రిగారు శ్రీదయానంద సరస్వతీ స్వాములవారి గ్రంథములను చూడనేలేదనియు, మూర్తిగారి అగ్నిహోత్ర లాభములన్న మఱియే గ్రంథములను గాని చదివి యుండలేదనియు, విశేషమగుచున్నది. వారు నాకు వ్రాసిన లేఖలో సయితము మూర్తి గారినిగురించి అనార్యాది శబ్దములు ప్రయోగించినందున శాస్త్రిగారికి సభ్యత్వము తెలియదని హాథియగుచున్నది. స్త్రీలను గుఱ్ఱములతో రమింపజేయు యాగపద్ధతి యజుర్వేదమున గలదని పశువధ గలదని మూర్తిగారు కల్పించిరని వ్రాయుట చూడగా, మహాభరతావ్య మెరుంగరని విశ్వప్రమగుచున్నది. మూర్తిగారు విగ్రహారాధనను దూషించిరని వ్రాసినది చూడగా శాస్త్రిగారు శంకరాచార్యుల గీతాభాష్యమును గాని శ్రీమద్భాగవతమునుగాని జూచియెఱుంగరని తెలియుచున్నది. ఈశ్వర లక్షణమునకు విరోధముగ వానికి మంత్రపురోహితులు గలరనియు సాకారుడనియు వ్రాసినందున శాస్త్రిగారు న్యాయ దర్శనము నెఱుంగరని తెల్లమగుచున్నది. శాస్త్రిగారిప్రశ్నల కనేకములకు మూర్తిగారి గ్రంథములందే ప్రత్యుత్తరములున్నవి.

మహమ్మదీయులు హిందువులను సంధ్యాదులను గురించి ప్రశ్నించినందుకు మహమ్మదీయ మతపరిక్షయను గ్రంథమందు ప్రత్యుత్తరములున్నవి. దానిని చూచినట్లు శాస్త్రీగారు వ్రాసిరి. చూచియునటువంటి ప్రశ్నలనే తమ గ్రంథమందు వ్రాసినది చూడగా హతముచలముగలవాడని తోచుచున్నది. తైత్తిరీయ బ్రాహ్మణమందు (అ 7) “బ్రహ్మణే బ్రాహ్మణ మాలభ తేక్షత్రాయ రాజస్యం” ఇత్యాదిగ బ్రాహ్మణ వర్ణదేవతకు బ్రాహ్మణుని, క్షత్రియదేవతకు క్షత్రియుని క్రమముగా నరబలి విధానము చెప్పబడియున్నది. శతపథ బ్రాహ్మణమందు సయితము నరబలిని గురించి వర్ణింపబడియున్నది. ఇదంతయు మూర్తిగారు కల్పించి రని వ్రాసినదిజూడగా శాస్త్రీగారు అనధికారచేష్ట చేసిరిని చెప్పవలసి వచ్చినది ఇప్పుడనేక చోట్ల పశువధయూగములు జరుగుచు నేయున్నవి, హిందూపురమునందు సయితము నొమ్మిడిమేకలను జంపి యజ్ఞముచేసినది చూచినవారు గలరు. ఇవికర్మములు కల్పించిలో మరెవరు కల్పించిలో శాస్త్రీగారు యోచించిలేదు. పశువధచేసి యూగముచేయనివారును జంతుబలి యియ్యనివారును బ్రాహ్మణులుగారని శాస్త్రీలవారి శాఖవారును వారికి పరమాపులును వారి స్త్రోత్రములకు పాతులైన వారుగు పాకయాజి గారు ప్రచురించి కరపత్రమును నేను జూచియున్నాడను. ఇప్పుడిది మహాపాతక కర్మలను కల్పించిన వారెవరిని చెప్పవలెను? కడ

మాట వ్రాసెదను. సీతారామశాస్త్రిగారి గ్రంథమును ప్రచురించుటవలన శ్రీమదార్య నారాయణమూర్తిగారి కీర్తి కెంతమాత్రము హానిలేదనియు శాస్త్రిగారు “శాస్త్రాణ్యధీత్యాపి భవంతి మూర్ఖాః” యను వాక్యమునకు గురియైననియు నానిశ్చితాభిప్రాయము. (లక్ష్మీకాంతాచార్యులు, పరిగి.

తి ర స్కా ర ము .

అనార్య మతఖండనమును పేర నిటీవలఁ బ్రకటితమయిన, చిన్నని వచనగ్రంథప్రతి యొకటి మాకు లభించెను. మేము దీనిని బూతిగాఁ జదివెతిమి. ఇది ఖండగ్రంథము కాదు. సద్భావమున మనస్కురించి గౌరవింపఁదగిన యంశ మొకటియు నిందుఁ గానబడదు. పరశ్రేయోభిలాష తత్పరతచే, మహానాదారభావమున వెలువడిన భాషణము లిందులేవు, కాని పరాభవ క్లేశజనిత కోరికయున కుపశాంతిగ, సమూయావేశమున నెడలిన మాషణములున్నవి. అందునకయి గ్రంథకర్త దీనిని గల్పించెను. కనుక నిది యప్రతిష్ఠకార్యమని, మేము రూఢిగఁజెప్పచున్నాము. ఇందలి నిందావచనముల నిచటఁ బునశ్చరణ మొనరించుట మాకు ధర్మముకాదు. గ్రంథకర్త దుర్భావ సీతారామశాస్త్రి అనం-

తెపురమండల వాసుడు. బుక్కవట్టణ వాస్తవ్యుడు. పేరువలన గృతికారుడు బ్రాహ్మణుడని తెలియుచున్నది. కాని నిజమయిన బ్రాహ్మణు డిట్టి దుష్టభూయిష్టగ్రంథమును వ్రాయ దొర కొనఁడు, అతని పావనలేఖని యిట్టినికృష్టపథమున నుఱుకఁజాలదు. అట్లగునేని యట్టిమనుజునందు బ్రాహ్మణశబ్ద మున్నయించునని యేసత్పురుషుడు నుచువ సాహసింపఁడు. బ్రాహ్మణుడు భూ లోకదేవుడు. ఆమహనీయుని పవిత్రరచన, మిక్కిలియు నొప్పిద మయి యుండును. అయ్యది పక్షపాత భావరహితమయి, మం జాలపదపుంజమయి, యమృతప్రాయమయి, హితదాయకమయి, వాచకుల నొక్కుమూడి న్యాయమార్గమునఁ జొన్నియుండును. ఈగ్రంథ మట్లులేదు. ఇందలి వాక్యసరణి, ఛండాలుని కఠోరవచన జాలమునకంటెను విషమప్రాయమయి, యహితకారణమయి, నుజనులకువిముఖతయును విపాదమును గొల్పుచున్నది. నిశ్చయముగ నిది పఠనయోగ్యముకాదు. మఱియు స్పృశించుట కయిన సహామయినదని మేము తలంపఁజాలము. దీనిని విష తుల్యముగ భావించుట యుక్తము. స్వధర్మములను స్వకర్మలను వదలి నటించవలెనని కాబోలు, కృతికారుడు సెలవిచ్చియున్నాడు. స్వధర్మ స్వకర్మ లనునవిట్టివనుటను మాత్రము అందు వ్యక్తీకరించి యుండలేడు. పఠనిందయే పఠమధర్మమును అట్టి వ్రతాచరిణ (గ్రంథకఠణ) మే సహాకర్మయుఁగల, యీశ్వరికతానే

స్వధర్మ సృష్టకల కాదర్శపురుషునిగఁ దీసికొనుట యోగ్య మను
కొన్నను వాని కతడు విముఖుఁడుగ నుండలేదు. ఆర్య నారా
యణమూర్తిగారిని “శూద్రకూత” లని వీరు శాసించిరి. ఇట్టి
యశ్శీలవచనములు బ్రాహ్మణ విశ్వ భ్రాతృత్వభావమునకును,
సర్వజీవదయాపరిత్వమునకును, దార్కాణములగునా? “శూద్ర
కూత” లని నుమపుటయం దెట్టి భావోచిత్యమును, స్వారస్య
సంపదయు, నెంతటి యాదార్యమహిమయు, వెలయునో, బ్రా
హ్మణ లక్షణమున కిది యెంతవఱకు లక్ష్యమగునో, సత్పురుషు
లూహింపఁగలరు. గ్రంథమంతయు నింతకంటెనికృష్టమై హేయ
మయిన దూషణపదములతో నిండియున్నది. అహ! ఉత్తమ
బ్రాహ్మణుని పవిత్ర వదన సరోజమున, నిట్టి తిరస్కార భావ
గర్భిత నిందావచన సమన్విత కలుషవిషము, ప్రవించియుండునా?
బ్రహ్మస్వరూపాను సంధానపరుఁడును, విశిష్టాద్విది గుణాలంకృతుఁ
డును, దైవజ్ఞుఁడును, అగు ఆమహాదీయునకు, ఆవినిర్మల స్వాం
తునకు, అట్టి పరహితాచరణ పరాయణునకు, అటువంటి బ్రాహ్మ
ణునకు ఈకలుషవ్యాధియయ్యును, ఇట్టి పరనిందాపరాయణుఁడు,
ఇటువంటి పద్మిబూతుల బాఁషఁడు, తుల్యుడని మేము భావిం
పఁజాలము. ఈపవిత్రకావ్య నిర్మాణమునకయి యీశాస్త్రి
సల్పిన యీపరిశ్రమ, స్వజాతియందలి మాంసాహార మదిరావాస
మూర్ఖుల, అతిచారుల, గతిచెడి తిరుగుచు పతితులగుచుండు

సోదర జనుల, యవినీతిని దొలగింపఁ జూపియుండినచో, గొంత
 వరకయునను హితదాయకముగనుండి యుండునేమో. వీరింకను
 ద్వితీయభాగమును విపులముగా వ్రాయనున్నారట? ఇట్టియ
 ప్రతిష్ఠ కావ్యమునకుఁ దోడుచూపిన పురుషులునున్నారు. వారి
 నామములు గ్రంథాంతమునఁ గొన్ని యగుపడుచున్నవి. కృతి
 కర్త తద్గ్రంథ ప్రాచుర్యమునఁ దమకెంతయో వన్నెఁజెచ్చునని
 భ్రమించి, పాప మీయమాయకుల కల్లతోడుగునఁ గాలిడిరి
 కాఁబోలును. కృతికారుఁడు కపటచిత్తుడయి యతని నీచోద్దేశ
 మును లోకమునకు వెల్లడించి, తమ కప్రతిష్ఠ తెచ్చెననియు,
 నిట్టి దుష్టగ్రంథములకు ధనము దగ్ధముచేయుట, తమ యుదార
 శీలమును నాపాఠ జావలలయం దాహుతి యొనర్చుట వంటి
 దనియు, నికముందయినను వీరు గ్రహించుట శ్లేమకరము. మే
 మీయసద్గ్రంథమును మా మనఃపూర్వకముగఁ దృణీకరించుటయే
 కాక, మున్ముందిట్టి కుత్సితి రచనలకు దొరికొని లోకవంచనము
 నకు బాల్పడి, యపకారములకు గుఱికాకుండుటకై శాస్త్రిని
 మఱి, మఱి, హెచ్చరించుచున్నాము. (హితాభిలాషి, శిరిషి.
 అంజనేయులు.) (క్రియాశక్తియొడయరుసమాజము ధర్మవరము.)

బుక్కవట్టణము, దుర్భాక సీతారామశాస్త్రిలకొక

విజ్ఞాపి

—:0:—

తా మిశ్రవల ఆర్యధర్మోపదేశకులగు హిందూపురం
ఆర్యనారాయణమూర్తిగారిపై యధర్మముగ దాడివెడలి మూ
ర్తిగారి సత్యప్రదర్శకములగు గ్రంథముల నీర్వ్యచే ఖండించుటకు
ముందువచ్చి మూర్తిగారి గ్రంథములపైతిము చక్కగ జదివి
వానిలోని సత్యముల నెఱుంగక యసంబద్ధప్రలాపములచే మూ
ర్తిగారిని తూలనాడియు, అసత్యప్రకటనముల జేసియు, తర్క
నైపుణ్యమునకు విరుద్ధములగు ప్రశ్నములవేసియు, ద్వేషానూ
యాజన్య దూషణవాక్యముల వ్రాసియు అనార్యమతఖండనము
ను నీతియుక్తిదూరముగు పౌత్తిమును విత్తివ్యయమునకోర్చి ప్ర
చురించుటకు ముందొచ్చి ధీవరుల తీవ్రతరములగు విమర్శము
లకు పాత్రమై పలుఖండనముల నందుచుండు తిమకు విజ్ఞాపన
ము నీపత్రికామూలమున నర్పించుకొనుట అవశ్యమని ముందు
వచ్చితిని. మిత్రమా! మనమూఢభక్తి యనాచార భూయిష్ఠుల
గు (బ్రాహ్మణ) సోదరులచే పూర్వముండి యనుష్ఠించబడుచుం
డిన యసంఖ్యాకములగు జీవహింసల, సురాపానముల, సతిహా
య జ్ఞముల, వేదవిరుద్ధకర్మముల, నొకమారు తలంచునరకీ మ

నము వారీయండు ప్రబలియుండిన అనాచార్యచర్యల కెంతోదుఃఖించుటకు అవసరము గలుగలేదా? అట్టివారి మూఢాచారముల ఖండించి వేదోదిత సత్కర్మాచరణముల నాచరణమునకుదెచ్చి వేదమతమునకు వన్నె తెచ్చిన ఆర్యసమాజములయెడ మనము జూపవలసిన కృతజ్ఞతకు మేరగలదా? ఆర్య (మత) సమాజము లే బుట్టకున్న మనదేశమునందు వేదమతమేదుర్గతి యండియుండునో తామూహించితిరా? మనమాధ్యపరంపరల బారదోలుటకై కంకణముగట్టుకొని తన యావజ్జీవితమును ధారపోసిన శ్రీమద్వయానంద సరస్వతీస్వాములు మనకు వందనీయులుగారా? అట్లే మనయాంధ్రదేశమునకు ఆర్యమత ప్రచారమునందు మనకు మార్గదర్శకులగుచుండు నారాయణమూర్తి గారును మనకృతజ్ఞతకు పాత్రులనుటకు యిసుమంతయు సందేహముగలదా? అట్లుండ తాము పై విషయముల నావంతయు నాలోచించక వేద విరోధములగు అనాచారకర్మముల చిరకాలానుష్ఠానాభిమానము చే సత్యమని సమర్థించుటకుబూని సత్యాసత్య వివేచనాజ్ఞాన శూన్యలంబోలె మూర్తిగారి వేదవిహిత సత్యప్రకాశకములగు సుస్కంధములను ఖండించుటయు, మూర్తిగారిని శ్రీమద్వయానందులవారినిపై తము దూషించుటయు, తమకు కళంకిప్రాయమగు చున్నదిగదా? మనుష్యులలో కొందరుమూఢులు భోక తెగినజంబుకమునలె తమతప్పులనుతప్పులని తామెరింగియు అన్యులకు

ఒప్పులని సమర్థించిజెప్పువారుగలరు. వీరిచేతనేదేశమునకు గొప్ప ముప్పువాటిల్లును. బుద్ధిమంతులన్ననో కారణాంతరములచేజరిగిన తమ తప్పుల నితరులముందొప్పుకొని యితరుల నాతప్పుల జేయకుండునట్లు హెచ్చరించగలరు. తామా రెండవపక్షమువారిని జేరక జీనహింసాది నీచకృత్యముల సమర్థించు పౌరాణిక బ్రాహ్మణుల పక్షము వహించుట మిక్కిలి విచారకరము. మూర్తిగారియొక్క గ్రంథములను సమగ్రముగముమ్మార్చు జదివి జూచి యున్నాను. అందులో కొక్కపంక్తియొకటి నొకవిషయమయినను వేదవిరుద్ధముగను న్యాయదూరముగను అచుభవ శూన్యముగను గనుపడలేదని నేను నొక్క వక్కాణించగలను. తాము పై తమ న్యాయైకదృష్టితో మూర్తిగారి పరిశ్రమను తిలకించినచో నీనత్యము తమకు విస్పష్టముగ వెల్లడియగుచునుట నానమ్మకము. గాన ఇకమీదయినను తమపౌరబాటును దిద్దుకొని ఇట్టి దూషణప్రదములగు గ్రంథజాలముల ప్రచురించి ఫీవరుల తీవ్ర ఖండనములకు పాత్రులుగాక సత్యమునకు విధేయులై తమ సుముఖభావమును పత్రికాముఖమున వెల్లడించి నాదు ధన్యవాదముల సందుకొండని కోరుచున్నాను. అట్లులేక వితిండావాదములకు దిగినచో వివేకులముందు తమ విచారశూన్యతను వెల్లడించిన వారగుదురనియు హెచ్చరించెదను.

(న. వెంకటరమణయ్య, వడగంపశ్యం, సేలంజిల్లా.)

· సూ చ న ·

కొందరు వ్రాసి: యంశములు చాల దీఘకములై యున్న

వి. గమక వానిని సంగ్రహించి ప్రచురించుచున్నారము సం॥

శాస్త్రీగారి ప్రశ్నలకుత్తరములు.

—:0:—

(1) మాకుఁగలిగి: స్వానుభవమును నీకు చూపుటట్లు? నీకడుపునొప్పిని కంటిలో చూడగలవా? ఆత్మనుభవము కంటికి యగపడునా? నీప్రశ్న యోగ్యముకానేరదు. సురాసముద్రములో, సుగంధద్రవము వలె నిదివరకు హింసాదూషకమైన తామసయజ్ఞముచే నీయింద్రియములన్నియు చెడియుండగా నిప్పు డాద్యులయొక్క సాత్వికయగ్ని హేమాశ్రమువలన నీకు లాభ మెట్లు కలుగును? ఇది యసాధ్యరోగము.

(2) నీవీరివరకు సంద్యలో నేదేవునిగూర్చియు ధ్యానించునట్లులేదు. “యేదేవునిగూర్చి ధ్యానించవలెను?” అని యడిగితివి. దేవత లెందరినీ మేముకగవలసివచ్చెను. నీమతము దేవత దేవతలో నీకే తెలియదు. స ధ్యానమంత్రములు సూర్యసంబంధమని ఆర్యులెచ్చట చెప్పియున్నారా? మితాత చెప్పినది ఆర్యుల కెట్లు ప్రమాణమగును? దేనిని బ్రహ్మావదేశమందు

దు? నీ కింకను ఉపనయనమందలి యుపదేశరహస్యము తెలియదు. ఒక యార్యబ్రహ్మచారి పాదములకుఁ బ్రణమిల్లి తెలిసికొనుము. నీయవివేకము తో లగును.

(3) మంత్రములలో సాకారము కల్పించిన దెవరు? నీ పితామహ ప్రపితామహులు కదా? దానితో ఆర్యుల కేమి సంబంధము? ఈశ్వరునకు సాకారము కల్పించిన మరెయొక యీశ్వరుఁడెవరు? సాకారము కల్పితమని నీవే వ్రాసితివి గనుక నిరాకారము సిద్ధమైనది. నీప్రశ్నయొక్క యంగతము చూచితివా?

(4) స్వస్తి యెవరికిని చేయుచున్నావు? చేయడములేదా? అట్లుగా నీవు బ్రాహ్మణుడవుకాదు. చేసెదవా? తెలియకనే చేయువాడు కేవల మనివేకియయ్యెను. ఆర్యుల పాదసేవ చేసి తెలిసికొనుము.

(5) వేద శాస్త్ర పురాణము లన్నియు సమమని నీ వనుచున్నాడవు. పరిక్షిస్తుమొక్క. మరణము భారతమం దొక విధమునను భాగవతమం దొకవిధమునను గలదు. రెండును నిజమునవాడెంతటి మూఁగుడనవలయును? స్వగీయమహాసభ యను వ్యాసమునకు ప్రత్యుత్తరము జెప్పటకు నీవెన్నిజన్నము లెత్తినను సాధ్యముకాదని నమ్ముము. “వేదైర్విహీనాః ప్రపఠంతి శాస్త్రం, శాస్త్రేణహీనాశ్చ పురాణపాఠాః” యనునట్లు పురా

ణనాచక్షుడగు నీకు వేద శాస్త్రము లేమితెలియును? గనుక గనుక నీవే, అన్ని హోత్రమును, దాని మంత్రములను, సంధ్య ను వెక్కిరించుచు నాక్షేపించుచు నీదోషము నార్యులపై యా రోపించుచున్నావు. ఆర్యులకు వేదము స్వతఃప్రమాణము. ఇతర గ్రంథములు పరితఃప్రమాణములని నీకెంతచెప్పిననుగ్రహింపవేలకే

(6) ఈప్రశ్న నీమూఖమును చక్కగ వెల్లడిచేయుచు న్నది. పరితఃప్రమాణమగు భారతమంతయు నార్యుల కెట్లు ప్రమాణమగును. నీకంతయు ప్రమాణమైనచో నొక్కస్త్రీ కైదు గురు పతులుండుట మీయింట గలదేమి? భర్త పరిదేశమున మన్నస్సకు భార్య పరపురుషుని పొందుకొరగా వాడామెను పొందకున్న భూమివాత్యపాపమువచ్చునను భారతమందలియంశము మీలో నాచరిణమందున్నదిగదా? మీలో లేదన్న భారతమును కొంత త్యజించిన పాతకము మీనెత్తిన జెప్పుకొంటిరి. గీతలో “ఆదిత్యానామహంవిష్ణు” యని గలదు. శతపథం 14 కాండం 16 ప్రపాఠకం 6 కాండికలో “కతమ ఆదిత్యా ఇతి” యను వాక్యములో ఆదిత్యులలో విష్ణునిపేరు లేదు. ఆదిత్యులలో నేను విష్ణునని చెప్పిన వాక్య మెట్టునెడమగును? “ఇంద్రియాణాం మనశ్చాస్మి” యన్నట్లు మనస్సు ఇంద్రియములలోను, “సక్ష త్రాణామహంశరీ” యన్నట్లు చంద్రుడు సక్షత్రములలోను చేరి యుండుటకు శాస్త్రప్రమాణము చూపగలవా? పద్మపురాణమం

దు విద్యాదేవికి (21) ఇరువదియొక మంది పతులుండిరి. మీ స్త్రీలలో నెందరికి యీ ప్రమాణము ననుసరించి పెండ్లి చేసియున్నారు? పనికిమాలిన ప్రశ్నలను వేసి పామరులను నవ్వించిన వాడు పండితుడగునా? ఇందువలన నీకు శాస్త్రియనుపేరు సర్వథా చెల్లదు.

(7) ఈ ప్రశ్నలవలన నీకు మంత్రవినియోగమన నేమో తెలియదు. అబ్రాహ్మణున కెట్లు తెలియును? బ్రాహ్మణుడైన వాడు శంకింపడు. వైదిక ఇతిహాసార్థానిర్ణయ మను గ్రంథమున జూచుకొనుము. బ్రాహ్మణగ్రంథములను చూడుము.

(8-9-10) ఈ ప్రశ్నలకు హేమామవధతియను గ్రంథమును, శ్రీమద్వియాలంద వేదభాష్యములును, సంస్కారచంద్రికయను గ్రంథమును చూడుము. నీవెన్ని భాష్యములు చూచియున్నావు? నిశ్చయముగ చెప్పగలవా? అథము వినియోగములభేదము నీకింకను తెలియలేదు. అథావినియోగములు వేరు వేరైనప్పుడు నీ ప్రశ్న లేమగును? ఈ ప్రశ్నలు మీగురువుల నడిగినచో నీకు తప్పక బహిష్కారపత్రిక వచ్చును.

(11) ఈ ప్రశ్న వేయునప్పుడు నీదృష్టికి భ్రష్టత్వము వచ్చిన కారణమేమి? “యజుర్వేదభాష్యము ౨౧ ఆధ్యాయము ౨౦వ మంత్రమునకు భాష్యముచూడవలయునని అగ్నిహోత్ర

లాభముందే వ్రాసియుండలేదా? అప్పుడు తల తిరుగుచుండె గాబోలు?

(12) గృహ్యసూత్రములు, యజుర్వేదభాష్యము సంస్కారచంద్రిక, సంస్కారవిధి, హోమపద్ధతి, యనుగ్రంథములను చూచుకొనుము. వైదికకర్మలలో నీకు అక్షరాభ్యాసమైనను లేనట్లున్నదే? అపోశనము నేమి? మాజనమున నేమి? పూర్ణాహుతి యనగా నేమి? ఇత్యాది ప్రశ్నలకు త్తరము యీరక లభింపవు. మూతిగారి పాదసేవజేసి వారిదాసాసుదాసుడై వర్తిం చిచివో లభించును. మిథ్యయుగు ఫలశాస్త్ర గుప్తముల దెలియవలయునన్న గురువనుగ్రహము కావలయునని నీవు శ్రీలక్ష్మీకాంతాచార్యులకు వ్రాసితివే. వేదాది సత్యశాస్త్రములకు గురువనుగ్రహింపక గుప్తము లెట్లు తెలియును? కురూపీ! యేల ఘట్టితివన సురూపుల వెక్కిరించుట కన్నమాట నీయందు సాధకమయ్యెను.

(13) దేవగణ పితృగణములనుగురించి ఈశ్వరరహస్య సారము ద్వితీయభాగములోగల త్రిదేవ నిణాయము, పితృగణము-రాత్రి 104 పేజి. పితృగణము-దక్షిణాయనము, మొదలుకొని చూచుము. పితరులనుగురించిన సర్వసౌశయములు నివారణమగును. దేవగణములేమో వివరముగఁ దెలియును. నీ య

జ్ఞానాంధకారము తొలగును.

14. ఈ ప్రశ్నకు యజుర్వేదభాష్యమును చూడుము. నీవు అన్యతమును సత్యము చేయగలవు. కొండలు యింట్లు కాలడమగ్నిహోత్రమైన పుస్తకము అసత్యముగంపమై యుండలేదా? ఓహో! నీవంశమామ బ్రహ్మచర్యము లేదేమి? నీబూతు పుస్తకములోని “సదరీ—వగై రా” పదములవలెనే మాగ్రంధముల దలి సాంకేతికములు గ్రహింపవేల? మాకర్మలు మాగ్రంధముల వలనను నీకర్మలు గ్రంధమువలనను అందరికి తెలియుచున్నవి. నీజాబులలోని “రామచంద్రప్రసన్న” శబ్దమువలననే నీదేవుడు, నీకర్మ, నీబ్రాహ్మణత్వము, నీవైదికజ్ఞానము వెల్లడియగుచున్నది.

15. పరిక్షచేయుమార్గము నీకు తెలియదు నిజమే. న్యాయదర్శనపరిచయమును చూడుము. సాపాత్మ్యముగదా—దానిని పోగొట్టుకొనవలయును? ఈ ప్రశ్నలో నాలుగు వేదములు మాకు చేర్చితివి. నీవు వేదబాహ్యుడై తివి. వేదములులేని నిపు ఆర్యుడనుకొంటివి. నాల్గువేదములుగల మమ్ములను అనార్యులంటివి. మీ వేదమును గురించి తైత్తిరీయశాఖోత్పత్తియను వ్యాసమునుచూచియు నిజము తెలియలేదా? మరల ప్రకాశితనైతి మూర్తిగారి వ్యాసమును పఠించుము. ఇంకను సంశయమున్న ఉపనిషదార్యభాష్యమును చూచుకొనుము.

16. తూర్పున కింద్రుడధిపతియని పామరులుచెప్పుచుండ వినియుంటినికదా? ఇప్పుడు అధర్వణావ్యమును వైదికోశమును జూచుము. వండితులేమిచెప్పెదరో వినుము. నీబుద్ధిమాంద్యము తొలగును.

(17-18) ఈరెండుప్రశ్నలలోని సందేహము తీరుటకు సంధ్యోపాసనమును చిన్నగ్రంథమును, హోమపద్ధతి యను గ్రంథమును చూడవలెను. తెలివిగల బాలుఁడు సయితము సూర్యోదయమువలన దిక్కులు తెలిసికొనగలడు. సీగ్రంథము 29వ పేజీలో అంతరంగమున నేమో మూర్తిగా రాచరించుదురని వ్రాసితివే అది నీయందిప్పుడు బహిరంగమయ్యెను. నీకు దిక్కులే తెలియవు. నీవు మధ్యపానము చేయుచుండుటకు ప్రమాణము లభించినది.

(19) త్రిదేవనిర్ణయము సత్యార్థప్రకాశకలో దేవ విషయమెఱుంగుము. ఓమూర్ఖ శాస్త్రీ! మానవులు పూజింపని పదార్థములు గలవా? మనము పాదరక్షలను తుడిచి శుభ్రము చేయుచున్నారము. దీపమును తుడిచి శుద్ధము చేయుచున్నాము. గుడ్డల నుతుకుచున్నాము. శరీరమును కడుగుచున్నాము. పూజయవ సపర్య-గౌరవము. పూజించుటయన గౌరవించుట. దేని నేవిధమున పూజించవలయునో దాని నావిధమున పూజించుచున్నార

ము. విగ్రహారాధన మనగానేమి? విగ్రహమును శుద్ధముచేసి యలంకరించుట. దానిని నీగ్రంథమునందే నీచేతితోడనే విగ్రహారాధనమని వ్రాసితివిగాని ఈశ్వరా రాధనమని వ్రాయకపోతివే? నీవెంతటి యజ్ఞానివో నిన్ను నీవు చూచుకొనుము. విగ్రహారాధన ఈశ్వరాధనలు రెండును వేరువేరునియింకనైన గ్రహించుము. ఇదేగ్రంథమందలి శ్రీనదాసందనీతారామయోగీశ్వరుల లేఖనములో సుచహరించిన శంకరగీతాభాష్యమును జూచినచో నీవు గురుద్రోహివని నీకే స్పష్టమగును.

(20) ఈప్రశ్నకు 13వ ప్రశ్నకిచ్చిన యుత్తరమే చేరియున్నది. నీకు పశుయూగము వలన పాపమును దానిఫలమగు దుఃఖమును వృద్ధియగుటకు సందేహములేదు.

(21-22-23) ఈప్రశ్నలకు క్రమముగా సంస్కార చంద్రికలోని సామాన్య ప్రకరణము, వేదమర్వాద, భాస్కరప్రకాశలో తృతీయ సమల్లాసమండలము, నత్యార్థప్రకాశిక మూడవ సమల్లాసము, చూచుకొనుము. ప్రాణాయామాది యోగరహస్యములకు ఆర్యుల మైత్రియేలధికార యోగ్యమగుచున్నది. గురుమంత్రము (గాయత్రి)తో ఈశ్వరప్రార్థన యున్నందువా; లేదందువా? అది సూర్యమంత్రమని మీతాతలు చెప్పినారు. గనుక నీవు సూర్యుడే. ఈశ్వరుడని సూర్యసమస్కారములు చేయుచు

చున్నావు. నీగురుమంత్రము ఫలితసంబంధమగు భృగుప్రశ్నలోని “ఓం ఏం హ్రీం క్లీం శ్రీం మమకథైరవాయ ఆపమధారణాయ సర్వవిఘ్న నివారణాయ, మమరక్షౌ కురుకరుస్వాహా” యనునది గదా?

(24) స్వరసందేహమునకు “సౌవర” మను గ్రంథమును పఠించుము. వేదముంత్రములకు స్వరము తెలియని నీకింతగర్వమేల? ఆర్యవిద్యాధులనర్థ వానికి శిష్యుడై నేర్చుకొనుము.

(25) అధర్వశబ్ద మెట్లున్న నేమిగాని, మూర్తిగారును దయానందులు. యీవిషయమై వాదించినది మీరెచ్చట చూచితిరి? నీగ్రంథముందలి మిథ్యలెన్ని యవలెను? నిన్ను మిథ్యా వాదీ! యిది పిలువవలసి వచ్చెను.

(26) దయచేసి సంస్కారచంద్రికను శ్రద్ధతో చూడుము. అందరికి బుద్ధిచెప్పెను నీకేల బుద్ధిలేదు? ఇదేగ్రంథముందలి సత్యా సత్య నిర్ణయమును పఠించుము. నీపేరు మూర్తిగారికెట్లు తెలిసెనో లజ్జకలిగి యోచించుము. కాలుద్రొక్కి కారులుప్రేలిన దెవరో కనుగొనుము. శబాష్! “నామమేలేని దేవునకంత నా మములను అనార్యులు కనుగొనిరా?” యని ఆశ్చర్యపడితివి. “నామమేలేని దేవుడు” అని వ్రాసిరినే. దేవుడనునది నామము కాదా? నామములేని యూర్ధ్వపుండ్ర మున్నట్లున్నది. దూషణ

భూపణ తిరస్కారములచేమో నీకు తెలియదు. ఆర్యగ్రంథములందు చూచి తెలిసికొనుము. దేవునికి సాకారముకల్పించి పేరును దీసివై చితివేమి?

27. గౌతమసూత్రములు 550 గలవు. దేవునికిపేరు లేని సాకారమును కల్పించినట్లు వీరితాతగారు గౌతమరచితమగు న్యాయదర్శన సూత్రములకు విరోధముగ, యాతనిపేరిట, గోపీచందనోద్ధృష్టుండ్రధారణ సారగ్రావ శిలాపూజలు కల్పించిరి కాబోలు? మరియొకరు “ఉద్ధృష్టుండ్రం త్రిపుండ్రంచ వర్తులం చతురస్రకం అర్థచంద్రాదివాలింగం వేదవిష్ణులధారయేత్” అని పురాణకర్తలు వ్రాసిరి. బూజుమలిపి పురాణములను శోధించుము. నీవు వేదబాహ్యుడవని తెల్లమగును.

(28) మరుస్మృతి యంతయు నీకు స్వతఃప్రమాణమైనప్పుడు “హృద్యానిచైవ మాంసానిపానానిసురభీణిచ” (తృ-227) ఇత్యాది ప్రమాణముల వలన నీవు మద్యపాన మాంసభక్షణములు చేసితీరవలయును, నీకలమే నీకు సాక్షియైనది. ఇందువలననేకాబోలు? ఆర్యులంతరంగముగ త్రాగుదురని వ్రాసితివి.

(29) ఫలితమునకు స్మృతిప్రమాణము చూపకనే, యున్నదని గప్పాష్పకముగొట్టి ప్రయోజనమేమి? శ్రీలక్ష్మీకాంతాచార్యుల న్యాయము చూడుము.

(30) మీయిటిలో హేమామముచేయునప్పుడు ముంగిస మొదలగు జంతువులు వచ్చుట కాశ్చర్యమేమి? మీయాగములందు ముంగిమొదలగు మాంసభక్షక జంతువులు తప్పక వచ్చును. ఇట్టిస్వానుభవము ఆర్యులకు లేదు.

(31) మూర్తిగారి యారోగ్య భాగ్యమే వారికి స్వానుభవము. స్త్రీగు మొదలగు సాంక్రామిక వ్యాధులు వ్యాపించినప్పుడు వారు స్వగృహమును విడువక అగ్ని హోత్రము చేయుచుండుట హిందూపురవాను లందరికి తెలియును. మీబోటి దుర్భాగ్యులకు సద్భాగ్యమెట్లు స్వానుభవమగును?

(32) శతపథము తెత్తిరీయములు వేదములని ఆర్యులు నమ్మలేదు. నీవు యే యేభాష్యము లెన్నిచూచినావు? తెత్తిరీయ శాఖవారిప్పుడు పశువధయాగములు యేభాష్యము ననుసరించి చేయుదురు? భీమనేన ప్రశ్నిస్తే, వేదమయ్యాదా అను గ్రంథములు పఠించినవో తెలియును. ఈగ్రంథములోనే శ్రీయుత హనుమంతరాజుగారి వ్యాసములో మహీధరభాష్యమును చూచుము. నీవు చూడనిదానిని ప్రపంచములో లేదని చెప్పదువా? మహీధరభాష్యమును గలదని యిప్పుడైనను తెలిసికొనుము. ఎవరెవరు యేయేవేదములకు భాష్యము వ్రాసినది నీకు తెలియదు. వృథా గర్వపడుచున్నావు. శ్రీమద్దయాసంద సర

స్వతీ స్వాములవారి ఋగ్వేదాది భావ్యభూమికనైన పఠించుము అయ్యా శాస్త్రీ! ఆర్యులను తిట్టితిట్టి చండాలులై తిరిగాని వారిని దిద్దవేక పోతిరి. గురుమేధ సరమేధములు మీరుచేసి వారినెత్తిన బెట్టితిరి. పాలలో కాఠమువేసిన పాకమురాదు; కాఠములోపాలు పోయుమన్నట్లు సితమును అసితముఁ జేసియు ప్రయోజనము లేకపోయెను. ఏమరూ? నీచరాయ! కల్లుద్రాగుటకు ముహూర్తములు బెట్టితిరి. జంతువులజంపి యాగము చేయుమంటిరి. అది కూడదన్నందున ఆర్యులను తిట్టి, గచ్చాలుగొట్టి, బడాయిని ఉడాయింది, డోలువాయింది, బుట్టకాయనూది, పాములవాని మాయలుచేసి గణపబాధ్యాయము వ్రాసితిరి. బుడబుడక్కుల వాసు గడ్డెజెప్పిట్లయ్యెను. శ్రీదయానందులు 40000 వేల పుటలు వ్రాసిరి. నీవు 40 పేజీలలో ఖండించితివి. భలా! వితిండావాద మదవేదండా తాండవం నామచ నార్యులపై తొడ్రుట్టి బుట్టలోని బట్టపాముల బొరివిడిచితిరేల? ఏమిఫలము?

H. V. Murti. సబ్ రిజిస్ట్రార్, చిక్కమగళూరు.

ఆర్యమతఖండన సమాలోచన.

మన దేశమింకిప్పుడు మతవిషయములందును గ్రంథములను గురించియు పరిశోధనలు జరుగుచున్నవి. వేదసంహితలు

నాలుగుండ భృగుసంహితేత్యాది నవీనసంహితలును, శాస్త్రము లారుండగా సామద్రిక-మక్షికాపతన శాస్త్రాది క్రొత్తశాస్త్రము లనేకములు బైలుదేరియున్నవి. ప్రాచీనగ్రంథము లనేకములు ప్రక్షిప్తములై యున్నవి. భాష్యములు భిన్నభిన్నములై యున్నవి. మతమతాంతములు, ఆచారభేదములు, అర్థాన్వయములు, నానా శాఖలు, కలిగియున్నవి. దుర్భాగ సీతారామశాస్త్రుల వారూ! “అశ్వస్యాప్రహీశ్శతం పక్షిగ్రహ్యం ప్రక్షీర్తిత్వమ్” ఇత్యాది శ్లోకములెవరు యెందుకుగాను రచించిరో మీకు తెలియదు. కన్నులున్న యంధులవలె ఆర్యులను తిట్టుట కుపక్రమించితిరి. ఇప్పుడు పశుపదయాగముల కెవరిభాష్యము లాధారము లనుకొంటిరి? మీపాక యాజుగారే యాధారమున పశువిశేషము బ్రాహ్మణధర్మమని కరపత్రములను ప్రచురించిరి? భగవద్గీత 18వ అధ్యాయము 22వ శ్లోకమునకు శ్రీయాదిశంకరులు “దేహపరిమోక్షోజీవ ఈశ్వరోవా పాపాణదారాద్వాదిమాత్ర ఇత్యేవయేకస్మిన్ కార్యేనక్త మహేతుకంహేతువర్జితం” బని ప్రతిపాదులందు దైవభావమును, సాకారేశ్వర భావమును తామసమని హేత్వాభాసమని భాష్యమును వ్రాసియున్నారు. మీరుశంకరశిష్యులై యుండియు గురువునకు పంగనామములు బెట్టి గురుద్రోహులై తిరేల? “చండాలోస్తు సతుద్యజోస్తు గురురిత్యేషామనీషామమ” యని మన గురువర్యులు చెప్పియుండగా మీరు శూద్రకూతలని నీచముగా

భావించితిరేల? శూద్రులూరకనుందురా? గీ॥ శూద్రజాతుండు
 సూతుండుభద్రపీఠ! మందుగూర్చుండి వినిపించె నాదియందు!
 మహితనేదాదిశాస్త్రముల్ మునివరులకు! సకలశాస్త్రేతిహాస
 కుల్ శూద్రులుగద? అట్టివారల కృతములనట్టిస్మృతుల! నట్టి
 శాస్త్రపురాణముల్ ముట్టనేల? చదువుతేల వ్రాయుతేల చది
 వించుతేల? సిగ్గులేదో గోముఖవ్యాఘ్రములకు! అనిశూద్రులు
 చెప్పినయెడల మీరేమి బదులుచెప్పెదరు? వారికి కవిత్యమురా
 దనుకొంటరా? గీ॥ నైదికాంధ్రగ్రంథంబులు వర్జ్యములని! శా
 స్త్రీవచింపించె స్త్రీస్వశత్రుడు గాని! గార్దిభంబెఱుగునే గంధపరి
 మళింబు! బూదిలోబడి పొరలుచుబోవుగాక యని యుకొన
 రా? అయ్యా! “తిర్తి, నైత్తిరి, తిత్తిరి, భారద్వాజాదిశబ్దములు
 ఋషులకును పక్షులకును అన్వయించును. హరిశ్చంద్రశబ్దమునకు
 సూర్యచంద్రులని యర్థముగలదు. ఒకరాజునకు అర్థమగును.
 ఇట్టిదాని నెరుంగక నేదమొకడు వాంతిముచేసెనని దానిని కొం
 దరుమానవులు తిత్తిరిపత్నులై భక్షించిరను నిత్యాది యసంభవ
 ములనుమీవలెనే యందరు నమ్మవలయునని యాజ్ఞాపించెదరా?
 మీరు “శన్నోమిత్రిః శంవరుణః శన్నోభవత్వర్యమా శన్నఇం
 దో బృహస్పతిః” యను మంత్రమునకు,— మిత్ర=సూర్యమం
 డలాభిమాన దేవత. వరుణ=రాత్రీయభిమాన దేవత. అర్య
 మ=చక్షువుయొక్క అభిమానదేవత. ఇంద్ర=బలాభి మాన

దేవత. ఇత్యాదిగనానాదేశ వాదార్థము చేయుదురుకదా? ఆర్యులయర్థమదికాదు:—చూడుమ! మిత్రః=ప్రేమాకరః పరమాత్మ. వరుణః=సర్వలకు వరణీయమగు నేకమాత్ర పరమాత్మ. అర్యమా=న్యాయకారియగు పరమాత్మ. ఇంద్రః=పరమైశ్వర్య వాణిపరమాత్మ. బృహస్పతిః=(నమస్త) బృహత్ బ్రహ్మాండమునకు పతియగుపరమాత్మ. ఇత్యాదిగ నొక్కపరమాత్మ యని అర్థముచేసియున్నారు. వారిందుకు పుష్పముగ “తదేవాగ్నిస్త దాదిత్యస్త ద్వాయుస్తదు చంద్రమాః తదేవశుక్రః తద్భ్రహ్మతాతపః సప్రజాపతిః” యని వేదప్రమాణమును జూపుచున్నారు. మీదేవతలు ముప్పదిమూడుకోట్లు ఆర్యులై కేశవ్యరోచాసకులు. దీనిని మీరెఱుంగ రైరితిరి. నేను మీవాడనే గాని యెవడు యజ్ఞోపవీతమును ధరించి అగ్ని హోమాత్రకర్మ నాక్షేపించునో వాడొక ద్విపాద పశువనియు ద్విజుకాడనియునాయభిప్రాయము. యజ్ఞోపవీతమును మీరు త్రేంచిపారవైచి యుండినచో మీప్రశ్నలకు సుత్తరమియ్యవలసి నదే. మీమెడలో యజ్ఞోపవీతముండగా అగ్ని హోమాత్రమును ఖండించుటకు మీకధికారమెక్కడది? ఈసంగతి యటుండనిమ! నిష్కారణముగ మృతులై మోక్షపదవి జేరియుండు శ్రీధర్యానంద మహర్షిని తిట్టుటకు కారణమేమి? ఇది మొదలు మిమ్ములను యెవరును దుర్భాకము వారని పిలువరు. దుర్మార్గమువారిని పిలి

చెదరు. మీజాతక పత్రమును జూచుకొనుడు. మీకిప్పుడు మధ్యమదశాంతము; అనిష్టప్రాప్తి; సంకల్పము తూర్పు? గమనము పశ్చిమము, చిత్తము చపలము; మిథ్యాజ్ఞానము; కోపపాపాభిక్యము; అఙ్ఘానాంధకార బంధనము. బుద్ధిభ్రమణము; ఈగ్రాహచారమునకుఁ దోడుగ పర్వతస్థిత పశుపక్షి క్రిమికీట సర్పవృశ్చికాది జంతు విశనసయాగ ధూమముసోకి మతిచెడినది. ఈయున్మత్తముచేత మీబూతుపుస్తకమును జూచిన వాగెంతయో సంతసించురని యనుకొంటిరగాని, దానిజూచెనవారెల్ల పుట్టుచింపి పారవేయుదురనియు దానిపై తుప్పున నుమిసి నిప్పులలో వేయుదురనియు నెరుంగఁజెల్లిరి. అయ్యా! తమ బూతుపుస్తకమునందు “సూర్యాదిగ్రహములు గోళములై నచో నర్వేన్వరుడచేతనుడగును. కాన అచేతనునిచే యేలాటిసృష్టి స్థితిలయములును కానేరవు. ఇత్యాదివిషయములు ద్వితీయభాగమున విపులముగా వ్రాయుదుము” అని వ్రాసిన హేత్వాభాసమును చూచి, అహ! మనలో నెఱువంటి శాస్త్రులున్నారని నవ్వనివారు గలరాళి సూర్యాదిగ్రహములు జడపదార్థములు గావనియు, చేతనదేనతలనియు వేదశాస్త్ర ప్రమాణములతో నిరూపించిన తరువాత మేమును మీజాతకమును పూర్తిగ ప్రచురించి ఫలమును నిర్ణయించుటకు సిద్ధముగనున్నారము. మరియు మీరెప్పుడు యజ్ఞోపవీతమును తెంచి విస్మరించి అగ్నిహోత్రము

సుత్యజించితిమని ప్రకటించెదనో అప్పుడు మేమును మీరన్న
లకుఁ బ్రత్యుత్తరములు వెల్లడించెదము.

శ్రీ సదానంద శీతారామయోగి,

మద్దగిరి.

సీతారామశాస్త్రి చర

౧ శ్రీ జ్ఞాన కలిసి పుడు వాదవివాదములు
భవించును. దీనికి శాస్త్రార్థము నాచూపెదము. దేనిని గురించి
వివాదము జరుగునో దాని లక్షణములను మొదట నిర్ణయించ
వలెను. మొదట బంగారులక్షణ మెరుంగక దానిని పరిక్షించుట
యెట్లు? లక్షణమెఱుంగని పరిక్ష లోకములో లేదు. ఈదుర్భాగ
సీతారామశాస్త్రి, సర్వలక్షణ శూన్యుఁడు. ధర్మలక్షణ మెఱుం
గడు. ధర్మమును గురించి చర్చించుచున్నాడు. ఈలాగుననే,
వేదము-ఆరాధనము- దైవము-ధ్యానముమున్నగువాని లక్షణ
ముల నెఱుంగకనే వానిని గురించి చర్చించుటలో, తిట్లుగాక
మరేముండును? “ఈక్కవో సక్కవో ఫణివో కోతివో పిల్లివో
బూతపిల్లివో” యను నిత్యాది పద్యములతోడను గద్యముతో
డను శ్రీదయానంద మహర్షిని, శ్రీమదార్య నారాయణమూర్తిని,

అనార్యులని, నాస్తికులని, జాతిభ్రష్టులని, యుష్మత్త శునకము
లని, చుశాకులని, మాంసభక్షకులని, మురిరాసానులని, పాతకు
లని, సరకవాసులని, వ్యభిచారులని సొకరులని, దేవమాషకులని,
మూఁకులని, వాచకులని, కపటులని, హింసకులని, అవిద్యావం
తులని, వేదవిందకులని, చోరులని, అధర్మపరులని, వ్రతభంగకు
లని, దుష్కర్ములని, గురువ్రోహులని, కుకవులని కుక్కలని,
నక్కలని తిట్లరాశిని ప్రోకుచేసి “ఏవకేవ ప్రకారేణ కుర్యాత్
సర్వస్యఖండంమ్” బన్నట్లు అత్తులను రుధిరప్రవాహమున ముం
చి చుశాల స్వర్గమును జేర్చితిమని వ్రాసిరి. ఈవివేచనము తమ
యారాధన లక్షణము చొప్పున శాస్త్రికన్వయించుచుగాని ఆర్యు
ల కెంతమాత్ర మన్వయించవని చూపెదను.

యూరవవంశజుడగు కృష్ణుడు బలరాముడు మున్నగు
వారు కల్లుద్రాగిరని శాస్త్రిగారి పురాణభాతలు భాగవతము
లో వ్రాసిరి. అది శాస్త్రిగారికి ప్యతఃప్రమాదము. కృష్ణభగవాను
లకు వీరు భక్తులు, ఉపాసకులు, ఆర్యులకన్నచో భారతకృష్ణుడు
వేరు. భాగవతకృష్ణుకువేరు. దీనినిబట్టి శాస్త్రిగారు యథాదేవస్త
థాభక్త యున్నట్లు వంశానుగతిముగమన్యసానులని సిద్ధమైనది.
ఇదిరహస్యాచరణమని తమగ్రంథమునతామే వ్రాసికొనియున్నారు.
పాకమాచిగారికి పరమాస్తుతై యున్నందున సాధుజంతువులను జం
వువారిని మాంసభక్షకులని సిద్ధాంతమైనది. వేదమంత్రములను

అను వైదికకర్మలకు సన్నిహితములను నిందించిరి గనుక మనువుచెప్పినట్లు నాస్తికులైరి. (నాస్తికోవేదనిండకః) ఎవనికి జాతిలక్షణము తెలియదో వాడు జాతిభ్రష్టుడగుట సిద్ధము. గనుక జాత్యేతరుడయ్యెను. ద్రావది కైతుగురు పతులని, కృష్ణుడు పరసతియగు రాధను గూడెనని శాస్త్రిగారు నమ్ముచున్నారు గాన పాతివ్రత భంగకులగు జారులైరి. మిథ్యయని తీర్మాణముఁ బొందిన ఫలితమును సత్యమని మిథ్యావ్రాతలు వ్రాసి లోకవంచితులైరి. కల్లులు ప్రకటించి కపటులైరి. విద్యావిద్య లక్షణమొఱుగక అవిద్యాస్వీతులైరి. వైదికకర్మను వెక్కిరించి దుష్కర్మ పరులైరి. దుష్టపద్యములు రచించి కుకవులైరి.....అబద్ధములువ్రాసి మిథ్యావాదులైరి. శంకరభాష్యమును ధిక్కరించి గురుద్రోహియయ్యెను. చదువుకొనియు దుష్టగుణములు విశువ వందున శిరిస్సున మణిగల ఫణియయ్యెను. అసాధికార చేష్టలు చేసి కోతియయ్యెను. దొంగయుక్తులుచెప్పి పిల్లియయ్యెను ఇతరులను భ్రమింపఁజేసి సక్కయయ్యెను. “ధర్మాధర్మభయంనాస్తి దశ్వదుశ్శాస్త్రిసన్నిధౌ” అనునది శాస్త్రియందు సార్థకమయ్యెను. మూర్తిగారెంతె యుపేక్షించినను కాలఁబ్రొక్క కలహము చేసినందున శాస్త్రి కుక్కయయ్యెను. సత్యమును అసత్యమని సాధించుటకై యుక్తులుపన్ని తలక్రిందుల తపస్సుచేయు గబ్బిలమయ్యెను. మూర్తిగారికి 116 లు బహుమానముఁబ్బిది జూచి

శాస్త్రి మిక్కిలి సంకటపడి దుఃఖాత్ముడయ్యెను. శాస్త్రిగారూ!
మీయోగ్యతకుఁ దగిన బిరుదును గ్రహించుచు మీరు “శ్రీమద
నార్యకు వాదీంద్ర ప్రబలప్రతాప ప్రచండ బృహన్మహావంచక
సువివాదవిముఖ ప్రముఖ దుర్భాషా ప్రోథవాచస్పతి దుర్లక్షణా
విచక్షణదీక్షిత దుర్భాగ్యవంశోద్భవ పాతకభూయిష్ట సీతారామ
శాస్త్రిబహదర్” అను బిరుదు నొసంగితిని. ఇంక నీవేదో, రెం
డవ గ్రంథమును వ్రాయదునంటివే, దానికి తగిన బహుమతి
అప్పడిచ్చెదను. అన్యతవాదీ! స్వీకరింపుము.

యమ్. ఆర్యమూర్తి,

హైస్కూల్ విద్యార్థి చిత్రదుర్గం.

ని వే ద న ము లు .

—0—

క॥ బ్రహ్మవరంబునఁ బుట్టియు|

బ్రహ్మజ్ఞానంబుగల్గు బ్రాహ్మణులెల్లఁ|

బ్రహ్మపదమొందిరిప్పుడు|

బ్రాహ్మణవేషములుమిగులఁ బ్రకటంబయ్యెన్.

అనునట్లు యిప్పుడు వైదిక అగ్ని హోత్ర కర్మలను
వేదమంత్రములను ఖండించెను వారందరు బ్రాహ్మణోత్తములై

యన్నార. దుర్భాక నీతారామశాస్త్రిగారు అగ్నిహోత్రమును దాని విధులను ఖడించుచు వేదనిందయు నైదికకర్మదూషణనుజేసి గ్రంథమును జూచి కొంచమైనను యోచించక శబ్దాభిప్రాయం! యని ముష్టబాపలు కొందరానంద పరవశులైరి. సద్రాబ్దహ్మణులనేకులు బ్రాహ్మణకర్మలను దూషించెను బ్రాహ్మణుడు కలడాయని ఆశ్చర్యపడుచున్నారు. అర్చకులను తిట్టుటయే పాండిత్యమని తలంచిన తిక్కతలకాయలు లెక్కలేకయున్నవి. కొందరు సత్యాగ్రహములు ఆదుష్టగ్రంథమును జూచి, ప్రతిఖండములు ప్రచురించిరి. కొందరు

“క॥ మున్నగినార్యులఁ దిట్టెను|

కన్నమిన్నుఁగానలేక కానిరుడగుచున్|

పన్నలుపీకించగవలె|

నెన్నాళ్ళకునైన వీనికెదురగుచుభువిన్|

అని పలుకుచున్నారు. శాస్త్రిగారూరు దిరిగి తమ చెడు గ్రంథమును చాటించుచున్నారు. శాస్త్రిగారెచ్చటను మాకు లభింపలేదు. గనుక కొన్ని నివేదనము లీమూలమున నివేదింపవలసి వచ్చినది.

1 శాస్త్రిగారూ! కొండలు యిండ్లు తిప్పలు పాములు తేల్లు పక్షులు కీటకములు కాలడము ఆర్యులయొక్క అగ్నిహోత్రముతో సమానమని మీగ్రంథమందు ప్రమాణములు జూప

లేదు. అట్లుచూపి పండితులతో* రుజువుచేయుచువరకు నీవు బ్రాహ్మణుడవు కానేవు.

2 శ్రీమూర్తిగారు మాంసభక్షకులని మద్యపానులని నీవు రుజువు పరచువరకును నీవు సత్యవాదివి కానేవు పాకయాజిగారి సాక్ష్య మంగీకరించితివి గనుక నీవు రాక్షసుడవని రుజువైనది. తినిత్రాగుట నీయందే ఘటించుచున్నది.

(3) వేదములో మంత్రములు వేదమంత్రములు కావని, వ్రాసితివి గావున నీవు మిథ్యావాదివి.

(4) నీవు “అశ్వినస్యాసితే” యనుటకు గ్రంథప్రమాణము జూపువని పండితులమగగా చూపకను అసత్యాపకమును జూపియు, చూపించడానిలో వాదము సరిగాలేకుండియు యోగముసంభవించినదని అసత్యమును ప్రచురించి సామరులను భ్రమింపజేసితివి గావున నీవు లోకనందకుండవు. మహాకపటివి.

(5) మహర్షి దయాసందనస్వతీస్వాములు సాకారధ్యానముచేసిరిని అబద్ధములు ప్రచురించితివి గాన నీవు అసత్యశిరోమణివి. అప్రామాణికుడవు.

(6) మూర్తిగారికిని, దయాసందులకు, జరిగినవాదమును, రుజువుజేయువరకును, నీవు పరమమూర్ఖుడవు.

(7) నీవు అచ్చువేయించిన ప్రశ్నలకును, వ్రాసిపంపిన ప్రశ్నలకును, భేదములేదని న్యాయస్థానమందు నిర్ధారించవలెను. అంతవరకు నీవు శత్రుడవు. మఱియు హతదురాగ్రహుడవు. జిత్తులమారివి.

(8) ఆర్యులు నా స్తికులని వారిగ్రంథములచేత, రుజువు చేయువరకును నీవు పరమదూర్తుడవు.

(9) సీగ్రంథమున చండాలసహస్రనామావళి నిండియున్నది, గాన నీవే—చండాలస్వర్గమున గల్చిలమువలె వేళలాడుచు నందరిని బిలుచుచున్నాడవు.

(10) “యజ్ఞోదానంత పశ్యైవపావనాని మనీషిణాం” అను గీతావాక్యమును నీవు నమ్ముచుండియు, అగ్ని హోతాశ్రీము వ్యర్థమంటివి గాన నీవు కర్మభ్రష్టుడు; పతితుడు; పాఖండుడు. నీవు యజ్ఞోపవీతమును త్యజించువరకు స్వనియమభంజకుండవు.

(11) మూర్తిగారియందు మూర్తీభవించియుండు ఈశ్వరభక్తియు, నింద్రియనిగ్రహము, జీవదయ, పరోపకారిము, భేతభక్తిమొదలగు సద్గుణముల నెఱుంగక దూషించితివి గాన మహాపాపాత్ముడవు.

(12) నిష్కారణముగ, మహర్షియు, మహాత్ముడు, మహాతేజస్వి, పరిపూర్ణవిద్వాంసుడు, ఆద్యంతబ్రహ్మచారియునగు శ్రీమద్దయానందయతీశ్వరుని తిట్టిన క్రూరకరోరబ్రహ్మరాక్షసుడవు.

 ఈవ్యాసము మిగుల గొప్పది గనుక నింతటితో ముగించుచున్నాము. (సంపాదకుడు)

విద్యార్థులు,

S. D. VARMA,
K. MADHAVAN,
R. K. VENKAIAH,
A. BHANU,
K. V. GUPTA.

ఇ ది దే ని మ హి మ ?

—o—

క్రమక్రమమున బ్రాహ్మణులు తాముచేయు అగ్నిహోత్రాదివైదికకర్మలపై తామే ఖండనములు వ్రాయుచు వేదమంత్రములను సంధ్యోపాసనమును వెక్కిరించి నిందించుచు గ్రంథములను పోచురించిరి. పూర్వముకప్పుడు నేనీకొందిపద్యములను విజ్ఞానవర్ధినీయును పత్రికలో చదివియుంటిని. అవియేవన:—
క॥ ఇల దుర్బాహ్మణులెల్లడ।

బలిసిరి యారోపితముగ చాపముబలిసెక॥

తులువతసం బీపారుల!

కులముఁ కాఘారమయ్యె కువివాదములు॥

గీ మందుకైనను బ్రాహ్మణమాన్దమరయ!

బొట్టచీల్చియు వెదకిన బుట్టదెచట!

నిట్టిబ్రాహ్మణవేషులు నుండబట్టి!

కట్టయెట్టిచెట్టల కలికాలమయ్యె॥

గీ జంచెములపొందు బొట్టుపసంపు గ్రంథ!

పక్షనన్న జపతపముల్ వరుసజేసె!

నేనిబ్రాహ్మణవేషుండు గాని నిజము!

బ్రాహ్మణుని బ్రహ్మత్వపటిమలేక?

శత్రువులు. ఇప్పుడు నిదర్శనముగ జరుగుచుండుట జూచుచున్నారము. ఆర్యులు నైదికకర్మలు వ్యాపింపజేయుటకై సంస్కారవిధి సంస్కారించిరిక అగ్నిహోత్రలాభము మున్నగు గ్రంథములు ప్రచురించియుండగా వీరికి వివాదముచేయుటకు బుక్కపట్టణనివాసుడగు శీతారామశాస్త్రి యను సతమ అగ్నిహోత్రమును తస్మంత్రములను విధులను సంధోపాసనను ఖండించుచు కేవలము తిట్లతోనిండిన యొకగ్రంథమును ప్రచురించియున్నాడు. ఇతడు నిజముగ పిచ్చివారియాస్పత్రిలో నుండదగినవాడనుటకు నిదర్శనముఁ జూడును.

యజ్ఞములో పశువధ తగదని వ్రాసినదానిని ఖండించుచు మరల చట్లు మహిధరుడు భాష్యముచేయలేదనుచున్నాడు. మహిధరుడు సప్తముగ “యేవాజినం” అను మంత్రమునకు పరిష్కారముగ “యేజనాః పక్షం వాజినమశ్వం పరిశశ్యంతి అయంపక్ష ఇతిజానంతి యఈమిత్వవగయం చాథేయే చ ఇత్యాహుః ఏవంకథయంతికిమ్ సురభిః సుగంధపాకోజాతః అతోన్న్విరలన్నేన కాశాదుత్తరయేతి యేచనాలర్పణోఽశ్వస్యమాంస భిక్షామువాసతే హుంతశిష్టమాంస యాచనాంకుర్యంతే” ఇత్యాది యజ్ఞమందు అశ్వమలకు వధించి వానిమాంసము పక్షముచేసి భక్షించుట కేదవిధియని భాష్యమును వ్రాసినాడు. అతని భాష్యమునుసరించియే యిప్పుడు తైత్తిరీయశాఖవారు పశువిశసనయాగములు చేయుచున్నారు. ఇదే మంత్రమునకు శ్రీమద్వయానందసంస్కృతీస్వాములవారు “యేఽర్వతో మాంసభిక్షామువాసతే చయేఽశ్వమీం హంతవ్యమాహుస్తాన్నిర్హరదూరేప్రక్షిపి యేవాజినంపక్షం పరిశశ్యంతిఇతోఅపితేషాం సురభిరభిగూర్తిర్న ఇన్వత్సితి యేఽశ్వాదిశ్రేష్ఠానాం పశూనాం మాంసమత్తు మిచ్ఛేయస్తే రాజాదిభిః శ్రేష్ఠర్షిరోద్ధవ్యాయతో మనుష్యాణాముద్యమసిద్ధిఃస్యాత్” ఇత్యాదిగ మాంసవోద్యమసిద్ధికొరకు రాజులు పశ్వాదులమాంసమును భక్షింపగోరుదుష్టులను దేశమునుండి దూరముగ వెడలగొట్టి ప

శ్వామలను రక్షింపవలయునని భావ్యము వ్రాసినారు. ఈశీతా రామశాస్త్రిగారు తమ బూతులపుస్తకములో కట్టకడపట “దయానందసరస్వతీస్వామిలవారి పుస్తకములలోగల విశేషనను చక్కగా గమనించి చూడు” డని పాఠకులకుఁ జెప్పిరి. ఇప్పుడు శాస్త్రులవారు పాఠకుల కేమిబోధించిరిని మనమనుకొనవలయును? జంతువులజంపి యజ్ఞముచేసి మాంసము తినవలయునని చెప్పిన మహీధరిభావ్య మంగీకరించికదా దయానందులను నాస్తికులని అనార్యులని నిందించిరి. సాధుజంతువులను జంపరాదనియు, నట్టి వానిమాంసముఁ దినఁగోరుదుష్టులను దేశముచకు దూఱముగ తొలగించవలయుననియు, సాధుజంతు సరక్షణయు వేదధర్మమ నిచాటించిన దయానందులు అనార్యులు నాస్తికులు పాఠకలై వానిని జంపితి నవలెనను వారార్యులై ఆస్తికులై పుణ్యక్షులగుదురన్న శాస్త్రిగారివాద మోతయోగ్యమైనదో పాఠకులు తెలిసికొందురుగాక! శాస్త్రిగారికి భారతమంతయు ప్రమాణ మట భారతమందు పరిపరదేశముననుండగా వానినతి పరపురుషుని పొందుగోరినప్పుడు దానిని పొందకపోయినచో భూణహత్య పాఠకము సంభవించునని చెప్పియుండుట అనేకులు చదివియు న్నారుకదా? దీనిని స్వతఃప్రమాణముగ శాస్త్రు లంగీకరించునా మెప్పుమాటలేల పండితులకు రెండుమాటలే చాలియుండును.

శాస్త్రిగారి గ్రంథము మానవమాత్ముడు ముట్టుటకు తగియుం
డలేదు.

యస్. వి. హనుమంతరాజు.

ఆ ర్య ల క్ష ణ ము

శ్లో॥ యాస్మ్యవిద్యాభువిసంతితాసాం వేదోఽఖిలః పుస్తకమాది
భూతం వేదస్యతస్మాత్ పఠనంచపాఠసం పఠంశ్రుతిః శ్రావణ
సూర్యధృతిః॥

శ్రుతిస్మృతిహితాచార శుద్ధాహారస్సనీతిమాన్ ప్రీతిమాన్
యోభవేద్దేవేసలర్యః పరికీర్తితః॥

ఉ॥ స్వని నూతుఁ డీశ్వరుఁడు సాక్షియజన్ముఁడుస్వతోముఖుఁ
డుర్వియునాకసంబులయు ద్దమలోకసమీక్ష దక్షుఁడు॥
నిర్వచనీయుఁ డవ్యయుఁడు నిత్యుడహపుఁ డనంతఁడంచునీ
యుర్విదలంచు నాలోచకయూర్మ్యుడసంబరుగుఁ సహోదరా॥

ఉ॥ మానసమందునీశ్వరుని మానకధ్యానసమాధిష్ఠలన్
తానుదలంచుచున్ ధరసదాచరణంబును వేదనిష్ఠలన్॥

బూనిపరోపకారమును: బేరునుగోరక నాచరించుచున్ |

యాసతియంచునుండు సతఃశార్వర్యుడనంబరగున్ సహోదరా |

ఉ॥ మద్యముమాంసమున్ మఱియుమైకపదార్థములన్ ద్యజించి
యున్ |

విద్యవివేకసంపదయు వాస్తవబుద్ధియు హూరవీరతన్ |

యుద్యమమూఁతగాఁగొనియు నూర్జితమాఁసుండై గడించు
చున్ |

నాద్యమునైన వేదవిదుఁడార్వర్యుడనంబరగున్ సహోదరా |

ఉ॥ ఎవ్వఁడొదీనులన్నిరత మిష్టజనంబులసాధుఁడులన్ |

నొవ్వగఁజేయకుండఁదగు నెయ్యముఁజూపు మగారవింపుచున్ |

గ్రొవ్వును ద్వేషభావమునుఁ గూర్చిమసత్వము నుజ్జగించునో |

యివ్వసుధాస్థలిన్నతఁడె యార్వర్యుడనంబరగున్ సహోదరా |

ఉ॥ వందనమంచు వంద్యులను వారకఁబల్కుచు నీతిమంతుండై |

నిందితకార్యముల్విడిచి నీచులఁజేరకనిర్భయంబుగా |

సందఱునొవ్వఁబల్కినను యారయకార్య పథానువర్తియై |

యందుపడేప్రయై సతఃశార్వర్యుడనంబరగున్ సహోదరా |

ఇత్యాదిగ ఆర్యలక్షణంబులుగలవు. హతకులారా! శ్రీ
మూర్తిగారి గ్రంథములన్నిటిని శోధించుదు వారి గుణకర్మ స్వ
భావాదులను విచారించి తెలిసికొనుడు. పిమ్మట శాస్త్రీగారి

యొక్కయు వారి మిత్రులగు పాకయాజిగారి కరపత్రములను పఠించును. అనార్యులెవరో ఆర్యులెవరో మీకు స్పష్టముగఁజెలియును. అనార్య మతఖండినమని యొక్కచోటను ఆర్యమత ఖండినమని యనేకచోట్లను వ్రాసియుండుటను మీరుచూచెదరు.

1 “ఓమిత్యేకాక్షరం బ్రహ్మ వ్యాహరణమామనుస్మర్కః” (గీత॥) ఓమిత్యేవంధ్యాయథ” (ముండ్) యిత్యాది ప్రమాణములను త్యజించి ఓంకారస్మణనుమాని “శ్రీరామచంద్రవ్రసన్న” మని మానధ్యానముఁజేయువాడార్యుఁడెట్లగును?

2 “రాష్ట్రంవా అశ్వమేధః—అగ్నిర్వాఅశ్వః-ఆజ్యమేధః-అన్నంహిగాః” ఇత్యాది శతపథాది బ్రాహ్మణగ్రంథప్రమాణములను పఠిత్యజించి, పశువులను జంపి యజ్ఞముచేయు తైత్తిరీయ వాఖవారు బ్రాహ్మణులెట్లగుదురు? ఆర్యులెట్లగుదురు? శీతారామశాస్త్రి! “ఆర్యులు గోవ్యముగ మాంసముదినుచు మద్యపానముచేయుదు” రని మిథ్యావ్రాతలు వ్రాయుటవలన నీతైత్తిరీయాంధకార బంధురమును వాంతమునకు నల్లని, యవైదిక కర్మలను మూసిపెట్టదలంచితివా?

శ్రీయాదిశంకరులు : మ బ్రహ్మసూత్ర భాష్యమందు “అధిష్ఠానుపపత్తేశ్వ” యు సూత్రమునకు “సృష్ట్యుత్తరకాల భావిత్వాచ్చరీరస్యప్రాక్ సృష్టే సదనుపపత్తే” అని యారీతిగ నీ

శ్వరుడు శరీర ధారికాదనియు శరీరధారి సృష్టికర్త కాబాలడనియు పరిష్కారముగా వ్రాసియుండగా నీవు నిరాకారుడెట్లు సృష్టికర్త యగునని ప్రశ్నించుచున్నావు. ఈవిషయమున మీగురువు సయిత మార్యసిద్ధాంతమును స్వీకరించియున్నాడు. ఆర్్యుల యజుర్వేదమందు దేవుడు “అకాయ మరూపమవ్యయం” బని వర్ణింపఁబడియున్నాడు. మీనల్లని తామస కృష్ణ యజుర్వేదమందు “సకాయ సురూప మవ్యయం” బని యున్నదేమి? ఇందుకై నొక యసత్యమును వ్రాయుట మేలనుకొని దయానందులు సాకారేశ్వర ధ్యానము చేసియున్నారని కల్ల వ్రాత వ్రాసితివికదా? ఇట్లే మీశంకరులపై యొక విషయ కల్పింపకయుందువా? నీవ్రాతలను పరిక్షించి చూడగా నీవు ఆర్్యుడునుకావు. బ్రాహ్మణుడునుకావు. అసత్యవాదీ! ఇప్పుడై నను చెప్పగలవా? నీగ్రంథ మనార్య మతఖండనమా? ఆర్్యమతఖండనమా? కొంచెముమైకముఁదింపుకొని మాటలాడుము. నీవు గ్రామగ్రామములుతిరిగి చాండాలో పన్యాసముల నిచ్చియిచ్చి చచ్చినను నేమియు నీకోరిక సిద్ధించదని దృఢముగా నమ్ముము.

Arya Bhanu.

స్వాభిప్రాయము.

—:0:—

పాఠకమహాశయులారా! స్వాత్మ నిరీక్షణమును గ్రంథము ను మొదటకొన్నిపుటలను పఠించుడు! అందు స్వాత్మ నిరీక్షణము లేని వారేమిచేయుదురో-యెట్లు ప్రవర్తింతురో విశముగనున్నది. తరువాత. దు. శీతారామశాస్త్రిగారి గ్రంథమును జూడుడు. తమ్ముతాము తెలియని దోషమే, వారినిట్లు చేసినదని విస్పష్టము కాగలదు. వారికి మాయందు ద్వేషభావము గలదు గాని వారు మాకు ద్వేషులుకారు. గనుక మిత్రభావముతో వారిని వారిమిత్రులను స్వాత్మ నిరీక్షణమును పఠించవలయునని పలువిధముల ప్రార్థించుచున్నారము. వారి గ్రంథముచకును, వారికిమీద వ్రాయువాని నన్నింటికిని, స్వాత్మ నిరీక్షణమును పఠించుమని మాత్రమే ప్రత్యుత్తర మిచ్చెదము.

అర్య నారాయణమూర్తి

సంపాదకుడు.

శైదికాంధ్ర గ్రంథమాలికా,

హిందూపురం.

పండితుల అభిప్రాయములు.

—:0:—

శ్లో॥ సమోదయానంద సరస్వతీగురుమ్ |

చతుర్వేద సభాష్యసంస్కృతమ్?

సమోప్రపూజార్య మతప్రదీపమ్ |

సమోస్తు నారాయణమూర్తి విద్యాక్ష॥

ఆర్యా! మనరాజధానిలో వైదికమంత్యవ్యములను విశోధించినవారికి గర్వ భంగముగ వైదిక సిద్ధాంతములన్నియు సత్యములని నిరూపించిన మీప్రయత్న మత్యంతస్లాఘనీయము. చిఱకు పరమేశ్వరుడు తోడగుఁగాత! ఇత్యాది.

యలవర్తి రామకృష్ణయ్య,

కూచిపూడి.

సీ॥ అందమై సజ్జనానందమై వేదసం

బంధమై యమృతనివ్యందనుగుచు |

శ్రావ్యమై విబుధ సంభాష్యమైమానిరా

శ్రేష్ఠమై కలుషజేతవ్యమగుచు |

సారమై లలిత వాక్పూర్వమై హతదురా

చారిమై ధర్మవిస్తారిమగుచు |

సత్యమై మానకాచిత్యమై నిత్యస

త్కృత్యమై మాధ్యరాహిత్యమగుచు॥

సీ॥ జనుల కీశ్వరరాహస్యసారమహి!

నెఱుకజేసెనుకొరకు త్వదీయరచిత!

గ్రంథమెల్లను జదువ హృద్గ్రంథివీడె!

హర్ష! మిగులొత్తె నారాణార్యవర్య॥

రామాయణం వెంకటస్వామివర్మ.

మిత్రమా !

మీరుప్రకాశికలో “తైత్తిరీయ శాఖోత్పత్తి” యను వ్యాసమును ప్రకటించితిరి. అది కేవలమసంభవమని నేను నమ్మకసందేహించుచుంటిని. తాము దానిని యొక యలంకారముగ ప్రాధమికులు లక్షణముననుసరించి వ్రాసి వర్ణించినారంటిరి. నా సందేహమిప్పుడు తీరినది. మలిసమైసదనుటకు నాంతమైనదియు ద్విజ శబ్దమునకుగల రెండర్థములను, శుక్లకృష్ణములకు సత్విత మోగుణములనియు కారణయుక్తముగ వ్రాసితిరి. శాస్త్రిగారి గ్రంథమును చూచి చాలదుఃఖించితిని.....“నాక్షరాహి విపరీత శతాః జగతితేపిరాక్షసాః” యన్నట్లయ్యెను. “పూర్ణమదఃపూర్ణమిదం” బను మంత్రము, ముండకోపనిషత్తులోనిది. పూర్ణాహుతిలో దానిని చెప్పటవలన మంత్ర వినియోగ దోషమంతమాత్రములేదు. మేముచెప్పచున్నాము. ఎ. అమృతభట్ట.

శ్రీమదార్య నారాయణమూర్తిగారి గ్రంథములు ప్రతి గ్రంథాలయమందును, ప్రతిసమాజమందును, ప్రతిమతబోధకుని హస్తమందును, ప్రతి ఆంధ్రుని కరమందును నుండవలెనవి. జ్ఞాన ధనము సంపాదించనెంచిన ప్రతివారును పఠింపవలయును.

ఇత్యాది.

డి. నాగేశ్వరరావు.

ఆంధ్రప్రకాశిక

11-11-1918

మన దేశమున ననేక యాంధ్ర గ్రంథసరోవరములును, మరియు ననేక యాంధ్ర గ్రంథ పంకగర్తములుచుగలవు. ఆలాగుననే గ్రంథసారకులును, సరోవరమందలి మిశ్రములవలెను, మరియు మురికిగుంటలలోని యెనుము దున్నులవలెను రెండువిధములుండురు. శ్రీమదార్యనారాయణమూర్తిగారి గ్రంథసరోవరమున నొక్కసారి యధ్యయసన్నానమాచరించుటవలన మనోవృత్తి స్వచ్ఛమై జీవాత్మ పవిత్రమై బుద్ధిఃపరిశుద్ధమై ప్రకాశించును. ఈగ్రంథములన్నియు సంఘములకుఁ బ్రస్తుత చిత్రములై మూర్ఖునిచొరవరవశులకు మేలుకొలుపులై ఆత్మోద్ధాంకములై యొప్పుచున్నవి. ఇత్యాది.

యం. జీ. సుందరరావు.

15-2-1919

ఆంధ్రప్రకాశిక